

ДОСЛІДЖУЮ ПРИКМЕТНИКИ

**УРОК 57. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕННЯ ПРО СЛОВА — НАЗВИ ОЗНАК.
РОЗРІЗНЕННЯ ЇХ ЗА ПИТАННЯМИ *який? яка? яке? які?*. ЗНАХОДЖЕННЯ СЛІВ —
НАЗВ ОЗНАК У ТЕКСТІ, ПОШИРЕННЯ НИМИ РЕЧЕНЬ. ДОБИРАННЯ СЛІВ — НАЗВ ОЗНАК
ДО ПЕРСОНАЖІВ КОМІКСІВ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА КОМІКСАМИ**

Мета: формувати в учнів уявлення про слова — назви ознак; учити розрізняти їх за питаннями, знаходити слова — ознаки в тексті, поширювати ними речення; розвивати зв'язне мовлення учнів, увагу, пошукову діяльність; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати прагнення до здорового способу життя.

Обладнання: мікрофон, картки з коміксами, сніговики для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування. Дихальна вправа «Мильні бульбашки»

Вдихати носиком, а видихати ротом, губи складені в «трубочку».

2. Гра «Яке слово заховалося?»

Учитель називає склад, а учні добирають слова за цим складом.

Сні... (*сніговик, сніговий, сніжинка, сніжок...*).

3. Каліграфічна хвилинка

Сс Сс Сс сн ні іж жи ин нк ка сніжинка

4. Гра «Впіймай іменник»

— Уважно слухайте вірш. Плесніть у долоні, як почуєте іменник.

СНІЖИНКИ

Тоненькі сніжинки
На мене сідають,
Мене за ялинку,
Напевне, вважають.

Не знають сніжинки —
Смішинки тоненькі,
Що я — не ялінка,
А просто — Оленка!

А. Костецький

5. Звуко-буквений аналіз слова

- Із чим сніжинки сплутали Оленку? (*З ялинкою.*)
- Поділіть слово «ялінка» на склади. Який склад наголошений?
- Скільки звуків у цьому слові? А букв? Чому?
- Назвіть голосні звуки; приголосні.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Інтерв'ю»

- Розкажіть, як у вас пройшли новорічні свята та канікули.
- Що найбільше запам'яталося під час відпочинку?
- Які цікаві зустрічі відбулися на свята?

2. Робота за підручником (с. 72–73)

1) Виконання вправи 1.

- Наші друзі також були на канікулах. Кожен розповів про свій відпочинок.
- Прочитайте, які слова використали у своїх розповідях Читалочка та Щебетунчик.

2) Виконання вправи 2.

- Які слова називають іменниками? На які питання відповідають іменники?
- Хто з дітей, на вашу думку, використав у своїй розповіді іменники? Чому ви так вважаєте?

Фізкультхвилинка «День — ніч»

Усі учні класу стоять поряд із партою або зі своїм робочим місцем. Коли вчитель промовляє: «День», учні можуть довільно рухатися, гомоніти та веселитися, а коли каже: «Ніч» — мають замовкнути (якщо ж хтось хоч поворухнеться «вночі», то залишає гру та сідає на своє місце за партою).

3) Вправа «Знайди пару». Робота в парах (вправа 3).

Один учень має записані на картках слова Читалочки, інший — слова Щебетунчика. За сигналом учителя учні мають утворити пари з карток.

- Запишіть утворені пари, добираючи питання до іменників за зразком.
- На які питання відповідають слова Щебетунчика?
- Що називають ці слова — предмети чи ознаки?
- Перевірте себе за правилом.

4) Робота за правилом. Читання «естафетою».

5) Виконання вправи 4. Підписування світлин.

— Що зображено на першій світлинці? (Сніжинка.) Запишіть це слово. Доберіть до нього назви ознак. (Біла, гарна, холодна, ...) Запишіть їх через риску.

Аналогічну роботу проводять за наступними світлинами.

3. Робота в групах

1) Об'єднання учнів у 3 групи.

2) Робота у групах.

Група 1 — виконує вправу 5;

група 2 — виконує вправу 6;

група 3 — виконує вправу 9.

3) Презентація робіт учнями.

4) Обговорення.

Запитання для учасників групи 1:

— Які слова — назви ознак використала у своїй розповіді Родзинка?

— На які питання вони відповідають?

Завдання для всіх учнів класу:

— Запишіть слова — назви ознак у зошит.

Запитання для учасників групи 2:

— Якими словами ви доповнили розповідь Гаджика? Проілюструйте свою відповідь на дошці.

Представники групи 2 поєднують на дошці картки парами.

Фігур — льодовий.

Лисиці — хитрий.

Звірів — крижаний.

Слони — величезний.

Зайці — казковий.

Їжачок — колючий.

Завдання для всіх учнів класу:

— Спишіть речення, доповнивши їх названими прикметниками.

Пальчикова гімнастика

(Покласти олівець між вказівним, середнім і безіменним пальцями. Крутити олівець, передавати його з одного пальця на інший.)

Олівець в руці катаю,

Поміж пальчиків кручу,

Неодмінно кожен пальчик

Буть слухняним я навчу.

Запитання для учасників групи 3:

— Які слова ви писали? На які питання вони відповідають?

Завдання для всіх учнів класу:

— Запишіть названі слова.

4. Добирання слів — назв ознак до персонажів коміксів

— Відгадайте загадку.

- Без рук, без ніг, а всіх кладе в постіль. (Сон.)

— Навіщо людині, на вашу думку, потрібен сон?

— Що необхідно для повноцінного сну? А що відбувається, якщо людина недостатньо спить?

Робота за підручником О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко «Я досліджую світ» (Частина 2, с. 11)

— Розгляньте малюнки коміксу (<https://lib.imzo.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1146/svitych-voloschenko-ya-doslidzhuu-svit-2kl-ch2.pdf>). Доберіть слова — назви ознак до персонажів.

Дівчинка (яка?) — ...

Матуся (яка?) — ...

Хлопчик (який?) — ...

Сон (який?) — ...

Стан дівчинки (який?) — ...

Стан хлопчика (який?) — ...

5. Складання розповіді за коміксами. Робота в парах

— Дайте імена хлопчику та дівчинці.

— Про що матуся просить дівчинку?

— З яким настроєм лягає спати хлопчик?

— Хто з дітей почувається бадьоро? Чому?

— Поміркуйте та підпишіть кожен частину малюнка.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Підсумок уроку

— На які питання відповідають слова — назви ознак?

— Наведіть приклади таких слів.

2. Вправа «Опиши предмет»

— З якого слова ми розпочали наш урок? (Сніжинка.)

— Опишіть сніжинку за допомогою слів — назв ознак.

3. Рефлексія

— Домалюйте сніговику вираз обличчя, що відповідає вашому настрою наприкінці уроку.



4. Домашнє завдання

С. 72, запам'ятати правило; с. 73, впр. 8.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 58. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «ПРИКМЕТНИКИ». ДОБИРАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ ДЛЯ ОПИСУ ПІР РОКУ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ПРО УЛЮБЛЕНУ ПОРУ РОКУ

Мета: ознайомити учнів з терміном «прикметники»; учити добирати прикметники для опису пір року; розвивати аналітичне мислення, зв'язне мовлення; удосконалювати навички роботи в групах та парах; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; спонукати бажання насолоджуватися природою.

Обладнання: торбинка зі стрічками, цеглинки конструктора з написаними словами, картки з прикметниками для рефлексії, мікрофон.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

2. Гра «Загадкова торбина»

— На які питання відповідають слова — назви ознак?

— Прочитайте такі слова і відгадайте, який предмет вони описують.

Діти по черзі виймають із торбини смужки із записаними прикметниками, зачитують, називають відгадку.

Рідна, лагідна, найдорожча. (*Мама.*)

Запашний, білий, смачний. (*Хліб.*)

Блакитне, голубе, чисте. (*Небо.*)

Охайні, старанні, наполегливі. (*Учні.*)

Старий, високий, гіллястий. (*Дуб.*)

Смачні, червоні, достиглі. (*Вишні.*)

Цікава, нова, улюблена. (*Книга.*)

3. Вправа «З'єднай правильно». Робота в парах

— Послухайте вірш та поєднайте іменник з його ознакою.

Учні на парті мають набір цеглинок з написаними на них словами.

Земля — ласкава, любя, рідна,

А сонце — щире, золоте,

А небо — лагідне, погідне,

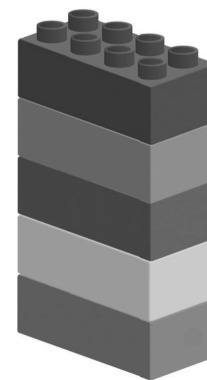
Життя — прекрасне, дороге.

А очі в мами — добрі, ніжні,

А голос — чистий і дзвінкий,

А руки — теплі і надійні,

А погляд — сонячний, ясний.



4. Каліграфічна хвилинка

— Прочитайте анаграму: ИАМЗ. (*Зима.*)

Зз Зз Зз зи им ма зима

— Складіть речення, слова в якому починалися б літерою «з».

Наприклад, *Зіна зраділа зимі.* або *Заєць з задоволенням залишився зимувати.*

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 74–75)

1) Виконання вправи 1.

— Діти, а яка ваша улюблена пора року?

— Наші друзі теж засперечалися, яка пора року найкраща. Ось прочитайте, якими словами описала свою улюблену пору року Читалочка.

— Відгадайте назву цієї пори, вставте у речення та запишіть.

2. «Мозковий штурм»

- На які питання відповідають слова Читалочки?
 - Що вони називають — ознаку чи предмет?
 - Навіщо використовують такі слова — назви ознак? (*Щоб краще описати предмет.*)
 - Так, ці слова називають прикмети, за якими ми можемо відрізнити один предмет від іншого.
 - Отже, слова, що називають предмети, тобто їхні імена, ми називаємо ... іменниками. А як можна називати слова, що називають ознаки предметів або їхні прикмети?
- Діти пропонують різні варіанти назв, учитель записує їх на дошці.

3. Продовження роботи за підручником

- Дізнаймося, яку інформацію про ці слова знайшов Гаджик.
- Учні читають правило «естафетою».
- Як прийнято називати слова — назви ознак? Чи були у нас такі варіанти?
 - На які питання відповідають прикметники?

Фізкультхвилинка «Орел, слон, мавпа»

Діти утворюють коло. У центрі — ведучий. Він указує на будь-якого учасника з кола та промовляє «орел», «слон» або «мавпа».

Для відтворення однієї фігури потрібно троє учнів. Ведучий указує на певного гравця, промовляючи «орел». Дитина, на яку вказали, має зобразити дзьоб, а її сусіди — крила.

Якщо ведучий промовив «мавпа», то учасник, на якого він показав, має почати кривлятися, а його сусіди — зобразити руки, які чухають боки уявної «мавпи».

Якщо ведучий промовив «слон», учасник, на якого він показав, має зобразити хобот, а його сусіди з обох боків — великі вуха.

4. Робота в групах

1) *Об'єднання учнів у 3 групи.*

2) *Робота в групах.*

Група 1 — виконує вправу 3;

група 2 — виконує вправу 5;

група 3 — виконує вправу 8.

3) *Презентація робіт учнями.*

4) *Обговорення.*

Запитання для учасників групи 1:

- Яка улюблена пора року в Щебетунчика?
- Який предмет було описано у вірші?
- Які прикметники для цього використав автор?

Завдання для всіх учнів класу:

- Запишіть названі прикметники. На які питання вони відповідають?

Запитання для учасників групи 2:

- Яка улюблена пора року в Родзинки?

Завдання для всіх учнів класу:

- Доберіть слова та запишіть.
- Дощик (який?) ..., листячко (яке?) ...*
- Прочитайте у словнику, що означає слово «жовтогарячий».
 - Складіть і запишіть речення з цим словом.

Пальчикова гімнастика

(Пальці стиснути в кулачок. Вказівний та мізинчик розчепірені, дитина рухає ними, просуваючи руку по парті вперед.)

Жук у жолудя питає:

- Де ти шапочку придбав?
- От якби мені таку —
- Був би красень я в ліску.

Запитання для учасників групи 3:

- Як називається улюблена пора року Ґаджика?
- Якими словами він розповів про літо?
- Перетворіть ці слова на прикметники.

Сонце — ... (сонячний).

Тепло — ... (теплий).

Барви — ... (барвистий).

Квіти — ... (квітковий).

Ласка — ... (ласкаве).

Учні називають та записують на дошці слова — прикметники.

Завдання для всіх учнів класу:

- Складіть та запишіть два речення з цими словами.

5. Звуко-буквений аналіз слова «осінь»

- Поділіть слово на склади. Який склад наголошений?
- Скільки у цьому слові звуків? А букв? Чому?
- Назвіть голосні звуки.
- Назвіть приголосні звуки у цьому слові. Вони тверді чи м'які?
- Які букви позначають м'якість приголосних у цьому слові?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Хто більше?» (вправа 11)

Грають дві команди — дівчат та хлопців.

До дошки виходить один учасник команди та записує прикметник до свого слова.

Дівчата: Сонце (яке?)

Хлопці: Вітер (який?)

2. Вправа «Інтерв'ю»

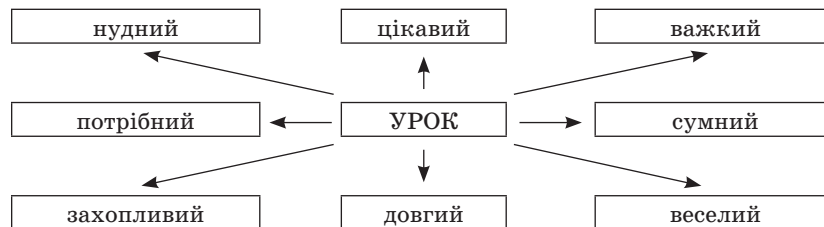
Учні за бажанням виконують роль кореспондента та дізнаються в однокласників про їхню улюблену пору року.

3. Бесіда

- Як називаються слова — назви ознак? (Прикметники.)
- На які питання відповідають прикметники?
- Чи запам'ятали ви, улюблені пори року наших друзів? Хто має таку саму улюблену пору року, як Читалочка? А Родзинка? А Щебетунчик? А Ґаджик?
- Чи можна сказати, що якась пора року найважливіша та найгарніша? Чому?

4. Рефлексія

- Опишіть наш урок, користуючись прикметниками.



5. Домашнє завдання

С. 74, запам'ятати правило; с. 75, впр. 10.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 59. УТВОРЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ ВІД ПОДАНИХ ІМЕННИКІВ. ЗНАХОДЖЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ У ТЕКСТІ. РОЗРІЗНЕННЯ В ТЕКСТІ ВІДОМОЇ І НЕВІДОМОЇ ІНФОРМАЦІЇ. СКЛАДАННЯ МЕНЮ СОКІВ

Мета: учити учнів утворювати прикметники від поданих іменників; удосконалювати вміння знаходити прикметники у тексті; розвивати вміння розрізняти відому та невідому інформацію в тексті, логічне мислення; поширювати словник учнів; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; спонукати прагнення до здорового харчування.

Обладнання: мішечки з предметами, картки із зображенням овочів та фруктів, картки «Встанови відповідність», м'яч, картки із зображенням фруктів для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Пролунав для нас дзвінок!
Кличе в подорож урок.
Вушка, прислухайтесь!
Очки, придивляйтесь!
Носик, глибше дихай!

Ротик, посміхнись!
Спинки, розправляйтесь!
Ручки, піднімайтесь,
Нумо до роботи
Дружно всі взялись!

2. Каліграфічна хвилинка

— Відгадайте загадку.

- Холодильник похвалився,
Що на дім перетворився,
Де смачна і свіжа
Проживає... (*їжа*).

Її Її Її їж жа їжа

- Навіщо людина вживає їжу?
- Чи вся їжа корисна? Яку їжу вважають шкідливою? Чому?
- Які продукти корисні?
- Де людина може отримати їжу? (*Вдома, у кафе.*)
- Чи ходите ви у кафе? З ким? Що вам подобається замовляти?
- Яких правил дотримує вихована людина під час прийому їжі?
- А як слід поводитись у кафе?

3. Звуко-буквений аналіз слова «їжа»

4. Гра «Впізнай та опиши». Робота в групах

- 1) Об'єднання учнів у 4 групи.
- 2) Виконання завдання у групах.
- 3) Презентація робіт груп.

Завдання: за певний час на дотик впізнати предмет, що лежить у мішечку, та дібрати до нього якомога більше прикметників.

Склад мішечків:

- 1-ша група — цукерка, олівець.
- 2-га група — лимон, цеглинка конструктора.
- 3-тя група — яблуко, носова хустинка.
- 4-та група — горіх, лінійка.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 76–77)

1) Виконання вправи 1.

— Наші друзі теж вирішили підкріпитися та зайшли до дитячої кав'ярні. Вони вирішили замовити соки. Їм подали меню.

— Діти, а що означає слово «меню»?

2) Словникова робота.

— Прочитайте пояснення цього слова у словнику.

— Придумайте речення зі словом «меню».

3) Виконання вправи 2. Читання за особами.

Фізкультхвилинка «Куховаримо»

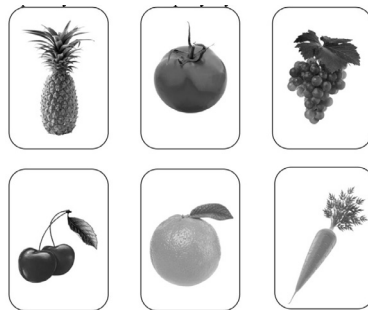
Діти утворюють коло, яке являє собою уявну каструлю. Учитель називає, яку саме страву учні класу будуть разом уявно готувати (*борщ, салат, компот тощо*). Після цього кожен учасник сам придумає та називає, яким саме інгредієнтом він буде (*сіль, цукор, вода, певний овоч чи фрукт, м'ясо тощо*).

Учитель промовляє: «Зараз ми будем готувати ... (*наприклад, борщ*)». Після цього він називає у довільній послідовності, які саме складові майбутньої уявної страви буде покладено у каструлю.

Той, кого назвали, має стрибнути у центр та взяти за руки всіх тих, хто вже сидить у колі. Гра триває доти, поки всі відповідні «інгредієнти» не опиняться у «каструлі».

4) Вправа «Бумеранг» (вправа 3).

Учитель демонструє малюнок із зображенням фруктів або овочів, а учні називають сік, який можна приготувати з цього продукту.



— Отже, продовжте речення назвами соків.

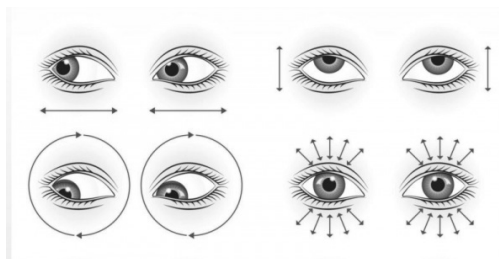
5) Вправа «Встанови відповідність». Робота в парах.

— Пригадайте, що розповідали наші друзі про свої улюблені соки, та встановіть відповідність.

Щебетунчик	→	персиковий
Родзинка		ананасовий
Читалочка		вишневий
Гаджик		виноградний

— Запишіть, користуючись карткою, який сік подобається кожному з друзів.

Вправи для очей



6) **Вправа «Інтерв'ю».**

— А який сік любляете ви?

7) **Вправа «Цікавинки від Гаджика». Самостійна робота (вправа 7).**

— Наш розумник Гаджик відшукав інформацію про один із видів соку. Прочитайте текст.

— Що з прочитаного вам було відомо? А про що ви дізналися від Гаджика?

— Випишіть з тексту лише прикметники.

Самоперевірка.

— Звірте виписані прикметники з підказкою.

С...й, к...й, п...й.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. **Вправа «Впіймай та утвори» (вправа 8)**

Учитель кидає м'яч та називає слово. Дитина, яка отримала м'яча, повертає його, утворивши з названого іменника прикметник.

2. **Підсумок уроку**

— Де побували сьогодні з друзями? (У кав'ярні.)

— Що замовляли у кав'ярні? Чи корисний сік для здоров'я?

— Які слова перетворювали на прикметники? (Іменники.)

— На які питання відповідають прикметники?

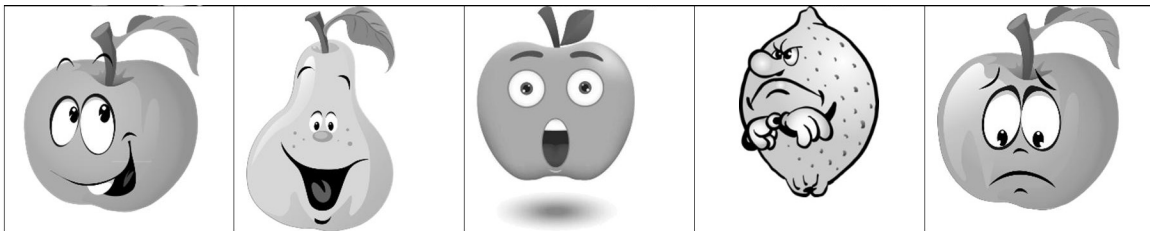
3. **Вправа «Голосування ногами»**

— Якщо моє твердження помилкове, тупайте ногами. Якщо твердження правильне — зберігайте тишу.

- Прикметники називають ознаку предмета.
- Іменники відповідають на питання *який? яка? яке?*.
- Іменники називають предмет.
- Прикметники відповідають на питання *хто?* або *що?*.
- Прикметники відповідають на питання *який? яка? яке?*.

4. **Рефлексія**

— Оберіть фрукт, що відповідає вашому настрою наприкінці уроку.



5. **Домашнє завдання**

С. 76, впр. 6.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 60. ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ІМЕННИКАМИ І ПРИКМЕТНИКАМИ. УТВОРЕННЯ СЛОВСПОЛУЧЕНЬ ІМЕННИКА З ПРИКМЕТНИКОМ. ПОШУК ПОТРІБНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ТЕКСТІ ЗА ПОДАНИМИ ЗАПИТАННЯМИ. СКЛАДАННЯ ПОРАДИ НА ОСНОВІ ПРОЧИТАНОГО ТЕКСТУ

Мета: учити учнів встановлювати зв'язок між іменниками і прикметниками, утворювати словосполучення іменника з прикметниками; удосконалювати навички пошуку потрібної інформації в тексті за поданими запитаннями; розвивати в учнів зв'язне мовлення, аналітико-синтетичне мислення; формувати інформаційно-комунікаційну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати культуру поведінки за столом.

Обладнання: малюнок для «асоціативного куща», картки із завданнями для роботи в групах, цеглинки конструктора зі словами, зображення чашок для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

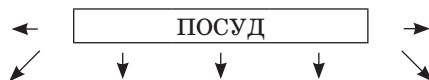
2. Вправа «Шифрувальник»

— Закресліть усі букви «А» та прочитайте слово.

АААПОААААСААААУАААДАААА

3. «Асоціативний куш»

— Які слова асоціюєте зі словом «посуд»?



4. Каліграфічна хвилинка

Пп Пп Пп по ос су уд посуд

5. Вправа «Віднови вірш». Робота в групах

1) Об'єднання учнів у 4 групи.

2) Виконання завдання в групах.

Завдання: доповнити вірш прикметниками, утвореними з іменників.

3) Презентація робіт учнів.

Група 1	Мов котик ... (<i>пух</i>), у ... (<i>місяць</i>) саяві Вмостилася Зимонька серед снігів. Усе огорнули ... (<i>м'якість</i>) лапки, Як віяло, хвостик стежинки замів.	Група 3	Ой у лісі лист зів'яв! ... (<i>білизна</i>) сніг у лісі впав На дубочки ... (<i>молодість</i>), На ялинки ... (<i>зелень</i>).
Група 2	В ... (<i>білизна</i>) жупані, у ... (<i>м'якість</i>) чобітках йде по світу Біла пані — ... (<i>срібло</i>) посох у руках.	Група 4	Льодом ... (<i>товщина</i>) вже скована, Спинилася ріка. Повита ... (<i>тиша</i>) сном вона, ... (<i>весна</i>) днів чека.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 77–78)

1) Виконання вправ 1–4.

— Родзинка приготувала для вас інформацію. Прочитайте слова, які вона для цього дібрала.

паперова

металева

фарфорова

скляна

- Що називають ці слова? На які питання відповідають?
- Чи здогадалися ви, про що хоче розповісти Родзинка? Чому?
- Читалочка вирішила допомогти Родзинці та пропонує свою групу слів. Прочитайте їх.

чашка

серветка

банка

ложка

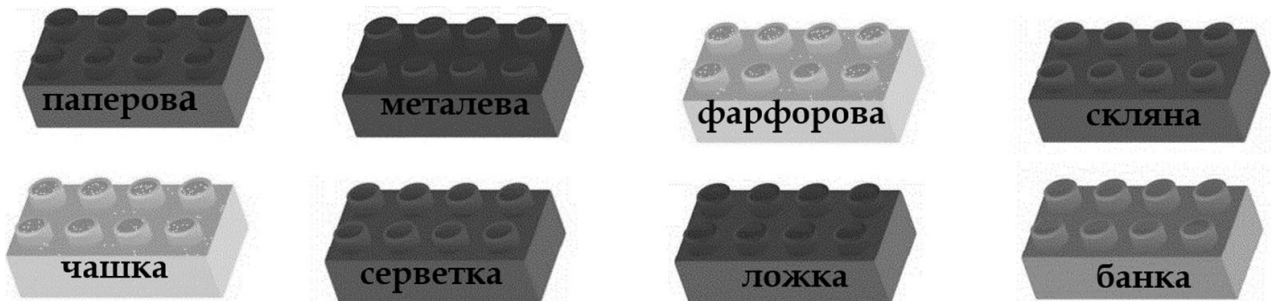
- На які питання відповідають слова Читалочки?
- Що вони називають?

Фізкультхвилинка «Чапля»

Запропонуйте учням конкурс на кращу «чаплю». За сигналом діти мають праву ногу зігнути в коліні, повернути її під кутом 90° до лівої ноги, притиснувши ступню до стегна лівої ноги якомога вище. Руки на поясі. Очі заплющені. Необхідно протриматися в такому положенні якомога довше. Ця вправа-гра тренує вестибулярний апарат та (*перевірено!*) дуже смішить дітей.

2) Вправа «Встанови відповідність» (вправа 5). Робота в парах.

— Пропоную поєднати слова Читалочки та Родзинки. Можливо, тоді їхня інформація стане більш зрозумілою.



— Запишіть пари слів, що утворилися за зразком. (*Паперова серветка, скляна банка, металева ложка, фарфорова чашка.*)

- Отже, про що хотіла розповісти Родзинка? (*Про посуд.*)
- Які слова вона для цього використала? (*Прикметники.*)
- А які слова вжила Читалочка? (*Іменники.*)
- З якими словами пов'язані прикметники? (*З іменниками.*)

3) Виконання вправи 6. Робота над правилом.

- Прочитайте правило. Що називають прикметники?
- З чим прикметники вживаються у мовленні?

Пальчикова гімнастика «Помічник»

Посуд миє наш Антошка.
 (*Потирати долоні одна об одну.*)
 Миє вилку, чашку, ложку.
 (*Розгинати пальці з кулачка, починаючи з мізинця.*)
 Вимив блюдце і склянку.
 І закрав міцніше кран.
 (*Імітувати рух кистю руки.*)

4) Читання з передбаченням за малюнком (вправа 7).

— Читалочка готувалася до прийому гостей. Вона вирішила звернутися до книги добрих манер. Погляньте на малюнок. Як ви вважаєте, яку інформацію шукала дівчинка?

- Прочитайте текст. (*Читання напівголосно.*)
- Чим прикрашають святковий стіл?
- Що кладуть на закусочні тарілки?
- Що кладуть праворуч від тарілки? А ліворуч?
- Як кладуть ніж, а ложку і виделку?

2. Робота в групах

1) Об'єднання учнів у 3 групи.

2) Робота в групах.

Група 1 — виконує вправу 9 (відповідь на запитання учасники групи формулюють та записують на картці);

група 2 — виконує вправу 10;

група 3 — виконує вправу 11.

3) Презентація робіт учнями.

4) Обговорення.

Запитання для учасників групи 1:

— У якій руці прийнято тримати ложку?

— Якою рукою беруть ніж, а якою виделку?

Запитання для всіх учнів класу:

— Запишіть відповіді на запитання в зошит (з коментарем представника групи 1).

Запитання для учасників групи 2:

— Про що загадав загадку Щебетунчик?

— Які прикметники ви дібрали до цього слова?

Запитання для всіх учнів класу:

— Запишіть слово — відгадку з прикметниками, що дібрали учасники групи 2.

Запитання для учасників групи 3:

— З яким іменником зв'язаний прикметник «смачний»?

— Яким ще буває чай?

Запитання для всіх учнів класу:

— Запишіть сполучення іменника з прикметником за зразком.

Зразок: Чай (який?) смачний, гарячий, солодкий, ...

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Підсумок уроку

— Що б ви порадили Читалочці щодо підготовки столу до зустрічі гостей?

— Як ви накриваєте на стіл вдома?

— Які традиції прийому гостей є у вашій родині?

— З якими словами вживають у мовленні прикметники?

2. Рефлексія

— Оберіть зелену чашку, якщо на уроці вам було цікаво і ви все зрозуміли; оберіть жовту чашку, якщо у вас залишилися питання з теми нашого уроку; оберіть червону чашку, якщо було нецікаво і ви ледь дочекалися завершення уроку.



3. Домашнє завдання

С. 78, запам'ятати правило; впр. 8.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 61. ЗМІНЮВАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ ЗА ЧИСЛАМИ. УТВОРЕННЯ СЛОВСПОЛУЧЕНЬ ІМЕННИКА З ПРИКМЕТНИКОМ. ЗНАХОДЖЕННЯ ПОТРІБНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ТЕКСТІ ЗА ПОДАНИМИ ЗАПИТАННЯМИ

Мета: учити учнів змінювати прикметники за числами, утворювати словосполучення іменника з прикметником; удосконалювати навички роботи з інформацією; розвивати вміння доводити свою думку; формувати інформаційно-комунікаційну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати гостинність.

Обладнання: пазли та картки із завданням (*рецепти*) для роботи в групах, зображення дерева та вишень для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Наш урок залюбки
Поведе тебе в світи.
І на «як?», «чому?» і «де?»
Завжди відповідь знайде.

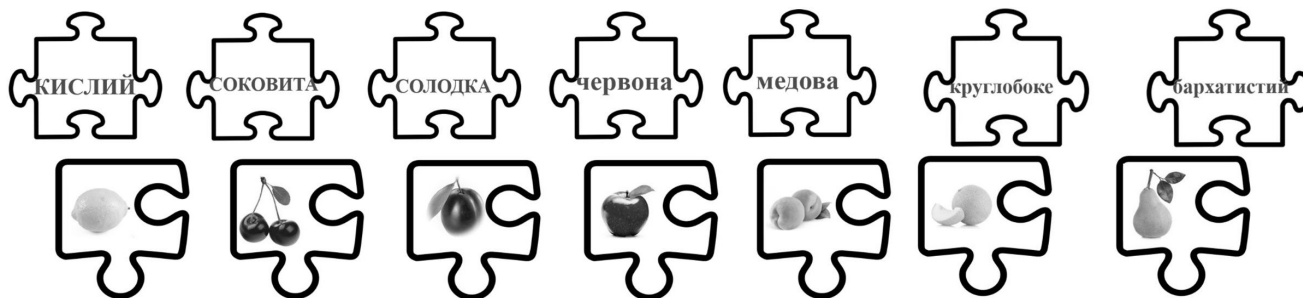
2. Вправа «Збери пазли». Робота в групах

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання в групах.*

Завдання: утворити словосполучення іменника та прикметника, склавши пазли.

3) *Презентація результатів робіт.*



3. Каліграфічна хвилинка

— Як назвати одним словом предмети, зображені на пазлах? (*Фрукти*)

Фф Фф Фф фр ру ук кт ти фрукти

Кислий лимон містить цукру більше, ніж солодка полуниця.

— Відшукайте в реченні сполучення іменника з прикметником. Підкресліть їх.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 79–80)

1) *Вправа на дослідження (вправа 1).*

— Чи любите ви ходити на гостини? А запрошувати гостей до себе?

— Що слід пам'ятати, коли запрошуєте гостей?

— Наші знайомі друзі теж вирішили запросити гостей. Для частування гостей вони закупили продукти.

— Прочитайте назви фруктів, що купила Родзинка.

— Порівняйте записи під малюнками. Як змінився іменник? Чому?

— А чи змінився разом з іменником прикметник? Чому?

2) Робота над правилом (читання разом, «хлопчики — дівчатка», за рядами).

— Прочитайте правило. Чи правильний висновок ви зробили?

Фізкультхвилинка. «Полювання на лева»

— Ми йдемо полювати на лева. *(Впевнено йдуть по колу.)*

— Не боїмося ми нічого! *(Активне розмахування рук.)*

— Ой, а це що?

— Болото! Чав! Чав! Чав! *(Імітують обережний хід, високо піднімаючи коліна.)*

— Ой, а це що?

— Море! Буль! Буль! Буль! *(Плавальні рухи руками.)*

— Ой, а це що?

— Поле! Топ! Топ! Топ! *(Тупають ногами.)*

— Ой, а це що?

— Це дорога навпростець! *(Упевнено йдуть.)*

— Ой, а це хто? Такий великий! *(Показують.)* Такий пухнастий! *(Рухи-погладжування.)*

— Ой, та це ж лев! *(Показують, як злякалися.)*

— Побігли додому! Через поле! Топ! Топ! Топ!

— Через море! Буль! Буль! Буль!

— Через болото! Чав! Чав! Чав!

— Прибігли додому! Сховалися! *(Присідають.)*

— Які ми молодці! *(Погладжують себе по голові.)*

— Які ми хоробрі! *(Легенько стукають кулачком по грудях.)*

— Ми нічого не боїмося! *(Заперечливо похитують вказівним пальчиком.)*

3) Вправа «Один — багато» (вправа 2).

— Дівчата попросили Щебетунчика купити фруктів. Вони уклали для нього список. Прочитайте його.

Груша соковита, лимон свіжий, яблуко велике.

— Але друзі нагадали хлопчиків, що фруктів має вистачити для всіх гостей. Щебетунчик розгубився... Скільки ж йому потрібно купити фруктів...

— Діти, пропоную допомогти Щебетунчику та скласти йому правильний список.

Зразок: апельсини (які?) смачні.

4) Вправа «Прочитай та відшукай» (вправа 3). Робота в парах.

— Попрацюйте в парі. Прочитайте одне одному вірш.

— Відшукайте та підкресліть назви овочів, про які згадується у вірші.

5) Вибіркове списування (вправа 4).

— Випишіть з вірша назви овочів з прикметниками, з якими вони пов'язані.

— Скільки овочів (*один чи багато*) називають слова у вірші? (*Багато.*)

— Змініть ці сполучення слів так, щоб вони називали по одному овочу. Запишіть змінені сполучення слів.

Пальчикова гімнастика

(Виставити середній палець, притиснути його між вказівним та безіменним, поворушити ним.)

Оса осі в осінні дні

Сумні виспівує пісні.

Тумани сиві на росі —

Сховатись ніде вже осі.

б) Вправа «Інтерв'ю».

— Друзі, а чи вмієте ви готувати салати?

— Який ваш улюблений салат? Які продукти потрібні для цього салату?

— Хто навчив вас готувати цей салат?

— А я пропоную вам зараз дізнатися рецепти ще деяких салатів!

7) Вправа «Салат». Робота в групах.

- Об'єднання учнів у 4 групи;
- виконання завдання в групах;
- презентація результатів роботи груп.

Завдання: прочитати рецепт салату та відповісти на питання.

Група	Рецепт	Питання
Група 1	Морквяний салат <i>Склад продуктів:</i> 2 свіжі морквини, пів склянки родзинок, зубок часнику, 2 ложки легкого майонезу. Моркву помити, почистити та потерти на крупну терку. Родзинки розпарити в окропі та віджати від води. Часник подрібнити. Усе змішати і заправити легким майонезом.	1. Які продукти необхідні для морквяного салату? 2. Що з ними потрібно зробити?
Група 2	Салат весняний <i>Склад продуктів:</i> 100 г шинки, 2 свіжі огірки, 1 цибулина, дрібка солі, 2 ложки майонезу. Огірки та шинку порізати соломкою. Цибулю почистити та порізати півкільцями. Усе змішати, посолити і заправити майонезом.	1. Які продукти необхідні для весняного салату? 2. Що з ними потрібно зробити?
Група 3	Салат овочевий <i>Склад продуктів:</i> 1 невелика капуста, 2 огірки, 2 варені яйця, пучок кропу, 4 ложки майонезу. Капусту нашаткувати та присолити. Яйця та огірки порізати півкільцями. Кріп подрібнити. Усе змішати і заправити майонезом.	1. Які продукти необхідні для овочевого салату? 2. Що з ними потрібно зробити?
Група 4	Салат сирний <i>Склад продуктів:</i> 200 г сиру, 1 варене яйце, 2 зубчики часнику, чорний перець за смаком, 3 ложки майонезу, 1 багет. Сир та яйце натерти на крупну терку. Часник подрібнити. Усе змішати, поперчити за смаком та заправити майонезом. Шматочки багета підсушити та викласти на них салат.	1. Які продукти необхідні для сирного салату? 2. Що з ними потрібно зробити?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Бумеранг»

Дівчата називають страву, а хлопці «повертають» назву цієї страви з дібраним прикметником.
Наприклад: борщ — наваристий борщ, пиріжки — запашні пиріжки, ...

2. Підсумок уроку

- З якими словами «дружать» прикметники в мовленні?
- Скільки предметів можуть називати іменники? (*Один та багато.*)
- Чи змінюється прикметник при зміні іменника, пов'язаного з ним?

3. Рефлексія

— Прикріпіть свою вишеньку вгорі дерева, якщо урок був для вас цікавим та корисним. Якщо часом вам не все вдавалося — прикріпіть вишеньки на середніх гілках. Якщо на уроці вам було складно і нецікаво — розташуйте вишеньки на нижніх гілочках дерева.

4. Домашнє завдання

С. 79, запам'ятати правило; с. 80, впр. 7.



ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 62. РОЗПІЗНАВАННЯ І ДОБИРАННЯ БЛИЗЬКИХ ЗА ЗНАЧЕННЯМ ПРИКМЕТНИКІВ. ОПИС ПЕРСОНАЖІВ МАЛЮНКІВ БЛИЗЬКИМИ ЗА ЗНАЧЕННЯМ ПРИКМЕТНИКАМИ. ВИБІР НАЙТОЧНІШОГО ПРИКМЕТНИКА З ГРУПИ БЛИЗЬКИХ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

Мета: учити розпізнавати та добирати близькі за значенням прикметники; удосконалювати вміння добирати влучні прикметники до іменників для характеристики предметів; розвивати увагу, монологічне мовлення учнів; збагачувати їхній словниковий запас; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати культуру мовлення учнів.

Обладнання: малюнки для вправи «Шифрувальник», картки для самостійної роботи, зображення ракет зі словами, стікери, малюнок Читалочки.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА.

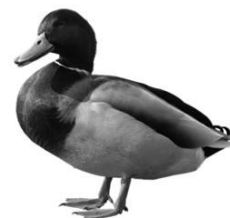
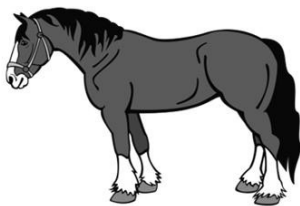
1. Емоційне налаштування

В путь щасливу і широку
Всіх виводить школа нас.
До уроку! До уроку!
В школі кличе дзвоник вас!

Поспішіть місця зайняти,
Час урок розпочинати.
Нумо, діти, підведіться!
Всі приємно посміхніться.

2. Вправа «Шифрувальник»

Завдання: виділити перші звуки в назвах предметів, зображених на картинках, й скласти з цих звуків слово.



Наприклад: кінь, іграшки, телефон — кіт; морква, автобус, качка — мак; кран, око, ваза, дерево, рука, автобус — ковдра.

3. Стратегія критичного мислення «Об'єднай слова». Робота в групах

- 1) Об'єднання учнів у 4 групи.
- 2) Виконання завдання в групах.
- 3) Презентація результатів роботи груп.

Завдання: скласти коротку історію, об'єднавши в ній слова, складені у попередній вправі (*кіт, мак, ковдра*).

4. Каліграфічна хвилинка

— Яка буква зустрічається у цих трьох словах? (*Буква «к».*)

Кк Кк Кк кі ак ко кіт мак ковдра

На ковдрі з маками сидів кіт.

— Назвіть у реченні іменники. Доберіть до них прикметники. Скільки предметів означає кожний іменник? А прикметник, що з ним пов'язаний?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 80–81)

1) Читання з передбаченням за малюнком (вправа 1).

- Розгляньте малюнок. Хто на ньому зображений?
- Що ви можете сказати про дівчат? Чому вони схожі між собою?
- Як ви вважаєте, про що йтиметься в тексті?

Учні читають текст за особами.

2) Вибіркове списування (вправа 2).

— Випишіть з виділеної частини тексту прикметники, пов'язані з поданими іменниками.

3) Вправа на дослідження.

- Прочитайте прикметники до слова «погода». (*Чудова, гарна.*)
- Що ви можете сказати про ці прикметники: вони близькі чи протилежні за своїм значенням? Аналогічно аналізують другу пару прикметників: *ласкавий — лагідний.*
- Якими за значенням можуть бути прикметники? (*Близькими.*)

Пальчикова гімнастика

4) Вправа «Коректор» (вправа 3). Робота в парах.

— Щебетунчик та Читалочка вирішили й собі говорити, як дівчатка. Попрацюйте в парі коректорами та виправте помилки наших друзів.

Завдання: учні першого варіанту читають перше слово в парі, а учні другого варіанту — друге. Якщо прикметник дібрано правильно, учні записують цю пару слів у зошит. Якщо прикметник дібрано неправильно, учні виправляють помилку та записують виправлений варіант у зошит.

5) Вправа «Прочитай та розплутай» (вправа 4).

— Родзинка теж вирішила не відставати у пошуках прикметників, близьких за значенням. Вона звернулася до Інтернету. Але поки дівчинка шукала слова, прикметники переплуталися. Допоможіть Родзинці правильно поєднати прикметники, близькі за значенням.

Учні працюють самостійно. Перевіряють правильність виконання вправи прийомом «Бумеранг» (*учитель називає перше слово, а діти — прикметник, який з ним поєднали*).

Фізкультхвилинка

6) Вправа «Склади та запиши». Робота в парах (вправа 5).

— Попрацюйте в парах. Складіть речення з однією парою слів і запишіть. Учитель вибірково пропонує прочитати парам свої речення.

7) Вправа «Роздивись та опиши» (вправа 7).

— Діти, Гаджик отримав завдання описати дітей на малюнках прикметниками, близькими за значенням. Допоможімо йому!

- На які питання відповідають прикметники?
- Розгляньте перший малюнок. Кого ви бачите на ньому?
- Як звати хлопчика? Який Роман? (*Сумний, журливий, смутний.*)
- Чому ви так вирішили? (*За виразом обличчя, позою хлопчика.*)
- Хто зображений на другому малюнку?
- Як звати дівчинку? Яка Оля? (*Жвава, бадьора, енергійна, весела.*)
- Чому ви так вважаєте?

2. Вправа «Обери прикметник». Самостійна робота

— Виберіть та підкресліть найвлучніший прикметник.

До кімнати старої бабусі завітала... (*несподівана, випадкова, раптова*) радість. Різні... (*турботливі, тривожні, неспокійні*) думки непокоїли серце матері. У розчинене вікно разом з теплим вітерцем хлюпнули пахощі акацій, звідкілясь долинули... (*лунки, дзвінки, звучні*) дитячі голоси, пісня зяблика і... (*оглушливий, гучний, голосний*) гамір горобців.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра-змагання «Ракета»

На кожен ряд «запускається» картка у формі ракети. *Завдання:* одна пара учнів має знайти та виділити (*підкреслити або обвести*) один синонім до поданого прикметника. Перемагає ряд, який найшвидше виконає завдання безпомилково.

великий

Великий
Невеселий
Здоровенний
Безрадісний
Доблесний
Зажурений
Відважний
Велетенський
Безстрашний
Гігантський
Сміливий
Чималий
Величезний
Мужній

сміливий

Великий
Невеселий
Хоробрий
Безрадісний
Доблесний
Зажурений
Відважний
Скорботний
Безстрашний
Гігантський
Сміливий
Чималий
Величезний
Мужній

сумний

Великий
Невеселий
Хоробрий
Безрадісний
Доблесний
Зажурений
Відважний
Скорботний
Безстрашний
Гігантський
Сміливий
Безрадісний
Смутний
Мужній

2. Бесіда

- Які слова називають прикметниками?
- Якими можуть бути прикметники за значенням?
- Навіщо, на вашу думку, варто використовувати у мовленні прикметники, близькі за значенням?

3. Рефлексія

— Напишіть на стікерах два прикметники, близькі за значенням, що характеризують ваше враження від уроку, та прикріпіть їх біля Читалочки.

4. Домашнє завдання

С. 81, впр. 6.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 64. РОЗПІЗНАВАННЯ І ДОБИРАННЯ ПРИКМЕТНИКІВ, ПРОТИЛЕЖНИХ ЗА ЗНАЧЕННЯМ. ПЕРЕТВОРЕННЯ ТЕКСТУ ШЛЯХОМ ЗАМІНИ ПРИКМЕТНИКІВ НА ПРОТИЛЕЖНІ ЗА ЗНАЧЕННЯМ. СКЛАДАННЯ ОПИСУ ТВАРИНИ ЗА МАЛЮНКОМ

Мета: учити учнів розпізнавати та добирати прикметники, протилежні за значенням; розвивати уважність, аналітичне мислення; удосконалювати навички вживання прикметників у мовленні; збагачувати словниковий запас учнів; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати відповідальність за приручених тварин.

Обладнання: цеглинки конструктора зі словами — синонімами, склади для вправи «Зайчик», малюнок із зображенням хлопчика Навпакійка, кубик, малюнок із зображенням собаки, пазли, смайлики для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

2. Гра «Додай прикметник»

- Той, хто дотримує порядку, точності. (*Акуратний, охайний, чепурний.*)
- Який має велику силу. (*Могутній, потужний, сильний, міцний.*)
- Дуже розумний, той, хто знає життя і має досвід. (*Мудрий, досвідчений.*)
- Який іде за попереднім. (*Наступний.*)
- Який має або видає приємний запах, аромат. (*Запашний, пахучий, ароматний, духмяний.*)
- Той, хто віддає всі сили і знання для виконання якоїсь роботи. (*Працьовитий.*)
- Який має широко розкинуте гілля. (*Розлогий, крилатий, гіллястий.*)

3. Вправа «Побудуй вежу». Робота в групах

- 1) *Об'єднання учнів у 3 групи. Отримання завдання.*
- 2) *Виконання завдання в групах.*
- 3) *Презентація результатів роботи.*

Завдання: побудувати вежу з цеглинок конструктора, на яких написано прикметники-синоніми.

Група 1	Група 2	Група 3
Мокрий	Красивий	Жорстокий
Слова на цеглинках:		
гарний, вогкий, сирий, хороший, чарівний, безжалісний, лютий, елегантний, розкішний, звірячий, чудовий, нелюдський		

I група

мокрий
вогкий
сирий
дощовий
вологий

II група

чарівний
красивий
елегантний
розкішний
чудовий

III група

жорстокий
безжалісний
лютий
звірячий
нелюдський

4. Вправа «Зайчик»

— Прочитайте склади, «стрибаючи», як зайчик, «з однієї купинки на іншу».

ко	хлоп	па	Нав	чик	кій
4	5	2	1	6	3

— Чи знайомі ви з цим хлопчиком? Як ви вважаєте, чому його так називали?

— Послухайте вірш Т. Лисенко та перевірте свою здогадку.

Цей малий Сергійко —
Хлопчик-навпакійко.

Зранку і до ночі
Каже він: «Не хочу!».

Вже замучились батьки —
Все він робить навпаки.
Осінь, дощ, калюжі, вітер,
Повдягали куртки діти,
Повзували чобітки,
А Сергійко — навпаки:
Шорти з шафи витягає
Та сандалики взуває.
Тато каже: «Йди в кімнату!» —
Він біжить надвір гуляти.
А бабуся зве до столу —
Він не квапиться ніколи,
Ліг на килим та й лежить —
Хай бабуся покричить!
От коли вона втомилась,
Та й на внука розгнівилась,
Кинула виделку й ніж
І сказала: «Ну й не їж!»,
То малюк, не чувши ніг,
Сам обідати прибіг.
Мама просить: «Треба, сину,
Нам піти до магазину».
Син говорить: «Я машина,
Що зламалась без бензину!».

Він бібікає, гуркоче,
Одягатися не хоче.
Плаче, тупає ногами.
«Не піду!» — кричить до мами.
Ніч настала, треба спати,
Починає він стрибати.
Кожен вечір хлопчик каже,
Що у ліжко він не ляже.
І навчилися мама й тато
Навпакійком керувати:
Зробить хлопчик залюбки
Те, що просять навпаки.
«Хліб не їж, залиш для мишки!»,
Проковтне увесь до кришки.
«Молока не пити зранку!» —
Випиває махом склянку.
«Не складай свої машинки» —
Прибере їх за хвилинку.
Дуже просто з ним справляться
Став він стригтись і купатись,
Їсти, спати, руки мити,
Те, що треба, те й робити.
Бо придумали батьки
Вчити сина навпаки!

5. Каліграфічна хвилинка

Нн Нн Нн на ав вп па ак кі ій йк ко

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 82–83)

1) Виконання вправи 1.

— Хлопчик Навпакійко прийшов на гостину до друзів. Прочитайте, як він там поведився.

Читання «ланцюжком»

- Як друзі зустріли Навпакійка?
- Чим вони його частували?
- Як поведився хлопчик? Що ви можете сказати про його поведінку?
- А як слід поводитися в гостях?

Пальчикова гімнастика

2) Списування тексту з граматичним завданням (вправа 2).

- Спишіть виділену частину тексту, підкресліть прикметники.
- Назвіть прикметники у першому реченні. Які ці прикметники за значенням — близькі чи протилежні?

Аналогічну роботу проводять з наступними реченнями вправи.

- Які можуть бути прикметники за значенням?

3) Вправа «Скажи навпаки» (вправа 3).

- Друзі дібрали сполучення слів із прикметником «свіжий». Прочитайте їх.
- Яке значення має це слово у кожному словосполученні?
- Наш знайомий Навпакійко вирішив замінити це слово в кожному словосполученні на протилежні за значенням. Але в нього не виходить без вашої допомоги!
- Скористайтеся словами з довідки та вставте пропущені прикметники.

4) Вправа «Поміркуй» (вправа 4).

- Прочитайте прикметники, що вставили.
- Чому до одного слова «свіжий» ви дібрали різні прикметники?

Фізкультхвилинка

2. Робота над загадкою

— Друзі, відгадайте загадку.

- Вірний друг у мене є,
Мені лапу подає.
Заглядає широко в очі,
Мовби щось сказати хоче.

Замість слів лиш чути «гав», —
Всіх котів порозганяв.
Хто, скажіть, цей розбишак?
Знають всі, що це... (собака).

3. Прийом «Кубування»

- Опишіть собаку. Як він виглядає?
- Якого кольору цей собака? Якого розміру?
- Які має вуха? А хвіст?
- Чим харчується собака? Де мешкає?
- На кого схожий собака? Чим він відрізняється від вовка?
- Про що треба пам'ятати, заводячи собаку або іншого хатнього улюбленця?

4. Продовження роботи за підручником

Вправа «Чарівне перетворення» (вправа 7, 8)

- Хлопчик Навпакійко теж має собаку. Прочитайте, що він про неї розповів.
- Пригадайте про те, що Навпакійко завжди все говорить навпаки. Отже, щоб дізнатися, яким насправді був собака Навпакійка, замініть виділені в тексті слова на протилежні за значенням.
- Запишіть опис собаки. Спробуйте передбачити, як звучить собака Навпакійка.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- З яким хлопчиком познайомилися на уроці?
- Чим він особливий?
- Які можуть бути прикметники за значенням?

2. Гра-змагання «Навпаки». Робота в групах

- 1) Об'єднання учнів у 4 групи.
- 2) Виконання завдання в групах.
- 3) Презентація роботи груп.

Завдання: поєднати пазли з прикметниками, протилежними за значенням, за певний час.

Група	Слова на цеглинках
Група 1	Важкий — легкий; жорсткий — м'який; здоровий — хворий; білий — чорний; високий — низький
Група 2	Гіркий — солодкий; корисний — шкідливий; веселий — сумний; гострий — тупий; гладкий — шорсткий
Група 3	Гарячий — холодний; мокрий — сухий; яскравий — тьмянний; тонкий — товстий; широкий — вузький
Група 4	Новий — старий; близький — далекий; великий — маленький; розумний — дурний; цікавий — нудний

3. Рефлексія

— Оберіть смайлик, що відповідає вашому настрою наприкінці уроку, прикріпіть його на дошці біля хлопчика Навпакійка.

4. Домашнє завдання

С. 83, впр. 5, 6.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 65. РОЗРІЗНЕННЯ ПРИКМЕТНИКІВ, УЖИТИХ У ПРЯМОМУ І ПЕРЕНЕСНОМУ ЗНАЧЕННЯХ. СКЛАДАННЯ ЗАГАДОК З ПРИКМЕТНИКАМИ. ПОБУДОВА І ЗАПИСУВАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА КОМІКСАМИ

Мета: учити учнів розрізняти прикметники, вжиті у прямому і переносному значеннях; удосконалювати вміння використовувати прикметники у мовленні під час складання загадок; розвивати зв'язне мовлення; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, працелюбність.

Обладнання: скринька з питаннями, конверти із прислів'ями для роботи в групах, зображення їжака, світлини із зображенням дерев, зображення яблук зі сполученнями для гри «Допоможи друзям», мішень для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Ось і все! Дзвенить дзвінок,
В гості йде до нас урок.
Сядьте зручно! Усміхніться
І на мене подивіться!

2. Гра «Скринька запитань»

Завдання: дістати зі скриньки запитання та дати на нього відповідь. Гра проводиться фронтально.
Запитання для скриньки

- 1) Які слова називають прикметниками?
- 2) З якими словами у мовленні вживаються прикметники?
- 3) Ознаку скількох предметів можуть означати прикметники?
- 4) Які за значенням можуть бути прикметники?
- 5) Доберіть прикметник, близький за значенням до слова «веселий».
- 6) Доберіть прикметник, протилежний за значенням до слова «веселий».

3. Вправа «Коректор». Робота в групах

- 1) Об'єднання учнів у 4 групи.
- 2) Виконання завдання в групах.
- 3) Презентація роботи груп.

Завдання: прочитати прислів'я, виправити помилки, замінивши подані у прислів'ях прикметники на протилежні за значенням. Пояснити значення одного прислів'я на вибір групи.

Група	Прислів'я
Група 1	Великого коня хвалили, малого запрягай. Не виливай чисту воду, доки каламутну не знайдеш. Від великих дітей голова болить, а від малих серце.
Група 2	Солодка робота, а гіркий хліб. Де дурному горе, там розумному сміх. Погана порада виведе, а добра заведе.
Група 3	Лихі діти на ноги поставлять, а добрі з ніг звалять. З лихим поживеш, добро переймеш, а з добрим зійдешся, того й наберешся. Повна бочка гучить, а порожня — мовчить.
Група 4	З доброї трави не буде поганого сіна. Не бійся дурного ворога, а бійся розумного приятеля. Пізня пташка дзьобик чистить, а рання очиці жмурить.

4. Гра «Так або ні?»

Учні намагаються відгадати слово, що задумав учитель (або підготовлений учень). Для цього вони ставлять тільки такі питання, на які учитель може дати відповідь «Так» або «Ні».

Відповідь: їжак.

Довідка для вчителя

Їжаки на нашій планеті з'явилися приблизно п'ятнадцять мільйонів років тому. У звичайного їжачка приблизно десять тисяч голків. Раз на три роки оновлюються голки.

У їжака налічується тридцять шість зубів.

Зимова сплячка їжаків триває всього сто двадцять вісім днів. Коли їжак спить, температура його тіла знижується до двох градусів тепла. А в нормальних умовах температура тіла їжака становить тридцять чотири градуси.

Більшість їжаків мають хвости. Хвостик їжака непомітний, оскільки ховається під голками. До того ж, він короткий — три сантиметри.

5. Каліграфічна хвилинка

Її Її Її їж жа ак їжак

— Доберіть прикметники до слова «їжак». Запишіть їх.

Колючий, маленький, дикий, сірий, повільний.

— Складіть речення, всі слова в якому починаються буквами слова «їжак» (Наприклад: *Їжак жує агрус колючий.*)

6. Звуковий аналіз слова «їжак»

— Поділіть слово на склади. Який склад наголошений?

— Скільки звуків у слові «їжак»? А букв? Чому?

— Назвіть голосні звуки. Назвіть приголосні. Який з них м'який?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 83–84)

1) Виконання вправи 1.

— Щебетунчик отримав завдання: намалювати малюнки до речень.

— Прочитайте перше речення. Який малюнок виконав Щебетунчик?

— Які сережки намалював хлопчик? (*Золоті.*) Що це означає? (*Зроблені із золота.*)

— Прочитайте друге речення. Що намалював Щебетунчик? (*Руки.*)

— Які він намалював руки? Чи правильно хлопчик зрозумів значення слова «золоті» в цьому реченні? Чому?

— Яке значення має слово «золоті» у другому реченні? (*Умілі, працьовиті.*)

— У якому словосполученні — «золоті сережки» чи «золоті руки» — прикметник «золоті» має пряме значення? А в якому — переносне?

Пальчикова гімнастика «Гриб»

Диб-диб-диб,

(Постукати кулачками по столу.)

Диб-диб-диб,

(Постукати пальчиками по столу.)

Біля пенька гриб —

(Малювати одночасно пальчиками обох рук контур гриба.)

Отакий товстезний,

(Великими і вказівними пальцями обох рук утворити кільце.)

Отакий грубезний,

(Стиснути кулачки.)

Бриль на голові.

(Одночасно пальчиками обох рук малювати шапінку гриба.)

2) Виконання вправи 2. Робота в парах.

— Попрацюйте в парах.

1-й варіант — дібрати до прикметників іменники так, щоб утворилися сполучення у прямому значенні;

2-й варіант — у переносному.

— Запишіть у зошит обидва варіанти сполучень. Словосполучення, які мають пряме значення, підкресліть.

— Замініть виділені слова іншими, близькими за значенням.

Теплі слова — ...
 Щедра осінь — ...
 Колючий погляд — ...

3) Виконання вправи 3.

- Прочитайте загадку Родзинки. Запишіть її та слово-відгадку.
- Підкресліть прикметники, вжиті в переносному значенні.





Фізкультхвилинка

Руки в сторони та вгору —
 На носочки піднялись.
 Підведи голівку вгору —
 Й на долоньки подивись.
 Присідати ми почнемо,
 Добре ноги розімнемо.
 Раз — присіли, руки прямо.
 Встали — знову все так само.
 Повертаємося вправо,
 Все виконуємо гарно.
 Вліво-вправо повернулись
 І сусіду усміхнулись.

2. Вправа «Склади загадку». Робота в групах

- 1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*
- 2) *Виконання завдання в групах.*
- 3) *Презентація роботи груп.*

Завдання: скласти та записати загадку про дерева, зображені на світлинах. У загадках використати прикметники.

Група	Дерево	Світлина	Група	Дерево	Світлина
Група 1	Береза		Група 3	Верба	
Група 2	Дуб		Група 4	Ялина	

— Чи є у складених загадках прикметники, вжиті в переносному значенні?

3. Продовження роботи за підручником

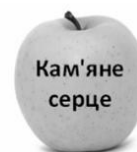
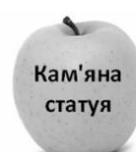
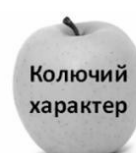
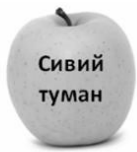
Виконання вправи 7.

- Друзі, Читалочка дуже любить читати комікси. Вона вирішила описати героїв одного з коміксів.
- Поміркуйте, ознаки яких тварин перенесла на людей. Вставте назви цих тварин та запишіть речення.
- Підкресліть прикметники.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Допоможи друзям»

— Щебетунчику та Родзинці треба зібрати яблучка. Але Щебетунчик має зібрати яблука, на яких написано сполучення, вжиті у прямому значенні, а Родзинка — у переносному. Допоможіть друзям!

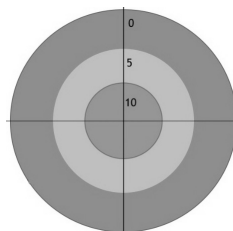


2. Бесіда

- З якими прикметниками ознайомилися сьогодні на уроці?
- З якою метою використовуються прикметники у переносному значенні?
- Наведіть приклади сполучень, ужитих у переносному значенні.

3. Рефлексія. Вправа «Рефлексивна мішень»

Діти на дошці заповнюють «рефлексивну мішень», оцінюючи свою діяльність на уроці.



4. Домашнє завдання

С. 84, впр. 6.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 66. ПОВТОРЕННЯ, ЗАКРІПЛЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО ПРИКМЕТНИК

Мета: узагальнити та систематизувати знання учнів про прикметник; розвивати увагу, спостережливість, уміння вживати прикметники у власному мовленні й на письмі; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, уміння працювати в команді.

Обладнання: слова для вправи «Шифрувальник», музика для віртуальної мандрівки, конверти із завданнями для роботи в групах, в парах, таблиці зі словосполученнями для вправ «Аукціон» та «Один — багато», стікери для рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань.

Форма проведення: віртуальна мандрівка.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Я в тобі впевнений»

Учні дивляться в очі сусідові по парті. Потім по черзі висловлюються, щоразу починаючи фразу словами: «Я впевнена, що ти...». Наприклад: «Я впевнена, що ти допоможеш мені, якщо мені буде потрібно», «Я впевнений, що ти ніколи не скажеш про мене погано».

2. Вправа «Шифрувальники»

Завдання: прочитайте слово, обравши з першого слова — першу букву, з другого — другу, ...

ПРЕКРАСНИЙ
ПРОСТИЙ
ШВИДКИЙ
БЛАКИТНЕ
АВІАМОДЕЛЬНИЙ
АГРОТЕХНІЧНА
ОКСАМИТОВИЙ
ЛАСОЛЮБНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ
ВІДЕОРОЛИК

3. Вправа «Інтерв'ю»

- Яке слово утворилося?
- Які слова називають прикметником?
- З якими словами у нашому мовленні пов'язані прикметники?
- Які за значенням можуть бути прикметники?
- Що спільного між словами вправи? Яке слово зайве? (Відеоролик.) Чому?
- З яких слів можна утворити сполучення? (Навчальний відеоролик, прекрасний відеоролик, простий відеоролик.)

4. Каліграфічна хвилинка

*Пп Рр Ии Кк Мм Ее Тт Нн Кк
Прикметник, прикмета.*

5. Повідомлення теми уроку

— На попередніх уроках ми багато нового дізналися про прикметники. Щоб «розкласти всі знання про прикметник по полицях», пропоную, скориставшись віртуальною реальністю, зазирнути на хвилинку на кожний з проведених нами уроків про прикметник та пригадати все, про що дізналися. Отже, вперед! (Звучить відповідна музика.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Впізнай прикметник». Робота в групах

- 1) Об'єднання учнів у 3 групи.

2) Виконання завдання в групах.

3) Презентація роботи груп.

Група	Завдання		Група	Завдання	
Група 1	Відшукати у вірші прикметники та виписати їх.	Рано-вранці, на світанку, Вишиваю вишиванку. У зеленім житі Буду ворожити. Попрошу у неба Солов'їний щебет. Попрошу у квітки Чарівної нитки. Тоненької, шовкової, Нитки кольорової. Полотном біленьким Вишию рівненько Голосну сопілочку І вишневу гілочку, Пташечку, калину, Маму і дитину.	Група 2	Відгадати загадку. Дібрати до відгадки якомога більше прикметників.	Хто однаково всіх любить, Всіх однаково голубить? Кожний скоса тільки гляне, А обняти не дістане. (Сонце.)
			Група 3	Від поданих слів утворити і записати прикметники.	Дерево — дерев'яний Зелень — ... Дзвінок — ... Щастя — ... Село — ... Полум'я — ... Синька — ... Школа — ... Радість — ...

2. Вправа «Відшукай зайве». Робота в парах

— Прочитайте прикметники до кожного малюнка. Знайдіть зайвий прикметник та випишіть його.

		
шоколадна, смачна, ласкава, солодка	шкіряний, круглий, футбольний, солодкий	кругле, яскраве, лагідне, смачне, тепле

Пальчикова гімнастика

3. Вправа «Один — багато»

— Ознаку скількох предметів може означати прикметник? Зазирнімо на той урок та виконаймо завдання.

— Розподіліть словосполучення у два стовпчики.

один

багато

веселий сміх

велика ковзанка

високе дерево

білі сніжинки

зимові розваги

нові ковзани

4. Гра «Скажи навпаки»

Учитель називає прикметник, учні мають якомога швидше назвати у відповідь протилежний за значенням.

Низький, холодний, густий, широкий, сильний, працьовитий, веселий, уважний, балакучий.

Фізкультхвилинка

5. Вправа «Аукціон»

— Яке значення може мати прикметник у сполученні з іменником? (*Пряме або переносне.*)

Ведучий (*учитель або підготовлений учень*) вивішує на дошку сполучення іменника з прикметником, ужитим у переносному значенні, учні мають дібрати та запропонувати сполучення з цим прикметником, ужитим у прямому значенні.

Залізна воля — залізна ложка, залізна лопата, залізна деталь, ...

Золоті руки — ...

Глибокі знання — ...

Солодкі слова — ...

М'який характер — ...

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Складання сенкану до слова «прикметник»

— Отже, підсумуємо знання про прикметник, склавши сенкан.

Прикметник.

Неповторний, цікавий.

Називає, творить, захоплює.

Він описує предмети.

Ознака.

2. Бесіда

— На які уроки про прикметник ми сьогодні «зазирнули»?

— Про що пригадали?

— Навіщо, на вашу думку, в нашому мовленні варто вживати прикметники?

3. Рефлексія

— Доберіть прикметник, який описує цей урок з вашого погляду, та запишіть його на стікері. Прикріпіть стікер до хмарки.



4. Домашнє завдання

Скласти два ребуси із зашифрованими прикметниками.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 67. ЗАСТОСУВАННЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ УМІНЬ І НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Мета: удосконалювати вміння учнів розпізнавати прикметники поміж інших слів, уміння добирати прикметники, близькі та протилежні за значенням; формувати навички використовувати прикметники у власному мовленні, розрізняти змінювання прикметників за числами; розвивати спостережливність, аналітичне мислення; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати інтерес до народних традицій.

Обладнання: зашифроване слово (*запис на дошці або плакаті*), конверти із завданнями для роботи в групах, завдання для роботи у лавках («*Авторська*», «*Відшукай товар*», «*Криниця мудрості*»), тести, черевики, зображення стовпів.

Тип уроку: урок узагальнення та систематизації знань.

Форма проведення: ярмарок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Доброго ранку! Доброго дня!
Доброго вечора вам кожного дня!
В школі з вами, як завжди, є я.
Нехай буде мир і злагода в нас,
Нехай завжди квіти не в'януть для нас.
Кожному дню — безхмарного неба,
Кожній дитині веселощів треба,
Кожній оселі — щастя і хліба.
Нехай усміхаються люди щодня.
Доброго ранку! Доброго дня!

2. Вправа «Вилучи зайве»

— Закресліть усі цифри та прочитайте слово.

1479Я545455Р85274М3571А35744Р9513078932К

— Яке слово утворилося? Що таке ярмарок?

— Слово прийшло з німецької мови й означає щорічний базар. Це — торг, що відбувався регулярно на певному місці й у певний час. Ярмарок завжди приваблював багатьох людей тим, що тут можна було і продати, і купити, і на людей подивитися, і себе показати.

3. Каліграфічна хвилинка

Яя Яя Яя яр рм ма ар ро ок ярмарок

4. Звуко-буквений аналіз слова «ярмарок»

— Поділіть слово на склади. Який склад наголошений?

— Скільки звуків у цьому слові? А букв? Чому букв менше, ніж звуків?

— Назвіть голосні звуки. Назвіть приголосні звуки.

5. Вправа «Коректор». Робота в групах

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання в групах.*

3) *Презентація роботи груп.*

Завдання: відновити деформоване речення, поширити його прикметником.

Група 1	гостинці, ярмарку, На, чекають.
Група 2	ярмарку, На, продають, товарів, багато.

Група 3	смаколики, На, продають, ярмарку.
Група 4	сміх, лунають, На, пісні, ярмарку, та.

6. Повідомлення теми уроку

— Отже, ви вже зрозуміли, що ми вирушаємо на ярмарок! Ми будемо повторювати вивчене про прикметник під час уявної подорожі.

— На ярмарку цінувалося все найкраще, тому пропоную девіз нашого уроку: «Не намагайся бути першим, а намагайся бути кращим». На ярмарку не тільки купували товар, але й переймали кращий досвід, зразки одягу, вчили пісень. Справжні крамарі дбали про якість товару. От і ви, як справжні учасники ярмарку, продемонструйте сьогодні свої знання, подбайте, щоб ваші відповіді були чіткими, зрозумілими та виразними.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Перша лавка «Відшукай товар»

Завдання: з-поміж поданих слів відшукати назви товарів на ярмарку з прикметниками. Сполучення виписати, прикметники підкреслити.

На ярмарку нашим товару багато,
Є чим дивуватись і є що придбати.
Тут речі умільців, ні з чим не зрівняні,
Барвисті стрічки, рушники вишивані.
Полив'яний посуд — глечики, горнятка.
Сопілки — хлоп'ятам, намисто — дівчаткам!
Диво овочі смачні
Послухайте і подивіться самі.
Беріть помідори, вони пречудові
До вашого столу хоч зараз готові!
Ця морква під сонечком щедрим зростала,
Земелька водою її напувала,
Тому ця морквина така соковита,
Морквяного соку вам треба попити.
Ви купуйте бурячок, він — у нормі,
Круглий, чистий, соком повний.
Борщ буде смачним, червоним,
З бурячком таким чудовим.
Є цибуля в нас чудова,
Золотиста, гонорова.
Ви купуйте її в нас,
Страва буде — вищій клас.
А хто гострого хоче — часник хай придбає.
Він всякі мікроби вогнем випікає.

Фізкультхвилинка. Гра «Іде, іде дід, дід» (узгодження рухів зі словами)

Іде, іде дід, дід,
Несе, несе міх, міх,
Ось такий дідище,
Ось такий старище,
Ось такий окатий,
Ось такий вусатий,
Такий бородатий,
Ось такий плечистий...

2. Друга лавка «Криниця мудрості». Робота в парах

Завдання: доповнити прислів'я та приказки прикметниками з довідки.

... зерно ховається на дно. Вогонь — ... слуга, але ... господар. ... воду каламутять, а ... рибку хапають. ... думка — половина здоров'я. На ... землі хліб не родить.

Слова для довідки: найкраще, добрий, поганий, дурні, спритні, весела, поганій.

3. Третя лавка «Четвертий зайвий»

Завдання: знайти та підкреслити зайвий прикметник.

Старий, чисте, яскраві, розумна.

Здорове, свіжий, мовчазна, зелені.

Цікаві, чудовий, лагідне, смілива.

— Які прикметники підкреслили? Чому саме ці?

Пальчикова гімнастика «Сонечко»

Прилетіло сонечко	(Руки поставити на парту, загинати пальці.)
На мою долонечку,	(Показати долоні, потягнути.)
Крильця червоненькі,	(Поворухити пальчиками.)
Цяточки чорненькі.	(Натиснути пальчиками на парту.)
По всіх пальчиках ходило,	(Пальчики «ходять» по парті.)
З мізинчика полетіло.	(Показати мізинчики.)
Будемо відпочивати —	(Руки витягнути вперед.)
Нумо пальці рахувати:	(Поворухити пальчиками.)
Раз, два, три, чотири, п'ять!	(Загинати пальці на лівій руці, потім — на правій, згодом — на обох.)

4. Четверта лавка «Авторська». Робота в групах

1) Об'єднання учнів у 3 групи.

2) Виконання завдання в групах.

3) Презентація роботи груп.

Група	Завдання	Текст
Група 1	Знайти в реченні тексту прикметники, вжиті в переносному значенні. Утворити сполучення, щоб обрані прикметники були вжиті у прямому значенні. (Щедре проміння — щедра людина, ...)	Сонце залило галявину щедрим промінням. Мохнаті джмелі гули над квітами. Грайливий вітерець ледь торкався квітів, щоб почути їх срібний дзвін. Серед м'якої зеленої трави метушилися мурашки. На самотньому дубі кувала зозуля.
Група 2	До слів, ужитих у переносному значенні, дібрати прикметники-синоніми. (Щедрий — врожайний, мохнаті — пухнасті, грайливий — невеликий, самотній — одинокий.)	
Група 3	До слів, ужитих у переносному значенні, дібрати прикметники-антоніми. (Щедрий — скупий, ...)	

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. П'ята лавка «Контрольна вага». Тестування

I варіант	II варіант
1. Добери відповіді на запитання <i>що це?</i> Яскраве, кругле, тепле, ласкаве — це: а) лимон; б) сонце; в) огірок. Білі, холодні, легкі — це: а) лід; б) град; в) сніжинки. 2. До поданих іменників добери відповідні прикметники. Автомобіль — ... а) легковий; б) вантажний; в) легкий.	1. Добери відповіді на запитання <i>що це?</i> Овальний, жовтий, кислий — це: а) помідор; б) огірок; в) лимон. Довгий, зелений, смачний — це: а) огірок; б) гарбуз; в) лимон. 2. До поданих іменників добери відповідні прикметники. Квиток — ... а) білий; б) учнівський; в) проїзний.

ДОСЛІДЖУЮ ДІЄСЛОВА

УРОК 68. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕННЯ ПРО СЛОВА — НАЗВИ ДІЙ. РОЗПІЗНАВАННЯ ЇХ ЗА ПИТАННЯМИ *що робить? що роблять?*. ЗНАХОДЖЕННЯ СЛІВ — НАЗВ ДІЙ У ТЕКСТІ, ДОПОВНЕННЯ НИМИ РЕЧЕНЬ. ОБГОВОРЕННЯ ФОРМИ, ЗМІСТУ І ПРИЗНАЧЕННЯ РЕКЛАМИ

Мета: формувати в учнів уявлення про слова — назви дій; учити учнів розпізнавати слова, які називають дії предметів за питаннями у тексті, доповнювати ними речення; розвивати зв'язне мовлення учнів, аналітичне мислення, допитливість; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати дбайливе ставлення до природи взагалі та тварин зокрема.

Обладнання: анаграми слів на дошці, аудіозапис, набори цеглинок конструктора зі словами, картки із зображенням слонів, ілюстрації тварин.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Імпульс потиску»

— Своїм потиском руки я передаю імпульс гарного настрою. Ваше завдання: отримавши імпульс, передати його іншому.

2. Вправа «Я — тобі, ти — мені». Робота в малих групах

Учні об'єднуються у малі групи по 4 особи. За сигналом учителя діти по колу загадують членам групи свою загадку (*домашнє завдання з попереднього уроку*). Гра триває, доки кожен член групи не загадає свою загадку.

3. Гра «Переставляночка»

Завдання: переставити букви у словах так, щоб утворилося нове слово.

БАНКА МІВЕДДЬ СОНЛІ ВЕДБЛЮР ЦЯЛСІИ

— Що спільного у цих словах? Назвіть перші букви у цих словах.

4. Каліграфічна хвилинка

Кк Сс Вв Лл ка бан кур ча вер бл юд ли си ця

5. Повідомлення теми уроку

— Де можна зустріти цих тварин? (*У дикій природі або зоопарку.*)

— Гаджик запрошує нас на екскурсію до зоопарку.

— Пригадаймо, яких правил поведінки варто дотримувати у зоопарку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 85–86)

1) Виконання вправи 1.

— На шляху до зоопарку нам зустрічаються рекламні щити. Розгляньте їх уважно.

2) Виконання вправи 2.

— У Гаджика виникли питання щодо цих щитів. Нумо допоможемо йому розібратися.

— Що зображено на цих рекламних щитах?

— Навіщо, на вашу думку, у місті розмістили ці щити?

— Чи бачили ви подібні щити у нашому місті? Коли вони з'являються?

— До якого бажання спонукають вас такі рекламні щити?

— Чи захотіли ви, побачивши дорогою ці щити, зустрітися з цими тваринами у зоопарку?

3) *Словникова робота. Робота в групах.*

- Об'єднання учнів у 4 групи.
- Виконання завдання в групах.
- Презентація результатів роботи груп.

Завдання: сформулювати пояснення значення слова «реклама».

— Перевірте за словником свої припущення. Прочитайте тлумачення слова «реклама».

— Утворіть словосполучення з цим словом. (*Цікава реклама, нудна реклама, дивитися рекламу, створювати рекламу.*)

Фізкультхвилинка

4) *Вправа «Побудуй загорожу». Робота в парах.*

Звучить аудіозапис: «Увага! Увага! Негайно потрібна допомога! Слон поламав загорожу. Допоможіть відремонтувати!».

— Пропоную відгукнутися на прохання і допомогти працівникам зоопарку.

Завдання: паркан побудувати з цеглинок конструктора, на яких написано слова (*вправа 4*).

Учні 1-го варіанту будують паркан з цеглинок, на яких записано іменники, учні 2-го варіанту — прикметники.

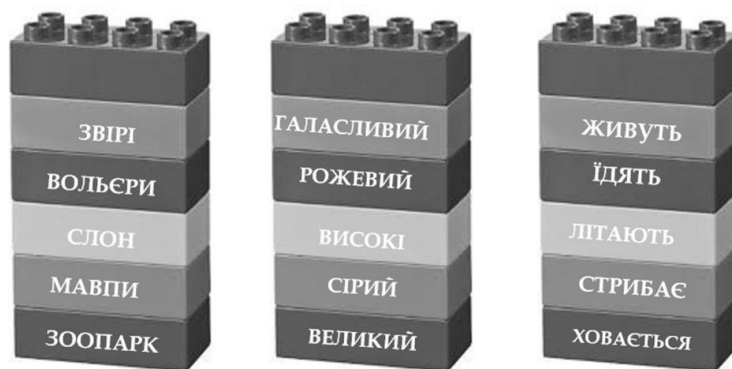
— Перевірмо, чи міцний паркан ви побудували. Прочитайте слова, записані на першому паркані.

А на другому?

— Чи всі цеглинки ви використали? Які слова залишилися?

— Запишіть слова з 1-го паркану — у перший стовпчик, слова з 2-го паркану — у другий стовпчик.

А ті слова, що залишилися, запишіть у третій стовпчик.



5) *Вправа «Дослідники».*

— Пропоную дослідити слова, що залишилися.

— Поставте питання до кожного слова третього стовпчика.

Учитель називає слово, діти ставлять до нього питання.

— Що називають ці слова: предмети, ознаки чи дії?

6) *Робота за правилом.*

7) *Вправа «Маршрут» (вправа 5).*

— Четверо наших друзів також відвідали зоопарк і попросили Гаджика розповісти про маршрут.

Але в нього відбувся збій програми, та деякі слова зникли. Спробуймо відновити маршрут друзів.

Вправу виконують фронтально. Учні записують відновлений текст із коментуванням.

Пальчикова гімнастика

8) *Виконання вправи 6.*

— Що дає змогу відвідувачам зоопарку пройти на територію? (*Квиток.*)

— Розгляньте малюнок. Який зоопарк відвідали наші друзі? (*Київський.*)

— Як ви здогадалися?

— Де можна придбати квитки? (*У касі.*) Які квитки, на вашу думку, придбали друзі?

— Скільки коштує один дитячий квиток? Скільки квитків придбали діти?

- Отже, скільки грошей вони витратили на квитки?
- Запишіть відповідь одним реченням. Знайдіть у цьому реченні слово — назву дії. На яке питання воно відповідає? Підкресліть це слово.

9) Виконання вправи 7. Складання розповіді за світлинами. Робота у великих групах.

- Об'єднання учнів у 3 групи.
- Виконання завдання в групах.

Завдання: розглянути світлину (1-ша група — перша світлина, 2-га група — друга світлина, 3-тя група — третя світлина). Скласти 2–3 речення за нею, використовуючи слова — назви дій.

- Презентація результатів роботи груп.

10) Вправа «Впізнай тварину».

— Щебетунчик вирішив подивитися на найбільшу тварину в зоопарку. Пропоную з'ясувати назву цієї тварини та відвідати її разом зі Щебетунчиком.

Учні читають текст вправи 8 та відгадують назву тварини.

Інформація від Гаджика

- Слони не залишають одне одного в біді; вони також не залишають малюка, який утратив матір.
- З масою трохи більше ніж 5 кг, мізки слона більше, ніж у будь-якої іншої наземної тварини. Їм властива велика різноманітність емоцій і почуттів, зокрема горе, альтруїзм, грайливість, співчуття і самосвідомість. Вони чують музику і навіть можуть використовувати музичні інструменти, а також малювати.
- Через великий апетит зуби слона дуже швидко зношуються і змінюються не двічі на життя, як у людей, а 6 або 7 разів.
- Слони сплять стоячи, зібравшись разом у щільну групу; тільки слоненята лягають спати на землю.
- Дитинчата слонів народжуються сліпими, тому вони тримаються хоботом за хвіст мами. За день новонароджений випиває 11 л молока. Перші пів року свого життя малеча не вміє користуватися хоботом та часто перечіплюється через нього. Стадо піклується про слоненя протягом 10–15 років.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Хто що робить?»

Учитель демонструє малюнок тварини, учні мають сказати, що вміє робити ця тварина. Наприклад: дельфін — плаває, мавпа — стрибає, черепаха — повзає, тощо.

2. Бесіда

- Настав час повертатися до класу. Де ми побували під час уроку?
- Яку найбільшу тварину побачили разом із Щебетунчиком?
- Що нового дізналися про слона?
- На які питання відповідають слова, які сьогодні досліджували на уроці? Що вони означають?

3. Рефлексія. Вправа «Закінчи речення»

- На уроці я дізнався(лася) про...
- Я був здивований(на) тим, що...
- Мені зовсім не сподобалося...

4. Домашнє завдання

С. 86, запам'ятати правило; с. 86, впр. 9.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 69. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «ДІЄСЛОВО». ДОБИРАННЯ ДІЄСЛІВ ДО ПОДАНИХ ІМЕННИКІВ. ПОШУК ПОТРІБНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ЗАПРОШЕННІ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА СВІТЛИНАМИ

Мета: ознайомити учнів з терміном «дієслово»; вчити добирати дієслова до поданих іменників; розвивати пошукову діяльність учнів, аналітичне мислення; збагачувати їхній словник; формувати інформаційну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати культуру поведінки.

Обладнання: екран настрою, картка із зображенням аквапарку, фішки для рефлексії, плакат із зображенням клоунів.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, математична і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Екран настрою»



2. Гра «Впіймай слово»

— Послухайте вірш. Плесніть у долоні, як почуєте слово, що називає дію предмета.

Одягну нову сорочку,
Взую чобітки,
Заплету квітки в віночку,
Пов'яжу стрічки.
Та й піду в танок гуляти
З самого рання.
Бо у мене нині свято —
День народження!

Тато лялю подарує,
Мама торт спече.
Бабця в щічку поцілує,
Велик привезе.
Гості будуть приходити,
Щоб мене вітати.
Мама стане їх гостити,
Я — дарунки брать.

— Про яке свято йдеться у вірші?

— Чи подобається вам це свято? Чому?

— Які традиції святкування Дня народження є у вашій родині?

— Про які правила поведінки слід пам'ятати, коли вас запрошують на святкування Дня народження?

3. Каліграфічна хвилинка

*Дд Нн де ен нь на ро од дж же нн ня
Я святкую День народження ...*

4. Повідомлення теми уроку

— Сьогодні на уроці ми поговоримо про святкування Дня народження та спостерігатимемо за словами, що називають дію предмета.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 87–88)

1) Виконання вправи 1. Читання з передбаченням.

- Друзі отримали запрошення. Уважно розгляньте його.
 - Чи можна здогадатися за оформленням цього запрошення про його зміст?
 - Що саме вам допомогло передбачити зміст запрошення?
- Прочитайте його.

2) Словникова робота (вправа 2).

- Чи знаєте ви що таке аквапарк?
- З яких частин складається це слово? («Аква» та «парк».)
- Чи знаєте ви що, означає перша частина — «аква»?
- У перекладі з лат. aqua — вода.
- Підведіть руку, хто був у аквапарку.
- Які атракціони в аквапарку вам найбільше подобаються?
- Попрацюйте самостійно. Перевірте за словником, чи правильно ви пояснили слово «аквапарк».

3) Виконання вправи 3.

- У Родзинки є питання щодо запрошення. Допоможіть їй знайти відповіді на них.
- Вправу виконують фронтально.

Фізкультхвилинка

Хлопчики й дівчатка!
Колони підрівняйте.
Й розминку-веселинку
Зі мною починайте.
Раз — підняти руки вгору,
Два — нагнутися додолу.
Три, чотири — прямо стати.
Будем знову починати.

Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.
Нахил вліво — раз, два, три,
Нахил вправо — раз, два, три.
Нахилились, розігнулись.
Навкруг себе повернулись.
Раз присядьте. Два присядьте.
І за парти тихо сядьте.

4) Вправа-дослідження.

- Назвіть слова, виділені у запрошенні. (*Запрошую, народження.*)
 - На які питання вони відповідають?
 - Що вони означають: назви предметів, назви ознак чи дій?
 - Як називають слова, що означають предмет?
 - Як називають слова, що означають ознаку предмета?
 - Яку назву ви дали б словам, що означають дію предмета?
- Учні пропонують свої варіанти.

5) Виконання вправи 4.

- Гаджик дізнався, як насправді називаються ці слова. Прочитайте це у вправі.
- Як ви вважаєте, чому дієслова отримали саме таку назву?

6) Робота над правилом.

- Отже, що називають дієслова?
- На які питання вони відповідають?

7) Виконання вправ 5–6. Вибіркове списування.

- Отже, друзі прийшли до аквапарку на святкування дня народження Щебетунчика.
- Біля входу в аквапарк вони побачили рекламний щит.
- Пригадайте, рекламу чого ми обговорювали попереднього уроку? (*Рекламу зоопарку.*)
- Навіщо використовують рекламу?
- Розгляньте рекламний щит біля аквапарку. Прочитайте напис на ньому.
- Що вас зацікавило в цій рекламі?
- Знайдіть на щиті дієслова. (*Відвідайте, чекають, зможете, покаталися, пройти, злетіти.*)

Запишіть ці дієслова у зошит.

— Відшукайте серед них дієслово, що починається та закінчується приголосним звуком. Підкресліть його.

— Скільки в цьому слові складів? Яка буква у цьому слові позначає два звуки?

Пальчикова гімнастика

8) Вправа «Роздивись та підпиши» (вправи 7–8).

— Гаджик в аквапарку зробив світлини. Розгляньте їх.

— Кого ви бачите на першій світлині? Що робить хлопчик?

— Куди спускається хлопчик? Що вам нагадує гірка?

— Який, на вашу думку, настрій у цього хлопчика? Чому ви так вирішили?

— Кого ви бачите на другій світлині? Що роблять діти?

— Скільки дітей на малюнку? Скільки дітей спускається з гірки? А що роблять інші діти?

— Чи спускалися ви з такої гірки? Де це було?

— Що ви відчували, коли відвідували такі атракціони?

— Складіть та запишіть речення за кожною світлиною. Підкресліть у кожному реченні дієслова.

Учні самостійно складають та записують речення.

9) Виконання вправи 10. Робота в парах.

— Друзям дуже сподобалося в аквапарку. Читалочка вирішила розповісти вдома, що вона робила. Але їй не вдається дібрати потрібні дієслова.

— Попроцуйте в парах. Доповніть повідомлення Читалочки необхідними дієсловами.

Учитель фронтально перевіряє дієслова, що дібрали учні, та звертає увагу дітей на ті, що є найбільш влучними.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Гра «Доскажи словечко»

— Послухайте прислів'я та додайте в них останнє слово.

Мудрим ніхто не вродився, а... (*навчився*).

Де сила не візьме, там розум... (*допоможе*).

Бджола мала, а й та... (*працює*).

Праця людину годує, а лінь... (*марнує*).

Поспішиш — людей... (*насмішиш*).

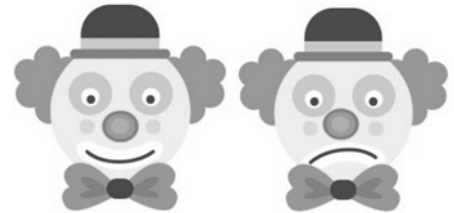
2. Бесіда

— Які слова досліджували сьогодні на уроці?

— Що називають дієслова?

— На які питання відповідають?

— Назвіть 5 дієслів на тему «День народження».



3. Рефлексія «Клоун»

— Пригадайте наш урок про День народження Щебетунчика.

— Якщо вам було цікаво та весело на уроці, — прикріпіть свою фішку біля веселого клоуна. Якщо на уроці вам було нецікаво, сумно, — прикріпіть свою фішку біля сумного клоуна.

4. Домашнє завдання

С. 88, запам'ятати правило; впр. 9.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 71. ВПРАВЛЯННЯ У РОЗПІЗНАВАННІ, УТВОРЕННІ І ВИКОРИСТАННІ ДІЄСЛІВ У МОВЛЕННІ. ЧИТАННЯ ДІАЛОГУ ЗА РОЛЯМИ. ПОШУК ІНФОРМАЦІЇ В РІЗНИХ ДЖЕРЕЛАХ. ПОБУДОВА РЕЧЕНЬ ЗА СВІТЛИНАМИ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ПРО ВЛАСНІ ВПОДОБАННЯ

Мета: вправляти учнів у розпізнаванні, утворенні та використанні дієслів у мовленні; закріплювати вміння учнів читати за ролями; удосконалювати навички пошуку інформації в різних джерелах; розвивати зв'язне мовлення, логічне мислення; формувати комунікативну, інформаційну, математичну компетентності, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, уміння працювати в команді.

Обладнання: цеглинки конструктора, картки з анаграмами, картки зі словами для вправи «Встанови відповідність», малюнки із зображенням луна-парку, плакат із зображенням колеса огляду та стікери.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, інформаційно-комунікаційна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Підтримка»

Учні пишуть сусідові по парті на аркушах-сердечках слова підтримки: «Ти молодець, тому що...».

2. Гра «Правда чи ні?»

Учитель читає висловлювання. Якщо воно істинне, учні піднімають угору зелену цеглинку, якщо ні — червону.

- Слова, що означають дію предмета, називають дієсловами.
- Дієслова відповідають на питання *хто?* або *що?*.
- Прикметники називають предмет.
- Слова, що означають ознаку предмета, називаються прикметниками.
- Дієслова відповідають на питання *що робить?* *що роблять?*.
- Слова, що називають предмет та відповідають на питання *хто?* *що?*, називають іменниками.

3. Вправа «Анаграми»

— Прочитайте слова-анаграми.

КТИТАСЯ ГДАОТСЯИЙ ПЛВАТИА СТТИБАРИ

(*кататися, гойдатися, плавати, стрибати*)

— На які питання відповідають відгадані слова? Що вони називають?

— Як називають слова, що означають дію предмета та відповідають на питання *що робити?*

— Якою темою можна об'єднати ці дієслова? (*Розваги.*)

4. Каліграфічна хвилинка

Pp Pp Pp ро оз зв ва аг ги розваги

Розваги — це те, що звеселяє людину, поліпшує настрій.

5. Вправа «Встанови відповідність». Робота в парах

— Попрацюйте в парах. Поедняйте слова, утворивши словосполучення.

Плавати	виставу
стрибати	на велосипеді
кататися	кінофільм
гойдатися	з парашутом
переглядати	на гойдалці

— Прочитайте утворені словосполучення, виділяючи голосом дієслова.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 89–90)

1) Читання за особами (вправа 1).

- Наші друзі продовжують розважатися. Де вони вже побували?
- Цього разу вони відвідали незвичний парк.
- Пропоную прочитати їхні спогади.

2) Словникова робота (вправа 2).

- Де побували друзі? (*У луна-парку*)
- Як ви розумієте значення цього слова?
- З яких частин складається слово *луна-парк*?
- Перевірте за словником, чи правильно ви розумієте значення цього слова.
- А чи знаєте ви, що луна-парк отримав свою назву слідом за першим луна-парком, названим на честь корабля, що брав участь в атракціоні «Політ на Місяць».
- Чи доводилося вам бувати у луна-парку? З ким ви там бували?
- Які атракціони у луна-парку вам сподобалися найбільше? Що ви відчуваєте під час відвідування такого парку розваг?
- Складіть речення про луна-парк.

Фізкультхвилинка

Зупинись навчання час.
Фізкультпауза у нас.
Руки, наче крила в птаха,
Що летить, не знає страху.
Вгору-вниз їх підймаю
І доверху підлітаю.
А тепер — метелик я,

Рух дає мені життя.
До плечей згорну я руки,
Колові зроблю я рухи.
А голівкою покрутим —
Небезпек не має бути.
Якщо поруч небезпека, —
Геть втікаємо далеко.

3) Вибіркове списування (вправа 3).

- Відшукайте у розмові друзів дієслова. Випишіть їх. Поставте до них питання.

4) Вправа «Відгадай та підпиши» (вправа 4).

- Уважно розгляньте світлини. Що на них зображено?
- Як називається перший атракціон? (*Карусель*.)
- Знайдіть у розповіді друзів інформацію, хто з них катався на каруселі. Підпишіть першу світлину. (*На каруселях каталася Читалочка*.)
- Як називається атракціон, зображений на другій світлині? (*Американські гірки*.)
- Чи каталися ви на такому атракціоні? Як він рухається? Який настрої спонукало у вас катання на таких гірках?
- Знайдіть інформацію, хто з друзів не побоявся покататися на такому атракціоні. (*Гаджик*.) Підпишіть другу світлину. (*Гаджик катався на американських гірках*.)
- Розгляньте третю світлину. Як називається розвага, зображена на ній?
- Чи подобається вам стрибати на батуті? Хто з друзів теж стрибав на батуті? (*Щебетунчик*.)
- Як ще розважався Щебетунчик у луна-парку? (*Блукав лабіринтами*.)
- Запишіть речення про розваги Щебетунчика.
- Підкресліть дієслова у цих реченнях.

Пальчикова гімнастика «Сонечко»

Ясне сонечко в кімнату
Дивиться в віконечко,
Дуже раді всі малята,
Плескають в долонечки.

(Руки перехрещені тильним боком долоней до себе. Спочатку пальці обох рук стиснуті в кулаки, потім пальці-«промінці» розкриваються, руки повертаються вправоруч-ліворуч. Наприкінці віршика діти плескають у долоні.)

5) Виконання вправи 5.

- Діти, а що потрібно зробити, аби покататися на атракціонах у луна-парку? (*Придбати квиток.*)
- Розгляньте квиток, що придбав один з друзів.
- Яку інформацію він містить?
- Спробуйте визначити, кому належить цей квиток. (*Родзинці.*) Як ви здогадалися про це?
- Запишіть свою відповідь. Підкресліть у реченні дієслово.

6) Вправа «Обери атракціон». Робота в групах.

- Об'єднання учнів у 3 групи.
- Виконання завдання у групах.

Завдання: прочитати назви атракціонів та обрати ті, на яких можна покататися, маючи 100 грн. Запропонувати всі можливі варіанти.

- Презентація результатів роботи груп.

7) Вправа «Ти — мені, я — тобі» (вправа 9).

— Відвідувачам луна-парку було дуже весело кататися на атракціонах. Але цікаво, чим вони ще займалися? Пропоную пограти в гру і дізнатися про це.

Учитель називає іменник, учні у відповідь — утворюють з нього дієслово. Слова записують парами.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Інтерв'ю». Робота в малих групах

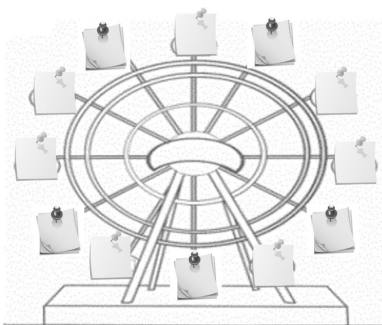
Учні утворюють малі групи (*по 4 особи*), обирають кореспондента та беруть інтерв'ю щодо відвідування луна-парку.

2. Бесіда

- Де побували сьогодні разом з друзями? (*У луна-парку.*)
- Які дієслова ви запам'ятали протягом нашої мандрівки?

3. Рефлексія «Колесо»

— Запишіть на стікері дієслово, що характеризує вашу діяльність на цьому уроці, та прикріпіть його на колесо огляду. Наприклад: працював, дивувався, цікавився, сумував, тривожився, нудгував, старався тощо.



4. Домашнє завдання

С. 90, впр. 8.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 72. ЗМІНЮВАННЯ ДІЄСЛІВ ЗА ЧИСЛАМИ. ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІСТУ КНИЖКИ ЗА ЇЇ ОБКЛАДИНКОЮ Й АНОТАЦІЄЮ. УТВОРЕННЯ СЛОВСПОЛУЧЕНЬ ДІЄСЛОВА З ІМЕННИКОМ

Мета: шляхом проведення досліджень привести учнів до висновку про змінювання дієслів за числами; учити прогнозувати зміст книжки за її обкладинкою та анотацією; закріплювати вміння утворювати словосполучення дієслова з іменником; розвивати зв'язне мовлення, спостережливість, уміння робити висновки; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати дбайливе ставлення до природи.

Обладнання: картки для вправи «Створи історію», малюнки для роботи в групах, запис на дошці до вправи «Встанови відповідність», плакат «Правила написання сенкану», промінчики, малюнки хмарки та сонця для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Сонечко»

Учні пропонують зібрати свою позитивну енергію в долонях. Для цього потрібно терти долоні одна об одну протягом хвилини, відчуваючи потік позитивної енергії. Потім різко розвести долоні перед собою на відстань 1–2 см і відчути між ними енергетичний струм. Із цього струму «зліпити» уявний «сніжок-сонечко» і кинути в людину, з якою хотіли б поділитися гарним настроєм та позитивними емоціями (*радістю, добротою, щирістю...*).

2. Вправа «Створи історію». Робота в парах

— Доберіть з довідки такі слова — назви дій, щоб у дітей 1-го варіанта утворилася весела історія, а в учнів 2-го варіанта — сумна.

Їжачок ... грушечку. Він дуже ... і ... почав ...

Довідка:

- 1) знайшов, загубив;
- 2) зрадив, засмутився;
- 3) сміятися, плакати.

— Прочитайте веселу історію. Назвіть дієслова, що використали.

— Прочитайте сумну історію. Назвіть дієслова.

— Яка історія вам подобається більше?

3. Каліграфічна хвилинка

— Про кого створювали історію? (*Про їжачка.*)

Її Її Її їж жа ач чо ок їжачок

Їжаки спілкуються за допомогою свисту.

— Підкресліть дієслово в реченні.

4. Звуко-буквений аналіз слова «їжак»

— Скільки звуків у слові «їжак»? А букв? Чому звуків більше, ніж букв?

— Поділіть слово на склади. Який склад наголошений?

— Назвіть голосні звуки.

— Назвіть приголосні тверді звуки; м'які.

5. Вправа «Роздивись та відшукай». Робота в групах

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання в групах.*

3) Презентація результатів роботи в групах.

Завдання: уважно розглянути малюнок; дібрати якомога більше словосполучень іменників з дієсловами за змістом малюнка.

Наприклад, лось стоїть, білочка стрибає, їжачок ховається, пташка шукає, ...

Група	Малюнок	Група	Малюнок
Група 1		Група 3	
Група 2		Група 4	

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 90–91)

1) Читання за ролями (вправа 1).

- Хто бере участь у розмові?
- Скільки потрібно обрати учнів, аби прочитати розмову?
- Прочитайте за ролями розмову друзів.

2) Вправа «Встанови відповідність».

- Прочитайте слова та пояснення, записані на дошці. Встановіть між ними відповідність.

Розважальний

місце для утримання та збереження зникаючих й рідкісних видів тварин

Зоологічний

зона відпочинку, де росте багато зелених насаджень: дерев, квітів, кущів

Рослинний

зона відпочинку з набором атракціонів

3) Вправа «Письмо з передбаченням» (вправа 2).

- Розгляньте уважно обкладинку книжки. Що подарували Читалочці?
- Спробуйте передбачити, про який парк у ній може йтися.
- Що допомогло вам зробити такий висновок?
- Запишіть свою думку, обравши з довідки потрібне слово.
- Чи були в рослинному парку? Як слід поводитися у таких місцях?

Фізкультхвилинка

4) Читання «ланцюжком» (вправа 3).

- Читалочка знайшла в книжці опис улюбленого дерева. Прочитаймо його.

- Про яке дерево йдеться у тексті?
- На що схожі квіти каштана? А які на дотик плоди цього дерева?

5) Виконання вправи 4.

- Спишіть виділені речення. Підкресліть у них дієслова.
- Випишіть підкреслені дієслова у стовпчик. На яке питання вони відповідають?
- Змініть ці дієслова так, щоб вони відповідали на питання *що робить?*.
- Запишіть слова за зразком.

6) Вправа-дослідження.

- Прочитайте уважно дієслова першого та другого стовпчиків.
- У якому стовпчику записано дієслова, що називають дію одного предмета?
- На яке питання вони відповідають?
- На яке питання відповідають дієслова в іншому стовпчику?
- Дію скількох предметів вони називають?
- Чи змінюються дієслова за числами?

Пальчикова гімнастика

7) Вибіркове списування (вправа 6).

- Прочитайте речення. Про кого в них ідеться?
- Випишіть у стовпчик дієслова. Скільки дієслів ви виписали?
- На яке питання вони відповідають?
- Дію скількох людей вони називають?

8) Вправа «Один — багато» (вправа 7).

- Змініть дієслова так, щоб вони називали дію багатьох людей.
- Запишіть утворені дієслова у другий стовпчик.
- На яке питання відповідають дієслова другого стовпчика?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Складання сенкану до слова «дієслово»

Поняття (*іменник*).

Прикметник, прикметник.

Дієслово, дієслово, дієслово.

Речення (*4 слова — висновок*).

Іменник (*синонім*).

2. Бесіда

- Що нового ви дізналися про дієслово на цьому уроці?
- Дію скількох предметів може позначати дієслово?

3. Рефлексія. Вправа «Сонечко»

На дошку кріплять середину сонця, учні отримують від учителя хмаринки та промінчики. Ті діти, яким сподобалася їхня робота на уроці, кріплять до серединки сонця жовті промінчики, а ті, хто незадоволений своєю роботою на уроці, закривають промінчики хмаринками.

4. Домашнє завдання

С. 91, впр. 5.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 73. РОЗПІЗНАВАННЯ БЛИЗЬКИХ ЗА ЗНАЧЕННЯМ ДІЄСЛІВ. ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ МІЖ СТАЛИМИ ВИСЛОВАМИ І БЛИЗЬКИМИ ЗА ЗНАЧЕННЯМ ДІЄСЛОВАМИ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА СВІТЛИНАМИ

Мета: учити учнів розпізнавати дієслова, близькі за значенням; удосконалювати навички пошуку потрібної інформації; розвивати пам'ять, зв'язне мовлення; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, уміння працювати в команді.

Обладнання: картки із зображенням смайлика, плакат для вправи «Шифрувальник», зображення мультиплікаційних героїв, цеглинки конструктора зі словами-синонімами, червоний та зелений капелюхи.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Мій настрій»

— Зобразіть настрій на обличчі смайлика.



2. Гра «Відгадай мою дію». Робота в групах

Учні об'єднуються у групи по 5 осіб. За сигналом учителя діти по черзі у кожній групі показують дію, яку вони робили або хочуть зробити на вихідних, а решта учасників групи мають назвати відповідне дієслово.

3. Гра «Ладки-оладки»

— Чи знаєте ви таку гру «Ладки-оладки»?

— Це коли маленькі дітки плескають у долоньки. І ми зараз так пограємось. Але не просто поплескаємо в долоні, а тільки тоді, коли я називатиму дієслово, що означає «багато». *Наприклад:* співають. А слово «співає» підходить? Так, не підходить, бо означає, що співає хтось один.

— Отже, починаймо!

Сміються, радіє, спить, граються, малюють, мріють, ідуть, впали, гойдається, йдуть, говорять, жартує, розмовляють, купує, віддають, вчать.

4. Вправа «Шифрувальники»

— Розшифруйте та прочитайте слова на дошці.

Шифрувальник

А	Б	В	Г	Ґ	Д	Е	Є	Ж	З	И	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
І	Ї	Й	К	Л	М	Н	О	П	Р	С	17, 12, 15, 15, 12 17, 1, 24, 22
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	6, 19, 18, 1, 16, 31, 6 6, 1, 15
Т	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ь	Ю	Я	23, 11, 4, 21, 24, 16, 33
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	2, 12, 16, 19, 22, 18, 12, 9, 15, 1



— Що спільного у відгаданих вами словах? (Вони є іменами героїв мультфільмів.)

5. Каліграфічна хвилинка

Мм Мм Мм му ул ль тф фі іл ль ьм мультфільм

Мій улюблений мультфільм про ...

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 92–93)

1) Виконання вправи 1.

— Наші друзі дуже допитливі. Ось, наприклад, Гаджик хоче дізнатися, що таке Диснейленд. Чи можете ви йому пояснити?

— Що ви знаєте про Диснейленд?

2) Виконання вправи 2.

— Родзинка вирішила пошукати інформацію в Інтернеті. Прочитайте, що вона знайшла. Учні читають самостійно напівголосно.

— Отже, що таке Диснейленд?

— Що відтворено у цьому парку?

— Де збудували перший Диснейленд?

— У яких країнах пізніше з'явилися такі парки?

3) Списування з лексико-граматичним завданням (вправа 3).

— Спишіть виділені речення. Підкресліть дієслова.

— Порівняйте їхні значення. Вони протилежні чи близькі за значенням?

Фізкультхвилинка

Встало вранці ясне сонце,

(Потягування.)

Зазирнуло у віконце.

Ми до нього потяглися,

За промінчики взялися.

Будем дружно присідати,

(Присідання.)

Сонечко розвеселяти.

Встали-сіли, встали-сіли.

Бачите, як звеселили.

Стало сонце танцювати,

(Танцювальні рухи.)

Нас до танцю закликати:

Нумо разом, нумо всі

Потанцюємо в росі.

4) Читання «ланцюжком» (вправа 4).

— А ось Читалочка знайшла інформацію про Диснейленд у журналі. Прочитаймо її.

— Хто придумав Диснейленд?

— Де мешкають персонажі мультфільмів?

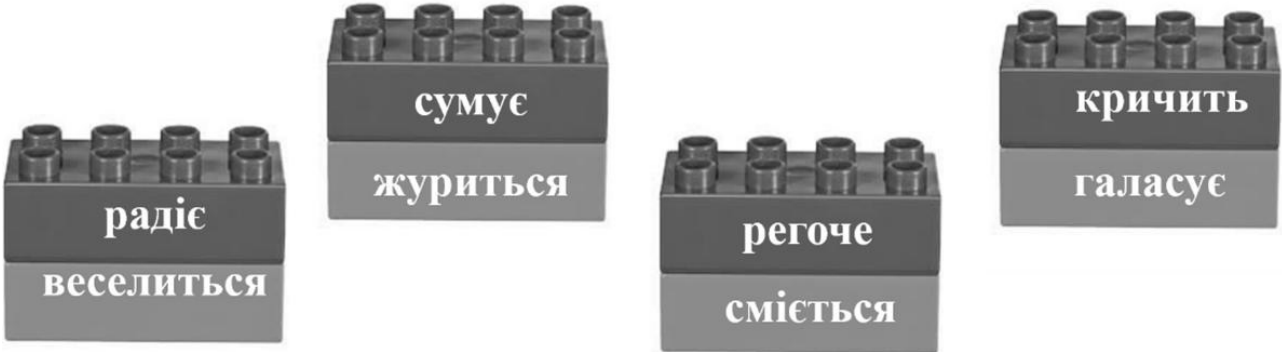
— Чи можна поспілкуватися з мультиплікаційними героями?

5) Вправа «Відшукай та запиши» (вправа 5).

— Випишіть виділені дієслова. Відшукайте у тексті близькі до них за значенням. Запишіть їх парами.

б) Вправа «Добери пару». Робота в парах.

- Пригадайте героїв мультфільма про Білосніжку. (*Гноми.*)
 - Білосніжка хоче розповісти про своїх друзів і просить вас про допомогу.
- Завдання:** поєднати цеглинки з дієсловами, близькими за значенням.



III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Інтерв'ю» (вправа б)

- Щебетунчик зібрав світлини про Диснейленд. Розгляньте їх.
- Яких персонажів з мультфільмів ви впізнаєте?

2. Бесіда

- Які слова ми продовжували досліджувати на цьому уроці? (*Дієслова.*)
- Що таке дієслова?
- Що нового ви дізналися сьогодні про дієслова?

3. Рефлексія. Вправа «Справа в капелюсі»

Учні передають одне одному під музику зелений та червоний капелюхи. Коли музика стихає, той, у кого в руках залишився зелений капелюх, озвучує вид діяльності, який найбільше сподобався. Учень, у руках якого опинився червоний капелюх, називає вид діяльності, що спричинив найбільше утруднення.

4. Домашнє завдання

С. 93, впр. 7.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 74. РОЗПІЗНАВАННЯ І ДОБИРАННЯ ПРОТИЛЕЖНИХ ЗА ЗНАЧЕННЯМ ДІЄСЛІВ. НАПИСАННЯ СМС-ПОВІДОМЛЕННЯ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА СВІТЛИНАМИ. ПОБУДОВА І ЗАПИСУВАННЯ РЕЧЕНЬ З ПОДАНИМИ ДІЄСЛОВАМИ

Мета: учити учнів розпізнавати та добирати протилежні за значенням дієслова, записувати СМС-повідомлення; закріплювати вміння складати розповідь за світлинами та будувати речення з поданими дієсловами; розвивати зв'язне мовлення учнів, орфографічну пильність, пам'ять; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати культуру спілкування.

Обладнання: лото дієслів, конверти із завданнями для роботи в групах, мотузочки.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Чаша сподівань»

Передаючи чашу, діти повідомляють про свої позитивні сподівання щодо уроку.

2. Вправа «Лото». Робота в парах

— Друзі, попереднього уроку ми досліджували дієслова, близькі за значенням. Пропоную приграти вивчене та зіграти у лото.

Завдання: зібрати лото з дієслів, близьких за значенням.

гуркотіти			дрижати
гасати	бігати	бавитись	розважатися
		гратись	
		тремтіти	

Набір слів для лото

- Бігати, гасати, ганяти, летіти.
- Бавитись, гратись, забавлятися, розважатися.
- Простигати, прочахати, охолоджувати, охолонути.
- Гриміти, гуркотіти, рокотати.
- Тремтіти, дрижати, труситися.

3. Вправа «Поділи та прочитай»

Завдання: поділіть подані слова на склади. Утворіть нове слово з перших складів поданих слів.

ПОСМІШКА ВІНИК ДОМЧАТИ ЛЕНТЮХ НЯНЯ

— Яке слово вийшло? (*Повідомлення.*)

— Знайдіть серед поданих слів дієслово.

— Значення якого слова вам не відоме? (*Лентюх.*)

Лентюх — давня назва людини, що мешкає у місті.

4. Каліграфічна хвилинка

Пп Пп Пп по ов ві ід до ом мл ле ен нн ня

— Як можна отримати повідомлення? (*Листом, листівкою, усно, смс.*)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 93–94)

1) Виконання вправи 1.

— Ми теж отримали повідомлення. Його надіслав Ґаджик. Це смс-повідомлення. Прочитайте його.

— Куди запрошує Ґаджик?

2) Словникова робота (вправа 2).

— Чи знаєте ви, що таке мотузковий парк?

— Хто був у мотузковому парку? З ким ви відвідували це місце?

— Що вам сподобалося у мотузковому парку?

— Чи порадили б ви друзям відвідати такий парк?

— Перевірте за словником, чи правильно ви розумієте значення словосполучення «мотузковий парк».

3) Виконання вправи 3. Самостійна робота.

— Як ви вважаєте, чи потрібно відповідати на смс-повідомлення? Чому?

— Що треба пам'ятати при спілкуванні через смс-повідомлення?

— Дайте відповідь Ґаджикові. Напишіть свій текст смс-повідомлення.

Пальчикова гімнастика «Кошик»

— Білочка просить нас приготувати для грибів незвичайний кошик. Його потрібно зобразити пальцями рук.

- До лісу кошик я беру
І гриби туди кладу.

(Долоні повернені на себе, пальці сплетені, лікті розведені. Долоні нібито роз'їжджаються, між пальцями утворюються зазори. Великі пальці зображують ручку кошика.)

4) Вправа «Роздивись та підпиши». Робота в групах (вправа 4).

- Об'єднання учнів у 3 групи.

- Виконання завдання в групах.

Завдання: розглянути світлину та записати речення про те, що роблять діти у мотузковому парку.

Група 1 — перша світлина.

Група 2 — друга світлина.

Група 3 — третя світлина.

- Презентація результатів роботи груп.

Учні записують речення до всіх світлин.

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
На носочки піднялись.
Підніміть голівку вгору
Й на долоньки подивись.
Руки в сторони розводим
Опускаєм плавно вниз,
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розізнемо
Раз присіли — руки прямо,

Встали. Знову все так само,
Вправу дружно почали
Нахил вліво — раз, два, три!
Повертаємося вправо,
Все виконуємо гарно.
Вліво, вправо повернулись.
Ось розминці вже й кінець
Хто ж старався — молодець.

5) Виконання вправи 5. Самостійна робота.

— Напишіть, на яких атракціонах вам би хотілося побувати. Підкресліть у реченні дієслова. Поставте до них питання.

Виконання цієї вправи вчитель перевіряє фронтально.

6) Виконання вправи 6.

— Читалочка вже побувала у мотузковому парку. Вона підготувала розповідь про свій відпочинок.

— Прочитайте розповідь Читалочки. Поставте питання до виділених слів.

— Чи не здалася вам ця розповідь дивною? Чому?

7) Вправа «Чарівна паличка» (вправа 7).

— Замініть виділені дієслова на протилежні за значенням. Запишіть змінений текст.

— Прочитайте, що утворилося.

— Яка з розповідей є більш правдивою?

8) Виконання вправи 9.

— Щоб дізнатися, що робили діти у мотузковому парку, доберіть до поданих дієслів протилежні за значенням.

— Запишіть утворені пари.

9) Вправа-змагання. Робота в групах.

- Об'єднання учнів у 4 групи.
- Виконання завдання в групах.

Завдання: скласти та записати всім учасникам групи у зошити за відведений час якомога більше речень з поданими дієсловами.

- Презентація результатів роботи груп.

робить	дзюркоче	росте	здивувалася
ховають	біжить	запам'ятав	засвітило
забиває	збирає	сподобалось	встав
заморожує	співають	навчилися	задрімали

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Зроби навпаки»

Учитель називає дієслово (*наприклад, сідайте, мовчіть, відверніться, ...*), а учні мають виконати у відповідь протилежну дію (*підвестися, говорити, повернутися, ...*)

2. Бесіда

— Що нового дізналися про дієслова?

— Навіщо у нашому мовленні потрібні дієслова, протилежні за значенням?

3. Рефлексія. Вправа «Мотузочка»

Покажіть за допомогою мотузочки свій настрій наприкінці уроку.



4. Домашнє завдання

С. 94, впр. 8.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 75. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА БАГАТОЗНАЧНИМИ ДІЄСЛОВАМИ. ПОБУДОВА РЕЧЕНЬ З БАГАТОЗНАЧНИМИ ДІЄСЛОВАМИ. ПОШУК ІНФОРМАЦІЇ НА СХЕМІ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА ПОДАНИМИ СВІТЛИНАМИ

Мета: ознайомити учнів із багатозначними дієсловами; учити будувати з ними речення; розвивати спостережливість, уміння аналізувати; формувати інформаційно-комунікаційну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, вміння працювати в команді.

Обладнання: пазли, конверт із завданням для роботи в групах, кубик, плакат та стікери для рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

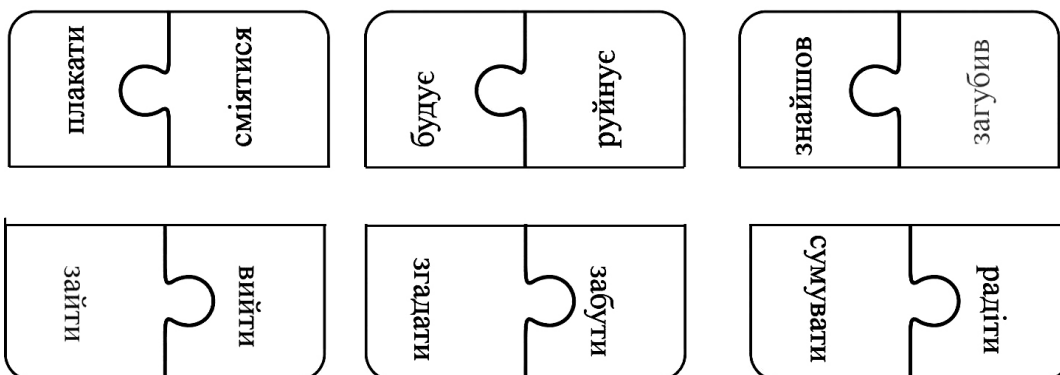
Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування. Дихальна вправа «Трубач»

Сидячи, кисті рук затиснути в «трубочку», підняти догори. Повільно видихаючи, голосно промовляти: «П-ф-ф-ф». Повторити 4–5 разів.

2. Вправа «Збери пазли». Робота в парах



3. Робота над віршем

— Послухайте вірш Лани Виноградової та подумайте, про кого він.

Вірш про маленького дослідника
Питання різні мене бентежать:
Чи справді небо таке безмежне?
Чому у морі вода солона?
Чому карасик у річці не тоне?
Чи справді зайчик усіх боїться?
Чи справді є десь жива водиця?
Чому не носять всі окуляри?
Чому хвороби на світі є, й старість?
Я підросту і про все дізнаюсь,
Принаймні дуже я постараюсь!

— Отже, кого авторка називає маленьким дослідником?

— Чому, на вашу думку, малим дітям усе цікаво?

— Чи хочеться вам швидше стати дорослими? Чому?

— Чи хотіли б ви жити у країні, де господарюють не дорослі, а діти?

— А чи знаєте ви, що така країна існує? І наші друзі сьогодні розкажуть вам про неї.

4. Каліграфічна хвилинка

Дд Дд Дд ди ит ти ин на дитина

Діти — квіти: догляд люблять.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 95–96)

1) Виконання вправи 1.

— Ознайомлення з незвичайною країною почне Родзинка. Ось що вона приготувала.

— Прочитайте її розповідь.

Учні читають текст вправи напівголосно.

— Чи хотіли б ви побувати у Дитландії?

— А хто вже мав таку можливість? Чи сподобалося вам відвідувати таку країну?

— Що саме вам запам'яталось у Дитландії?

2) Виконання вправи 2. Вибіркове списування.

— Прочитайте історію, як друзі потрапили до Дитландії.

— Випишіть дієслова. Усно поставте до них питання.

Вправу виконують фронтально.

Пальчикова гімнастика «Жук»

Чорний жук очима блима —
Чує кроки за плечима.
Дуже хороше йому по землі ходити,
Він не хоче, чуєш, хлопче,
У коробці жити!

(Пальці в кулачок. Вказівний та мізничок розведені в сторони, дитина рухає ними, просуваючи руку по парті вперед.)

3) Виконання вправи 3.

— Прочитайте слова, виділені в останньому реченні тексту.

— Щебетунчик та Читалочка засперечалися. Допоможіть їм з'ясувати, хто правильно пояснив значення цих слів.

4) Виконання вправи 4.

— Запишіть пояснення поданих висловів. Як ви розумієте вислів «кипить робота»? *(Відбувається швидко)*. Запишіть це пояснення.

— Поясніть вислів «кипить вода». *(Клекотить від нагрівання.)*

— Чому дієслово «кипить» має два значення?

— Як називають слова, що мають кілька значень? *(Багатозначні.)*

5) Виконання вправи 5. Робота в парах.

— Гаджик теж побував у Дитландії. Прочитайте його враження.

Учні читають текст вправи разом.

— Попрацюйте в парах. Учні 1-го варіанту, відшукайте у тексті дієслова, а учні 2-го варіанту — іменники, з ними пов'язані.

Фізкультхвилинка

Раз! Два! Всі присіли.
Потім вгору підлетіли.
Три! Чотири! Нахилились,
Із струмочка гарно вмились.
П'ять! Шість! Усі веселі.
Летимо на каруселі.
Сім! Вісім! В потяг сіли
Ніжками затупотіли.
Дев'ять! Десять! Відпочили
І за парти дружно сіли.

6) Виконання вправи 6.

— Проведімо спостереження. Чи однакове значення має дієслово «йде» в кожному записі?

УРОК 76. РОЗРІЗНЕННЯ ДІЄСЛІВ, УЖИТИХ У ПРЯМОМУ І ПЕРЕНОСНОМУ ЗНАЧЕННЯХ. ВИСЛОВЛЕННЯ ВЛАСНОЇ ДУМКИ НА ОСНОВІ ПРОЧИТАНОГО ТЕКСТУ. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ В РЕКЛАМНОМУ ТЕКСТІ

Мета: учити учнів розрізняти дієслова, вжиті у прямому і переносному значеннях; закріплювати вміння аналізувати прочитане та формулювати власну думку; вдосконалювати навички пошуку необхідної інформації; розвивати зв'язне мовлення учнів, аналітичне мислення; формувати інформаційно-комунікаційну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати бажання працювати самостійно, вдумливо, наполегливо.

Обладнання: конверти із завданнями для роботи в групах, плакат для вправи «Шифрувальник».

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування. Вправа-етюд із рухами «Квітка»

(Під час виконання етюду на обличчі посмішка, м'язи розслаблені.)

— Теплий сонячний промінь упав на землю й зігрів насіннячко, що лежало в ній (*сісти навпочіпки, голову й руки опустити*). Із насіннячка проклюнувся паросток, а з нього виросла чудова квітка (*голову підняти, розправити тулуб, руки підняти*). Радіє квітка на сонці, тягнеться до тепла і світла кожною своєю пелюсткою, повертає голівку за сонцем.

— Я бажаю вам позитивних емоцій, як у квітки від тепла і сонця.

2. Гра «Будьте уважними»

Учасники гри утворюють коло. Учитель називає дієслово з іменником. Якщо дієслово відповідає іменникові, тобто вказує на дію певного предмета, учні повинні підняти руку, якщо не відповідає, — не піднімають. Наприклад, *риба пливе* — діти піднімають руку, риба кричить — не піднімають. Виграє той, хто жодного разу не помилився.

Дерева зеленіють, кішка муркоче, півень гавкає, ріка шумить, озеро співає, птахи повзають, плазуни літають, сади цвітуть, гори мовчать, рука пише, земля стогне, дощ іде, сніг кружляє, собака цвірінькає, вода тече, берег пливе, яблука спіють, сонце світить, зорі сяють.

3. Гра «Групування». Робота в малих групах

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання в групах.*

Завдання: до поданих дієслів дібрати слова так, щоб вони мали різні значення. (кожна група має у конверті два дієслова).

Іти
Читати

Брати
Шукати

Нести
Писати

Хотіти
Просити

3) *Презентація роботи груп.*

4. Вправа «Шифрувальник»

А	А	А	А	А	Ч	А	А	А	А
А	А	Д	А	А	А	А	А	О	А
А	А	А	А	А	А	А	А	А	А
В	А	А	А	О	А	А	А	А	А
А	І	А	А	А	А	И	А	А	А
А	А	А	А	А	А	А	А	А	К
А	А	А	П	А	А	А	Н	А	А

Відповідь: відпочинок.

- Який відпочинок ви любите найбільше?
- З ким ви найчастіше відпочиваєте?
- Який відпочинок могли б порадити своїм друзям?
- Протягом останніх уроків ми з друзями побували у різних розважальних парках. Сьогодні пригадаємо про це.

5. Каліграфічна хвилинка

Вв Вв Вв ві ід дп по оч чи ин но ок відпочинок

- Складіть та запишіть речення з цим словом.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 96–97)

1) Виконання вправи 1.

- Першою своїми спогадами поділилася Читалочка. Прочитайте її розповідь.
- У якому парку побувала Читалочка?
- Чому ви зробили такий висновок?

2) Вибіркове списування (вправа 2).

- Знайдіть у розповіді Читалочки дієслова.
- Учні разом читають речення, виділяючи голосом дієслова.
- Випишіть їх у стовпчик разом з пов'язаними іменниками.

Пальчикова гімнастика «Акварель»

Намалювати можна нею
Будинки, хмари і поля.
Зелену затишну алею,
Високі гори і моря.

(Рука — це «пензлик», пальці — «волосинки». Плавними рухами учні «розфарбовують» знизу до гори, справа вліво. Пальці мають бути м'якими й пружними. Учні «малюють» будинки, хмари, поля, алею, гори і моря, про які йдеться у віршику.)

3) Вправа «Чарівний олівець» (вправа 3).

- Запрошую вас трішки почаклувати... Замініть назви дерев у першому стовпчику на імена людей та запишіть утворені словосполучення у другий стовпчик.

Сумує дуб.	Сумує Іван.
Задумалась верба.	Задумалась Марія.
Шепоче берізка.	Шепоче Богдан.

4) Вправа на спостереження (вправа 4).

- Дослідіть дієслова першого та другого стовпчиків. У якому стовпчику дієслова вжито у прямому значенні, а в якому — в переносному?
- Доведіть свою думку.

5) Списування з лексичним завданням (вправи 5, 6).

- Щебетунчик теж вирішив поділитися спогадами про відпочинок у парку. Прочитайте його розповідь, вставляючи пропущені дієслова.
- Чи здогадалися ви, у якому парку розважався Щебетунчик?
- Що допомогло вам це зрозуміти?
- Куди спочатку видряпався хлопчик?
- Як він подолав канатну дорогу?
- На чому Щебетунчик політав у повітрі?
- Спишіть розповідь. Підкресліть дієслова, вжиті у переносному значенні.

Фізкультхвилинка

Хто ж там, хто вже так втомився
І наліво нахилився?

Треба дружно всім нам встати,
Фізкультпаузу почати.
Сонце спить, небо спить,
Навіть вітер не шумить.
Рано-вранці сонце встало
І проміння всім послало

(Виходять із-за парт.)

(Очі заплющують.)

(Розплющують очі та піднімають голови.)

(Стають на носки, руки піднімають угору, розводять у сторони.)

б) Виконання вправ 7, 8.

— Родзинці так сподобався парк, у якому вона відпочивала, що дівчинка вирішила підготувати його рекламу.

— Розгляньте уважно рекламний плакат. Чи здогадалися ви, який парк рекламує Родзинка? Що вам допомогло про це здогадатися?

— Як ви вважаєте, ця реклама призначена для дітей чи для дорослих? Чому ви так подумали?

— Про що можна дізнатися з цієї реклами?

— Що б ви додали до цієї реклами? На чому ви б хотіли наголосити щодо відпочинку в Дитландії?

— Відшукайте на рекламному плакаті дієслова, вжиті у переносному значенні.

7) Самостійна робота (вправа 10).

— Останніми своїми спогадами поділився Гаджик. Прочитайте його розповідь.

Учні читають самостійно.

— Про який парк розповідав Гаджик? Чому ви так вирішили?

— Які атракціони згадував у своїй розповіді Гаджик?

— Знайдіть у реченнях дієслова. У якому реченні дієслова мають переносне значення?

— Запишіть самостійно це речення.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Що називають дієслова?

— На які питання вони відповідають?

— Як змінюються дієслова?

— Якими за значенням можуть бути дієслова?

— Як називаються дієслова, що мають багато значень?

2. Рефлексія. Вправа «Пантоміма»

Учням пропонують показати пантомімою своє враження від уроку.

«Руки вгору» — задоволений.

«Голова донизу» — незадоволений.

«Обличчя затулене долонями» — байдуже.

3. Домашнє завдання

С. 97, впр. 9.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 78. ПОВТОРЕННЯ, ЗАКРІПЛЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО ДІЄСЛОВО

Мета: узагальнити та систематизувати знання учнів про дієслово; закріплювати вміння добирати дієслова, складати з ними речення; розвивати творче мислення учнів; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати відповідальність за власну безпеку.

Обладнання: табличка для створення «асоціативного куща», малюнки хлопчика, конверти із завданнями для роботи в групах, картки на встановлення відповідності, фішки для рефлексії.

Тип уроку: урок закріплення знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

— Давня японська традиція радить, коли у людини псується настрій або погіршується емоційний стан, потрібно вимовити жартівливу фразу: «Тух-тиби-дух», тоді на обличчі обов'язково з'явиться усмішка і настрої поліпшаться.

2. Вправа «Хто більше?»

— Відгадайте загадку.

- Старий дід мости помостив.
Молода прийшла — мости рознесла. (*Мороз і весна.*)

На дошці хлопчики записують слово *мороз*, а дівчатка — *весна* та добирають до цих слів дієслова таким чином, щоб вони були вжиті в переносному значенні.

Наприклад: мороз — тріщить, кусає, щипає, падає, малює тощо; весна — прийшла, прилетіла, прилинула, завітала, розбудила, уквітчала тощо.

Учні працюють паралельно, виходячи по черзі до дошки. Перемагають ті, хто дібрав та записав більше дієслів.

3. Каліграфічна хвилинка

Бб Бб Бб бе ез зп пе ек ка безпека

— Складіть та запишіть речення з цим словом.

— Поділіть слово на склади. Який склад наголошений? Яких звуків більше — голосних чи приголосних?

4. Вправа «Асоціативний кущ»

— Складіть «асоціативний кущ» до слова «безпека».



(*Життя, самозбереження, обережність, обачливість...*)

5. Повідомлення теми уроку

— Сьогодні на уроці ми повторимо все, що дізналися про дієслово, підіб'ємо підсумок у розмові про відпочинок та розваги.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вправа «Підпиши малюнки»

— Розгляньте малюнки. Запишіть дієслова, що називають дії хлопчика.



(Малює, лежить, читає, думає.)

— Поставте питання до записаних дієслів. Дію скількох істот називають ці дієслова?

— Змініть ці дієслова так, щоб вони називали дію багатьох істот. Запишіть утворені дієслова у другий стовпчик.

2. Вправа «Поміркуй та добери»

— Доберіть до поданих слів дієслова, близькі за значенням.

Бити, говорити, думати, ходити, стерегти.

Пальчикова гімнастика «Ножиці»

Пальці правої руки стиснути в кулак, виставити вперед вказівний і середній. Рухати ними, імітуючи різання ножицями.

3. Гра «Все навпаки»

— Пригадайте, які дії виконували наші друзі у різних парках під час відпочинку.

Запишіть ці дієслова у стовпчик. За потреби, зверніться до підручника.

Веселилися —

Піднімалися —

Заробляли —

Трудилися —

Сміялися —

Зустрічалися —

Купували —

— Доберіть до записаних дієслів дієслова, протилежні за значенням. Запишіть їх через риску.

— Складіть та запишіть речення з однією з пар дієслів на вибір.

4. Вправа «Рекламна пауза». Робота в групах

— Попереднього уроку Родзинка запропонувала рекламу парку Дитландії. Але друзі вирішили, що варто підготувати рекламу й іншим паркам розваг.

— Отже, створюймо рекламні команди і вперед!

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання в групах.*

3) *Презентація роботи груп.*

Учні отримують конверти з назвою парку та допоміжними ілюстративними матеріалами.

— Яку інформацію має реклама? До якого бажання вона спонукає того, хто її бачить?

Фізкультхвилинка

Раз, два — всі пірнають,

Три чотири — виринають,

П'ять, шість — на воді

Кріпнуть крильця молоді.

Сім, вісім — що є сили

Всі до берега приплили.

Дев'ять, десять — розгорнулись,

Обсушилися, потягнулись

І розбіглися хто куди.

(Присідають.)

(Підводяться.)

(Махають руками.)

(Імітують плавання.)

(Потягуються.)

(Сідають за парти.)

5. Вправа «Встанови відповідність». Робота в парах

- Діти, а про що не можна забувати, відпочиваючи у будь-якому парку? (Про безпеку.)
- Так, щоб відпочинок пройшов добре та корисно, треба завжди дотримуватися правил безпеки.

Пропоную попрацювати в парах та скласти такі правила для себе та своїх друзів.

- Поєднайте частини речень, щоб утворилися правила.

На гірках категорично заборонено	перелазити через огорожі, ставити на них дітей.
В аквазону заборонено	крізь ґрати і сітки вольєрів.
Категорично заборонено у зоопарку	входити з якою-небудь їжею і напоями.
Не можна просовувати руки	є небезпечним для малих дітей.
Дотримувати правил	спускатися стоячи або навколішки.
Катання на американських гірках	користування атракціонами.

- Випишіть з утворених правил дієслова.

6. Самостійна робота

- Замініть у поданих реченнях слово «біжить» більш влучними дієсловами.

Біжить річка — тече річка.

Біжить час — ...

Біжить заєць — ...

Біжить білка — ...

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Чим ми займалися на уроці?
- Яка вправа видалась вам найцікавішою?
- Над чим у темі «Дієслово» ви б хотіли ще попрацювати?

2. Рефлексія. Вправа «Обери фігуру»

У дітей на столах — геометричні фігури (зелений трикутник, жовтий квадрат та червоне коло).

Учням пропонують обрати фігуру за інструкцією та розмістити на таких саме фігурах на дошці.



— На уроці працював(ла) із задоволенням, було цікаво.



— Дещо було важко та незрозуміло.



— Завдання були дуже складними.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 79. ЗАСТОСУВАННЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Мета: систематизувати та узагальнити знання учнів про дієслово як частину мови; вправляти в доцільному та правильному вживанні дієслів у мовленні; розвивати мовлення, логічне мислення, кмітливість; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати пізнавальний інтерес, любов до рідного слова.

Обладнання: картки для вправ «Розсипанка» та «Прочитай прислів'я», картки з тестами, м'яч, Я — схема.

Тип уроку: урок узагальнення та систематизації знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Я — сонце...

Сонце світить на добрих і злих.

Я — лелека...

Де лелека водиться, там щастя родиться.

Я — слово...

Слово до слова — зложиться мова.

Я — калина...

Без верби й калини нема України.

2. Вправа «Розсипанка»

— Підкресліть на картці лише дієслова.

Діяти, ведмідь, диктант, існувати, заєць, єднатися, Батьківщина, ясен, сумує, килим, оглянулася, четвер, вибиратиме, читання, озвався.

(Діяти, існувати, єднатися, сумує, лагодити, оглянулася, вибиратиме, озвався.)

— Обведіть першу букву в кожному записаному слові. Прочитайте утворене слово. *(Дієслово.)*

— Які слова ми називаємо дієсловами?

— Як змінюються дієслова?

— Якими можуть бути дієслова за значенням?

3. Каліграфічна хвилинка

Дд Дд Дд ді іє ес сл ло ов во дієслово

— Скільки у цьому слові звуків? А букв?

— Поділіть слово на склади. Який склад наголошений?

— Складіть та запишіть речення з цим словом. Підкресліть у ньому дієслова.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Бліцтурнір

— Від слів — назв предметів утворіть слова — назви дій.

Праця —

Лікар —

Письмо —

Читання —

— Від слів — назв ознак утворіть слова — назви дій.

Зелений —

Хворий —

Веселий —

Коханий —

2. Вправа «Автор»

— Прочитайте текст. Вставте з довідки дієслова та запишіть текст у зошит.

ПОДороЖ ТУРИСТІВ

Туристи вранці ... в путь. Вони ... вперед. Річку ... посередині. З вершини ... ліворуч. На привалі ... щогодини. Сповнені вражень ... назад.

Довідка: вирушають, простують, переходять, поглядають, обідають, повертаються.

Пальчикова гімнастика

Ати-бати — йшли солдати

Ати-бати — на базар.

Ати-бати — що купили?

Ати-бати — самовар.

(Пальцями учні показують, як марширують солдати.)

3. Гра «Я — тобі, ти — мені»

Учитель кидає м'яч та називає дієслово. Учень, який отримав м'яч, має назвати дієслово, близьке за значенням.

Розмовляю, ступаю, міркую, жартую, стережу, дримаю, гойдаюся.

4. Вправа «Прочитай прислів'я». Робота в парах

— Попрацюйте в парах. Складіть прислів'я, користуючись цифровими «підказками».

— Запишіть прислів'я. Підкресліть дієслова, протилежні за значенням.

1	ЛАС	6	ЧИ	4	ДЕНЬ	12	ВЕЙ
5	ПО	2	ТІВ	7	НА	14	КІН
3	КА	9	А	10	СО	13	КО
8	Є	11	ЛО	16	Є	15	ЧА

Фізкультхвилинка

Працювати перестали

І тепер всі дружно встали.

Будемо відпочивати,

Нумо, вправу починати!

Руки вгору, руки вниз

І легесенько пригнись.

Покрутились, повертілись,

На хвилинку зупинились.

Пострибали, пострибали,

Раз — присіли, другий — встали.

Всі за парти посідали.

5. Тестування

I варіант	II варіант
1. Дієслова — це слова, які: а) називають ознаки предметів; б) означають дії предметів; в) означають назви предметів.	1. Визнач, на які питання відповідають дієслова. а) Хто? що? б) який? яка? в) що робить? що зробить? що роблять?
2. Визнач, у якому рядку записане дієслово. а) Світло; б) світить; в) світлий.	2. Визнач, у якому рядку записане дієслово. а) Дзвіночок; б) дзвінкий; в) дзвонить.
3. Підкресли дієслова, надпиши над ними питання. Калина, біжить, білий, висока, зимують, сонце, блищати, весняне, співає.	3. Підкресли дієслова, надпиши над ними питання. Машина, танцює, охайний, розумна, допомагають, мама, веселиться, смачне, читає.

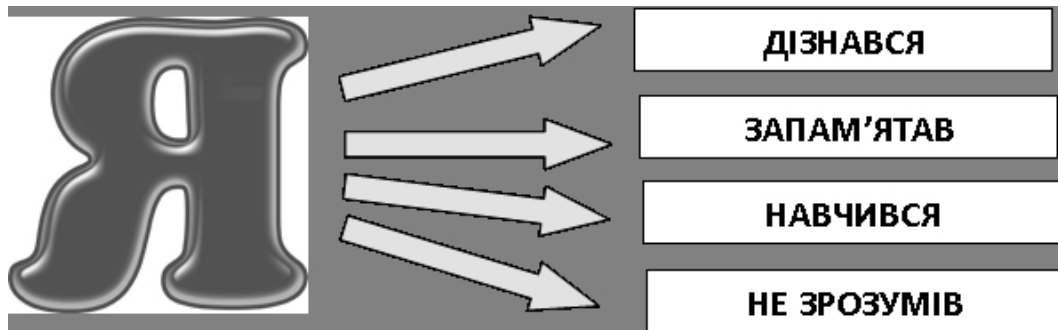
I варіант	II варіант
<p>4. Визнач, у якому рядку записані дієслова, близькі за значенням. а) Сумувати — веселитися; б) розмовляти — говорити; в) бігати — стояти.</p> <p>5. Доповни речення дієсловами. У школі ми читаємо, ..., ..., ... На галявині діти бігають, ..., ..., ...</p> <p>6. Добери дієслова, протилежні за значенням. Говорити — ... Підіймати — ...</p> <p>7. Утвори дієслова від іменників. Читання — ... Дзвінок — ...</p>	<p>4. Визнач, у якому рядку записані дієслова, близькі за значенням. а) Ходити — стояти; б) мовчати — говорити; в) глянути — подивитися.</p> <p>5. Доповни речення дієсловами. Ми спостерігали, як сніг падав, ..., ..., ... Листя на галявині кружляло, ..., ..., ...</p> <p>6. Добери дієслова, протилежні за значенням. Шепотіти — ... Плакати — ...</p> <p>7. Утвори дієслова від іменників. Малюк — ... Сміх — ...</p>

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Які слова завершили досліджувати сьогодні на уроці? (Дієслова)
- Назвіть п'ять дієслів, що характеризують ваші дії на цьому уроці.

2. Рефлексія. Вправа «Я — схема»



3. Домашнє завдання

Придумати та записати 10 дієслів, що починаються на однакову букву.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

ДОСЛІДЖУЮ ЧИСЛІВНИКИ

УРОК 80. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕННЯ ПРО СЛОВА — НАЗВИ ЧИСЕЛ. РОЗПІЗНАВАННЯ ЇХ ЗА ПИТАННЯМ *скільки?*. ДОПОВНЕННЯ РЕЧЕНЬ СЛОВАМИ — НАЗВАМИ ЧИСЕЛ. ДОБИРАННЯ БЛИЗЬКИХ ЗА ЗНАЧЕННЯМ СЛІВ ДО ПОДАНИХ

Мета: формувати в учнів уявлення про слова — назви чисел; учити розпізнавати такі слова за питанням *скільки?* та доповнювати речення словами — назвами чисел; закріплювати вміння добирати близькі за значенням слова; розвивати зв'язне мовлення учнів, пам'ять; формувати комунікативну та математичну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати прагнення до саморозвитку.

Обладнання: конверти із завданнями для роботи в групах, «чарівна лінійка» для рефлексії, стікери.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна, математична і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

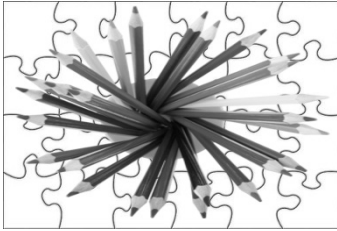
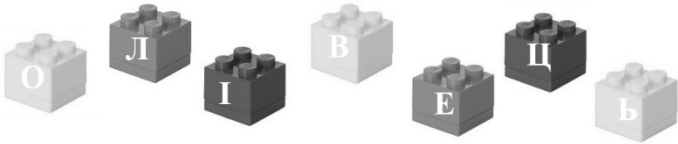
І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування. Дихальна вправа «Кулька»

Учитель пропонує учням уявити, що в животик у них надувна кулька. Вдих носом — «кулька надувається» і стає великою-великою. Живіт випинається. Видих — «кулька здувається» зі звуком *-с-*, *-з-* або *-ш-*.

2. Вправа «Відгадай слово». Робота в групах

- 1) Об'єднання учнів у 4 групи.
- 2) Виконання завдання у групах.
- 3) Презентація робіт груп.

Група	Завдання	
Група 1	Відгадати загадки	Дерев'яний та довгенький, Маю носик я гостренький. На білому слід лишая І всіх діток потішаю. Всяк школяр його шанує, Бо він пише ще й малює. Хто ж цей славний молодець? Це, звичайно,...
Група 2	Скласти пазли	
Група 3	Розшифрувати слово	ААААОАААЛАААІАААВААЕАЦААААБААА
Група 4	Скласти слово з цеглинок	

3. Каліграфічна хвилинка

Оо Оо Оо ол лі ів ве ец ць олівець

Гриць малює олівцем гусеницю з горобцем.

— Скільки звуків у слові «олівець»? А букв?

— Чому букв більше, ніж звуків?

— Поділити слово на склади. Який склад наголошений?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 98–99)

1) Виконання вправи 1.

— Наші друзі продовжують відвідувати цікаві місця. Цього разу вони вирішили завітати до студії юних художників і художниць.

— Прочитайте вірш про це.

Учні читають вірш «ланцюжком».

— Що побачили друзі у студії?

2) Вправа-дослідження.

— Поставте питання до виділених у вірші слів.

Вісім — ...

два — ...

десять — ...

— Що називають ці слова?

предмет

ознаку

число

дію

3) Робота над правилом.

Пальчикова гімнастика «Оси»

Оса осі в осінні дні

Сумні виспіває пісні.

Тумани сиві на росі —

Сховатись ніде вже осі.

(Виставити середній палець, притиснути його між вказівним та безіменним, поворушити ним.)

4) Виконання вправи 2.

— Допоможіть Щебетунчику порахувати олівці.

— Запишіть відповіді на питання. Числа записуйте словами.

Учні записують відповіді з коментуванням.

5) Виконання вправи 3.

— Підкресліть у записаних реченнях слова — назви чисел.

Фізкультхвилинка

Всі ми звикли до порядку,

Дружно робимо зарядку.

Ми на радість цьому дому

Проганяєм сон і втому.

І направо, і наліво,

Щоб нічого не боліло.

Один і два, три і чотири —

Набираємося сили.

Нахилились, повернулись,

До товариша всміхнулись.

6) Виконання вправи 4.

— Запрошую вас перенестися на урок математики та порахувати олівці у дітей.

Михайлик	Соня	Женя	Олеся
8	2	5	7

- Скільки олівців?
- Запишіть відповідь у зошит. Підкресліть слово, що називає число.

7) Вправа «Інтерв'ю». Робота в малих групах (вправа 5).

Учні об'єднуються в групи по 4 особи. Обирають у групі учня-кореспондента та виконують вправу.

- Чи любите ви малювати?
- Чим вам подобається найбільше малювати — олівцями, фарбами чи фломастерами?
- Чи відвідуєте ви художню студію чи гурток?

8) Виконання вправи 6.

- Читалочка хоче намалювати райдугу. Скільки олівців має взяти Читалочка?
- Прочитайте вірш та перевірте своє передбачення.
- Отже, яке слово — назву числа потрібно вставити у вірш?

9) Вибіркове списування (вправа 7).

- Допоможіть Гаджикові виписати з вірша слова, близькі за значенням.
- Відшукайте серед цих слів іменники, прикметники.
- Як називаються слова «промовила», «сказала»?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

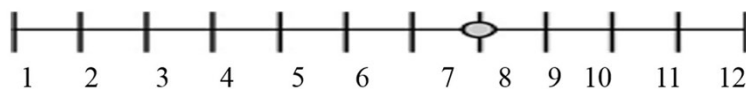
1. Вправа «Цікавинка від Родзинки» (вправа 9)

- Родзинка заховала назви чисел у малюнках. Знайдіть їх.
- Запишіть назви малюнків.
- Знайдіть і підкресліть у цих словах назви чисел.

2. Бесіда

- З якими словами ми ознайомилися на цьому уроці?
- На які питання вони відповідають?
- Навіщо, на вашу думку, потрібні такі слова у нашому мовленні?

3. Рефлексія. Вправа «Чарівна лінієчка»



Важко?

Цікаво?

Комфортно?

4. Домашнє завдання

С. 98, запам'ятати правило; с. 99, впр. 8.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 81. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «ЧИСЛІВНИК». РОЗПІЗНАВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ У ТЕКСТІ. ЗАПИСУВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ПОДАНІ ЗАПИТАННЯ

Мета: ознайомити учнів з терміном «числівник»; учити розпізнавати числівники у тексті та записувати відповіді на подані запитання; розвивати логічне мислення та зв'язне мовлення учнів; формувати комунікативну та математичну компетентності, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати прагнення до активного відпочинку.

Обладнання: конверти із завданнями для роботи в групах, картки із запитаннями, рибки та зображення ставка.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Видумуй, пробуй, твори!
Розум, фантазію прояви!
Активним і уважним будь
І про кмітливість не забудь!

2. Робота над загадкою

— Відгадайте загадку.

- По м'ячу ногами б'ють,
Пас один одному віддають.
Комбінація і... гол!
Знають всі гру... (*футбол*).

— Хто любить грати у цю гру? А чи є серед вас уболівальники?

— Чи корисно, на вашу думку, грати у спортивні ігри? Чому?

3. Каліграфічна хвилинка

Фф Фф Фф фу ут тб бо ол футбол

— Складіть та запишіть речення з цим словом.

4. Гра «Складіть прислів'я». Робота в групах

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання в групах.*

Завдання: зібрати пазли з приказками (*прислів'ями*) та підкреслити слова, що називають число.

Група	Завдання
Група 1	Сім п'ятниць на тиждень. Одна бджола меду не наносить.
Група 2	Знати, як свої п'ять пальців. Влітку один тиждень рік годує.
Група 3	За двома зайцями поженешся — ні одного не спіймаєш. Два коти в одному мішку не помиряться.
Група 4	Один дуб у полі — не ліс. Сім разів відміряй, один раз відріж.

3) *Презентація результатів роботи груп.*

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 100–101)

1) *Виконання вправи 1.*

- Щебетунчик запросив друзів уболівати за його команду.
- Розгляньте малюнок. Розкажіть, які змагання відбуваються.

2) Виконання вправи 2.

- Скільки команд борються на полі? Як ви здогадалися?
 - Скільки гравців борються за м'яч?
 - Знайдіть на малюнку Щебетунчика. Що вам допомогло це зробити? Під яким номером він грає?
- Учні записують відповіді на питання з коментуванням.
- Підкресліть у записаних реченнях слова, що називають числа.

Фізкультхвилинка

Руки в боки.	Раз, два, три, чотири —
Нахились вперед,	Набираємося сили.
Нахились назад.	Нахились, повернись,
І направо, і наліво,	До товариша всміхнись.
Щоб нічого не боліло.	

3) Вправа-дослідження.

- Проведемо дослідження слів, що підкреслили.
 - На яке питання вони відповідають? (*Скільки?*)
 - Що називають ці слова — предмети, ознаки, числа чи дії?
 - Яку назву ви запропонували б для слів, що називають числа?
- Учні пропонують свої варіанти.
- А ось Гаджик дізнався, що такі слова називають *числівниками*.

4) Робота над правилом.

- Учні читають правило разом, «естафетою».
- Як називають слова, що означають числа?
 - На які питання відповідають числівники?

5) Вправа «Доповни речення» (вправа 5).

- Прочитайте речення. Доповніть його. Підкресліть числівник.

6) Виконання вправи 6.

- Після футбольного змагання Читалочка розповіла, як ходила з друзями на риболовлю.
- Прочитайте про це у вірші.
- Яких щук спіймав Андрій? (*Чималих.*)
- Як ви розумієте значення цього слова?
- Прочитайте пояснення значення слова «чимало» у підручнику.
- Яку рибу спіймав Петро? (*Бичка.*)
- Яка це риба? Прочитайте про це у підручнику.
- Хто бачив таку рибу? Де саме ви її бачили?
- Поставте питання до виділених слів.

Учні ставлять питання до слова та записують його у відповідний стовпчик на дошці.

Хто?	Що зробив?	Які?	Скільки?
Андрій	упіймав	чималі	дві
Ярослав	приніс		чотири
бичок			один

Пальчикова гімнастика «Лис»

Лиса з лісу у село
«Ку-ку-рі-ку» занесло.
Заглядає лис у вікна:
«Де ж це півень кукурікнув?»

(Обидві долоні зробити «ковшем», великі пальці підняти вгору, вказівні пальці та мізинчики згинаємо всередину долоней, притискаємо один до одного. Середні та безіменні пальці утворюють вузьку «лисячу» мордочку.)

7) Виконання вправи 7. Самостійна робота.

- Скільки хлопців ловило рибу?
 - Скільки рибин вони впіймали?
- Запишіть відповідь на це питання.

8) Вправа «Прочитай та розв'язи» (вправи 8, 9).

- Родзинка запропонувала друзям розв'язати задачу. Прочитаймо її.
- Назвіть числівники, що вжиті у цій задачі.
- Скільки сливок з'їв Сергій?
- Запишіть повну відповідь на це запитання. Підкресліть числівник.

9) Вправа «Цікава математика» (вправа 11). Робота в парах.

- Які арифметичні дії ви знаєте? Яку дію позначають знаком «+»?
- Пропоную розв'язати приклади на додавання. Але ці приклади незвичайні, бо до чисел пропонується додавати букви.
- Попрацюйте в парах. Один учень називає число, а інший продовжує читати букви. Які слова у вас утворилися?
- Складіть речення із цими словами, уживаючи числівник. Запишіть їх.

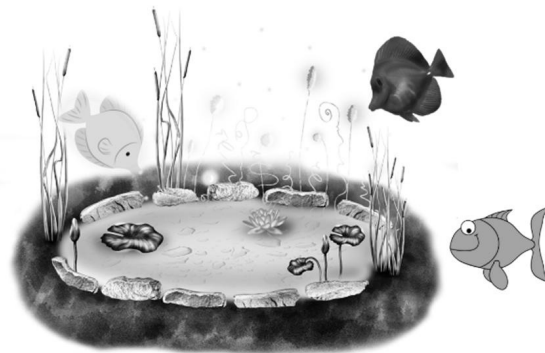
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про які слова дізналися сьогодні на уроці?
- Що називають числівники?
- На яке питання відповідає числівник?
- Назвіть числівники, що є у нашому класі. Наприклад, три ряди, чотири вікна...

2. Рефлексія

- Запустіть у ставок рибку зеленого кольору, якщо на уроці працювали із задоволенням, було цікаво, жовту рибку — якщо дещо було важко та незрозуміло, та червону рибку — якщо завдання були дуже складними.



3. Домашнє завдання

С. 100, запам'ятати правило; с. 101, впр. 10.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 82. ВПРАВЛЯННЯ У ПРАВИЛЬНОМУ НАПИСАННІ ТА НАГОЛОШУВАННІ ЧИСЛІВНИКІВ *п'ять, шість, дев'ять, одинадцять, чотирнадцять, шістнадцять*. ЗАПISУВАННЯ ВЛАСНОЇ ДУМКИ

Мета: вправляти учнів у правильному написанні і наголошуванні числівників *п'ять, шість, дев'ять, одинадцять, чотирнадцять, шістнадцять*; учити формулювати та записувати власну думку; розвивати кмітливість; формувати комунікативну та математичну компетентності, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, вміння працювати в команді.

Обладнання: лінійка настрою, конверти із завданнями-ребусами, набори цифр, зображення огірків, стрічки з висловами для рефлексії.

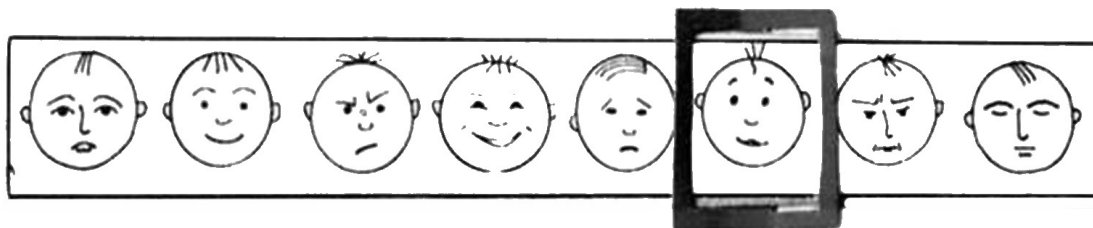
Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування. «Лінійка настрою»



2. Вправа «Відгадай-но». Робота в групах

1) Об'єднання учнів у 4 групи.

2) Виконання завдання в групах.

Завдання: відгадати ребуси. Назвати числівник, ужитий у слові.

Група	Ребуси		
Група 1	40 ка	100 в бур	3 вога
Група 2	ті 100	3 буна	смор 1 а
Група 3	Пі 2 л	ак 3 са	мі 100
Група 4	ві 3 на	100 ляр	7 я

3) Презентація результатів роботи груп.

3. Вправа «М'яч впіймай — число називай»

Учитель кидає м'яч та називає число. Учень, який зловив м'яча, має назвати попереднє до цього числа та букву, з якої воно починається.

Числа: шість, десять, п'ятнадцять, сімнадцять, сім, дванадцять.

4. Каліграфічна хвилинка

Чч Чч Чч чи ис сл ло лі ів вн ик число числівник

Числівник називає число.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за підручником (с. 102–103)

1) Вправа «Утвори числівник» (вправа 1).

— Друзі потрапили в майстерню, де утворюють числівники. Гаджик отримав там завдання утворити числівники. Допоможімо йому впоратися із завданням.

— Які числівники у вас утворилися?

2) Виконання вправи 2.

— Дослідіть утворені числівники. Який з них найкоротший? (*П'ять*.)

— Побудуйте звукову схему цього слова.

— Яке зі слів найдовше? Поділіть його на склади для переносу.

3) Вправа «Добери пару» (вправа 3). Робота в парах.

— Попрацюйте в парах. Подивіться навколо себе. Доберіть до кожного утвореного числівника іменник.

П'ять пальців на руці, парт на ряду, ...

Дев'ять олівців у підставці, учнів у ряду, ...

Шість світильників на стелі, вазонів на підвіконні, ...

Вправу перевіряють фронтально.

Фізкультхвилинка

Всі піднесли руки — раз!
На носках стоїть весь клас,
Два — присіли, руки вниз,
На сусіда подивись.
Раз! — і вгору,
Два! — і вниз,

На сусіда не дивись.
Будем дружно ми вставати,
Щоб ногам роботу дати.
Раз — присіли, два — піднялись.
Хто старався присідати,
Може вже відпочивати.

4) Виконання вправи 4.

— Допоможіть Читалочці утворити числівники за схемою.

Учні називають та записують утворені числівники.

5) Виконання вправи 5. Самостійна робота.

— Оберіть один числівник та складіть з ним речення.

Учні за бажанням зачитують речення, що склали.

6) Виконання вправи 6.

— Друзі, на якому уроці ми найчастіше зустрічаємося із числівниками?

— Запрошую вас разом з Щебетунчиком перенестися на урок математики та обчислити приклади.

— Запишіть результати словами та поставте наголос.

Вправу виконують на дошці та в зошитах паралельно.

Чотирнадцять, одинадцять.

7) Виконання вправи 7. Робота зі словником.

— Попрацюймо зі словником. Перевірте, чи правильно записали утворені числівники.

— Який числівник, записаний у словнику, не є результатом наших обчислень? (*Шістнадцять*.)

Як можна отримати це число? ($17 - 1, 15 + 1$.)

Пальчикова гімнастика «Мавпенятко»

На дереві грається,
Угору підіймається,
На хвостик у гойдається.

І зветься це малятко —
Веселе... (мавпенятко).

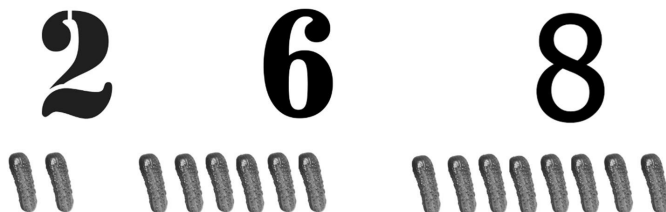
(Учні зображують мордочку мавпенятка.

Середній та безіменний пальці притиснуті згори великим. Вказівний і мізничок трохи підняті вгору та зігнуті.)

8) Виконання вправи 8.

— Родзинка отримала завдання — розв'язати віршовану задачу та просить вашої допомоги.

Учні читають задачу та викладають на столі цифри, учитель паралельно викладає відповідну кількість огірків на дошці, ілюструючи задачу.



— Назвіть числівники у цій задачі. Обчисліть, скільки огірків було на грядці.

9) Виконання вправи 9.

— Запишіть відповідь на запитання задачі одним реченням. Підкресліть числівник.

— Перевірте за словником, чи правильно ви записали.

10) Виконання вправи 11.

— Розгляньте малюнок та спробуйте передбачити, про кого йдеться у вірші.

— Прочитайте вірш. Чи правильним було ваше передбачення?

— Який заголовок ви дібрали би до цього вірша?

— Хто створював шум у лісі? Що робив ведмідь?

— Назвіть числівники, що зустрічаються у цьому вірші.

11) Виконання вправи 12.

— Скільки вуликів хотів зробити ведмідь?

— Запишіть повну відповідь на це запитання. Підкресліть числівник.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Як називаються слова, що називають числа?

— На яке питання відповідають числівники?

— Які числівники ми вчилися правильно вживати на цьому уроці?

— Повторімо правильну вимову числівників, записаних на дошці.

П'ять, шість, дев'ять, одинадцять, чотирнадцять, шістнадцять.

2. Рефлексія. Вправа «Добери вислів»

Учням пропонують прочитати фразеологізми, записані на дошці, та прикріпити свій стікер з ім'ям під відповідним висловлюванням, що характеризує роботу учня/учениці на уроці.

Не покладати рук

Байдики бити

Зарубити на носі

3. Домашнє завдання

С. 103, впр. 10.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 83. ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ІМЕННИКАМИ І ЧИСЛІВНИКАМИ. УТВОРЕННЯ СЛОВСПОЛУЧЕНЬ ЧИСЛІВНИКА З ІМЕННИКОМ. ЗАСТОСУВАННЯ ЧИСЛІВНИКІВ У ЗВ'ЯЗНИХ ВИСЛОВЛЕННЯХ

Мета: учити учнів практичним шляхом встановлювати зв'язок між іменником та числівниками; закріплювати вміння учнів утворювати сполучення числівника з іменником; розвивати спостережливість, уміння робити висновки; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати дружнє ставлення до оточуючих.

Обладнання: конверти із завданнями-стрічками.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

Дзвонить дзвоник, не стихає,
Школярів усіх скликає.
Сядьте зручно, усміхніться

І на мене подивіться.
Зробимо в науку крок,
Починаємо урок.

2. Вправа «Розрізані стрічки». Робота в групах

1) *Об'єднання учнів у 4 групи.*

2) *Виконання завдання у групах.*

Завдання: з розрізаних стрічок зібрати прислів'я. Фрагмент з числівником зафарбувати. Пояснити одне з прислів'їв за вибором групи.

Група	Завдання		
Група 1	Влітку один день рік годує.	Один у полі не воїн.	Не май сто кіп у полі, а май друзів доволі.
Група 2	Сім літ мак не родив, і голоду не було.	Семеро одного не ждуть.	Одна ріка — просто вода, а багато рік — море.
Група 3	Біда біду перебуде — одна мине, десять буде.	Краще один раз побачити, ніж сто раз почути.	Ану вставай, чоловіче, третій півень кукуріче.
Група 4	П'ять днів не робили, а два відпочиваємо.	Де два, там третій не мішається.	В роботі «ох», а їсть за трьох.

3) *Презентація результатів роботи груп.*

3. Каліграфічна хвилинка

Дд Дд Дд др ру уж жб ба дружба

Дружба та братство — найбільше багатство.

— Чому дружбу називають *найбільшим багатством*?

— Чи складно дружити? Яке правило дружби ви знаєте?

4. Повідомлення теми уроку

— Пригадайте, як називають слова, що означають числа? (*Числівники.*) Які ще слова ви знаєте? (*Іменники, дієслова, прикметники.*)

— Сьогодні на уроці ми дізнаємося, з якими саме словами «дружать» числівники. Тому під час уроку закликаю вас бути уважними та спостережливими.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за підручником (с. 103–104)

1) *Вправа «Плутанка» (вправи 1, 2).*

— Прочитайте, про що повідомив Щебетунчик. Що таке спортивний інвентар?

— Що саме привезли до школи? Визначте за малюнком, скільки чого привезли та запишіть за зразком.

— Підкресліть у кожному сполученні слів числівник.

2) Вправа-дослідження (вправа 3).

— Що називають слова, що стоять біля числівників, — предмети, ознаки чи дії?

— Зробіть висновок, з якими словами «дружать» числівники.

— Перевірте себе за правилом.

— Що називають числівники? (*Кількість предметів.*)

— З якими словами числівники вживаються у мовленні? (*З іменниками.*)

3) Вправа «Прочитай та відшукай» (вправа 4).

— Прочитайте розповідь Читалочки. (*Учні читають «ланцюжком» по реченню.*)

— Відшукайте та назвіть числівники.

Фізкультхвилинка

По долині ми гуляєм,
Фізкультхвилинку починаєм.
Справа — ліс, а зліва — поле,
Унизу іскриться море.
В небі сонечко сіяє

І з нами промовляє.
Раз, два, три, чотири, п'ять.
Будем дружними зростать.
Дуже добре будем вчитись,
Вдома, в школі не лінитись.

4) Вибіркове списування (вправа 5). Робота в парах.

— Попрацюйте в парах. Визначте, з якими іменниками пов'язані ці числівники.

— Випишіть їх парами.

5) Вправа «Утвори пару» (вправа 7).

— Виконайте завдання Родзинки. Утворіть сполучення слів з поданих чисел і слів у дужках.

— Запишіть ці сполучення, записуючи числа словами.

6) Самостійна робота.

— Складіть самостійно речення з одним зі сполучень слів та запишіть його.

Учитель перевіряє фронтально роботу.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Отже, ми з'ясували протягом уроку, з якими словами пов'язані числівники. Якого висновку ви дійшли?

— Що називають числівники?

2. Рефлексія. Гра «Мовчанка»

Учитель пропонує дітям оцінити свою діяльність на уроці та показати це за допомогою жестів.

1. Як я працював(ла) на уроці?
2. Яким були завдання цікавими/нецікавими?
3. Як я впорався(лася) із завданнями?
4. Який настрій у мене після уроку?
5. Чи знадобляться мені ці знання?



3. Домашнє завдання

С. 104, запам'ятати правило; впр. 6.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 85. ЗАСТОСУВАННЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Мета: учити учнів застосовувати набуті знання, уміння та навички у процесі виконання компетентісно орієнтованих завдань; розвивати кмітливість, аналітичне мислення, увагу; формувати комунікативну та математичну компетентності, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, вміння працювати в команді.

Обладнання: таблиця з анаграмою, маршрутні листи, таблички з назвами станцій, завдання для станцій, смайлики для рефлексії, фінішна стрічка.

Тип уроку: урок закріплення знань.

Форма проведення: марафон.

Освітні галузі: мовно-літературна, математична, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Урок проводять за участю батьків-партнерів. Батьки мають організувати супровід дітей за маршрутом та контроль за виконанням завдань на станції.

Утворюються команди на початку уроку зручним для учителя способом.

1. Емоційне налаштування. Дихальна вправа «Вітер»

Як шумить вітер? А ось так! Вдих носом. Видих ротом, долоні торкаються ротика. Дитина без голосу вимовляє «звук індіанця» — це шумить вітер. Вправу слід повторити 3–4 рази.

2. Повідомлення теми уроку

— Відновіть анаграму та прочитайте слово.

НМОАФРА

(Марафон.)

— Чи знаєте ви, що таке марафон?

— Так, дійсно, марафон — це вид змагань з легкої атлетики, біг. Але Вікіпедія розповідає, що Марафон — це ще й назва місцевості та міста в Греції, що походить від імені героя давньогрецької міфології, у якій дуже давно відбулася Марафонська битва. Звістку про перемогу у ній греків до Афін приніс воїн-герой, жодного разу під час бігу не зупинившись на перепочинок, що й стало, за легендою, початком бігової дисципліни марафон.

— Ви здивувалися: яке відношення має марафон до уроку української мови? Це навіть не фізкультура!

— Справа в тому, що ми сьогодні проведемо наш урок у формі марафону.

3. Складання правил участі в марафоні

— Будь-які змагання проводять за певними правилами, тож і ми маємо скласти правила проведення марафону.

— Як потрібно виконувати завдання на станціях? (Швидко та організовано.)

— Як слід рухатися від станції до станції під час проведення уроку-марафону?

— Як необхідно працювати, щоб отримати задоволення від цього уроку? (Бути активними, старанними, творчими.)

4. Обрання капітанів команд. Отримання маршрутних листів

МАРШРУТНИЙ ЛИСТ «МАРАФОН ЧИСЛІВНИКІВ»

—> «Магічне число» —> «Ребуси» —> «Шукачі скарбів» —>
—> «Загадкова» —> «Розвідники» —> «Математична» —>

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Станція 1. «Магічне число»

Завдання: назвати прислів'я і приказки, що містять цифру «7». (Сім раз відмірай, а один відріж. Семеро одного не ждуть. Здерти сім шкур.)

- Де в повсякденному житті нас супроводжує це число? (7 днів у тижні; сім чудес світу, ...)
- Який числівник «головний» на цій станції?

2. Станція 2. «Ребуси»

1.	40 А	2.	3 ТОН	3.	ЗА 3 МКА
4.	Г 1 А	5.	3 БУНА	6.	ТІ 100

— Складіть фантастичну історію зі словами-відгадками.

3. Станція 3. «Шукачі скарбів»

Завдання: знайти у тексті числівники та виписати їх разом з іменниками, що з ними пов'язані.

ЇЖАК ВУХАТИЙ

Їжак вухатий — невелика комахоїдна тварина, спина якого покрита довгими голками. Довжина тіла дорослої особини може досягати двадцяти восьми сантиметрів. Мешкають переважно в степах і пустелях, у викопаних нірках, також може використовувати і чужі нори, глибиною до двох метрів. У їжака тридцять шість зубів. У вухатого їжака приблизно десять тисяч голок.

4. Станція 4. «Загадка»

Завдання: відгадати загадки, виписати числівники.

- Спить у ліжку біла сплюшка, в неї аж чотири вушка. (Подушка.)
- Два брати у воду дивляться, а довіку не зійдуться. (Береги.)
- Сім братів віком рівні, але іменем різні. (Дні тижня.)
- Один лле, другий п'є, третій росте. (Доц, земля, рослина.)

5. Станція 5. «Розвідники»

Завдання: уважно розглянути ілюстрацію, дописати до іменників відповідні числівники.

Скільки на малюнку:

- ... людей на кухні
- ... квітів на підвіконні
- ... яєць у мисці
- ... морквин на столі
- ... баночок на мікрохвильовій пічці
- ... цибулин на столі



6. Станція 6. «Математична»

Завдання: розв'язати задачі, написати повну відповідь, підкреслити числівники.

- Мишка в полі працювала,
Зернятко пшеничне залюбки збирала.
Шість зернин вона знайшла,
Потім — ще чотири.
Поки в нірку їх несла —
Три зернини загубила.
Хто тепер з вас відповідь,
Скільки мишка зерен з'їсть?
- Білка горіхи зривала,
Спритно в кошик складала.
Зразу сім та ще чотири.
Потім сіла, відпочила,
Два горішки з'їла.
Скільки діткам залишила?
- Грушки їжачок збирав
І в торбиночку складав.
Штук дванадцять груш знайшов
Та до друга він зайшов.
Довго друзі розмовляли
Та грушками смакували.
Двоє грушок з'їли зразу,
Потім ще чотири.
Не могли сказати відразу,
Скільки грушок залишили?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА



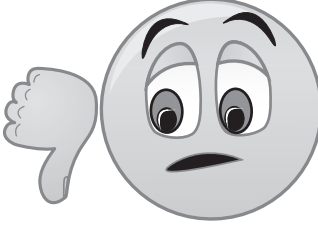
1. Підбиття підсумків марафону

Учитель підбиває підсумки проведеного уроку-марафону й нагороджує команди дипломами:

- «За швидкість виконання завдань»;
- «За найбільшу кількість правильних відповідей»;
- «За творчість та креативність»;
- «За уважність та активність».

2. Рефлексія

— Прикріпіть смайлик на фінішну стрічку нашого марафону.

		
Усе вийшло! Уроком задоволений(а)!	Не зовсім усе виходило, але я старався(лася)	Мало що вийшло, не розумів(ла)

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

ДОСЛІДЖУЮ СЛУЖБОВІ СЛОВА

УРОК 86. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕННЯ ПРО СЛУЖБОВІ СЛОВА. РОЗПІЗНАВАННЯ ЇХ У РЕЧЕННЯХ І ТЕКСТАХ. ДОПОВНЕННЯ РЕЧЕНЬ СЛУЖБОВИМИ СЛОВАМИ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКОМ З ВИКОРИСТАННЯМ СЛУЖБОВИХ СЛІВ

Мета: формувати в учнів уявлення про службові слова; учити розпізнавати їх у реченнях і текстах, доповнювати речення службовими словами; розвивати в учнів зв'язне мовлення, спостережливість, уважність; формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати увагу до оточуючих, доброзичливість.

Обладнання: фішки доміно, репродукція картини Володимира Волегова «Щасливе дитинство».

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування

І знову дзвоник кличе в клас,
Знання нові чекають нас.
Ми дуже любим рідну мову,
Її мелодію чудову,
Тож починаємо урок,
Нехай знання ідуть вам впрок.

2. Гра-доміно «Частини мови». Робота в групах

числівник	золото	іменник	золотий
прикметник	зеленіє	дієслово	прикметник
літо	симпатичний	числівник	іменник
п'ять	два	рідний	прикметник
прикметник	квітне	дієслово	сонний
дієслово	чарівне	числівник	прикметник
числівник	погода	прикметник	збиратися
вересень	іменник	прикметник	прикметник
іменник	відмінний	дієслово	один

3. Гра «Відгадай, хто я»

Учень задумує слово (*іменник, прикметник, дієслово або числівник*), розповідає про себе. Решта відгадують, що загадав ведучий.

Наприклад: Я — слово, що означає назву предмета і відповідає на питання *хто? що?*

4. Каліграфічна хвилинка

в над у під на біля з до по з

— Складіть речення з одним з цих слів за вибором.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за підручником (с. 105–106)

1) Вправа-дослідження (вправа 1).

- Прочитайте речення. Поставте питання до кожного слова.
(...?) Друзі; друзі (...?) прийшли; прийшли (...?) в парк.
- Назвіть слово в реченні, до якого ви не змогли поставити питання.
- Які слова воно зв'язує? (*Прийшли, парк.*)
- Перевірте, чи буде речення зрозумілим без цього слова.
- Навіщо служить це слово — для називання предмета чи зв'язку слів у реченні?

2) Робота над правилом (вправа 2).

- Гаджик дізнався, що такі слова називають службовими. Як ви вважаєте, чому?
- Прочитайте речення про службові слова.
Учні читають напівголосно та «естафетою».
- Чи відповідають службові слова на питання?
- Навіщо потрібні такі слова?

Фізкультхвилинка

Руки в сторони та вгору —
На носочки піднялись.
Підніми голівку вгору —
Й на долоньки подивись.
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розімнемо.
Раз — присіли, руки прямо.
Встали — знову все так само.
Повертаємося вправо,
Все виконуємо гарно.
Вліво-вправо повернулись
І сусіду усміхнулись.

3) Вибіркове списування (вправа 3).

- Випишіть з ряду слів тільки службові слова.
Учні записують з коментуванням.
- Чому ви не записали слова «сон», «дим», «кіт»?
- Складіть речення з одним зі службових слів. Запишіть його.

4) Вправа «Переплутанка» (вправа 4).

- Друзі вирішили здивувати одне одного небилицями та цікавими пригодами.
- Прочитайте небилицю, що розповіла Родзинка.
- Поясніть, які слова вона переплутала.
- До якого настрою спонукала вас ця небилиця?

5) Вибіркове списування (вправа 5).

- Випишіть з небилиці службові слова з пов'язаними іменниками.
У ліс, під кущем, біля річки, до городу, по саду, з яблуні.

Пальчикова гімнастика «Мотор»

Мчить машина за машинами,
Шелестить машина шинами.

(Пальці рук, крім великих, зціплюються в «замок». Це «мотор». Великими пальцями робити обертальні рухи. Спочатку «мотор» працює швидко, потім поступово обертання сповільнюються.)

6) Стратегія «Входження в картину».

- Розгляньте репродукцію картини. Кого ви бачите?
- Де перебувають діти?

- Коли відбуваються події?
- Куди діти дивляться?
- Як ви вважаєте, чи вдасться хлопчикові запустити кораблик?
- Чи хотіли б ви опинитися разом з дітьми на цьому березі?
- Що б ви порадили дітям, щоб їхній кораблик не потонув?
- Як би ви назвали цю картину?
- Це репродукція картини сучасного художника Володимира Волегова «Щасливе дитинство».



7) Вправа-змагання «Хто більше?». Робота в парах.

— Попрацюйте в парах. Доберіть за репродукцією картини сполучення службових слів та пов'язаних з ними слів.

Наприклад: по воді, біля берега, ...

Після завершення відведеного часу підбивають підсумки.

8) Виконання вправи 7.

- Читалочка теж вирішила поліпшити настрій своїм друзям. Прочитайте її плутанку.
- Що саме переплуталося у пригоді Читалочки?

9) Виконання вправи 8. Самостійна робота.

- виправте плутанку. Перестройте виправлені речення та запишіть їх.
- Підкресліть службові слова.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- З якими словами ознайомилися сьогодні на уроці?
- Чим службові слова відрізняються від іменника, прикметника, дієслова та числівника?
- Навіщо потрібні службові слова у мовленні?

2. Рефлексія. Гра-пантоміма «Маски настрою»

Діти мають показати свій настрій за допомогою пантоміми.

3. Домашнє завдання

С. 105, запам'ятати правило; с. 106, впр. 6.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 87. НАПИСАННЯ СЛУЖБОВИХ СЛІВ ОКРЕМО ВІД ІНШИХ. РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТУ ШЛЯХОМ ДОБИРАННЯ СЛУЖБОВИХ СЛІВ. ПОБУДОВА ТЕКСТУ З ОПОРОЮ НА ВІДГАДАНІ ЗАГАДКИ

Мета: учити учнів написання службових слів окремо від інших, редагування тексту шляхом добирання службових слів; розвивати спостережливість, зв'язне мовлення; формувати комунікативну та природничу компетентність, компетентність спілкування рідною мовою; виховувати взаємоповагу, вміння працювати в команді.

Обладнання: стрічка смайлів, картки зі службовими словами, цеглинки конструктора для вправи «Встанови відповідність», кубик, малюнок із зображенням лисиці.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Емоційне налаштування «Смайл»

— Оберіть смайлик, що передає ваш душевний стан на початку уроку.



2. Вправа «Виростимо речення»

— Що таке службові слова? Чи можна поставити до них питання?

— Навіщо вони потрібні у реченні?

— Пропоную вам пограти у гру «Виростимо речення». «Вирощувати» речення почнемо саме зі службового слова.

Учні обирають на дошці картку із записаним на ній службовим словом. Додають до нього іменник, потім — інші слова так, щоб утворилося речення. Кожен учень може додавати лише по одному слову.

Наприклад, службове слово «на».

На небі.

На небі сонце.

На небі світить сонце.

На блакитному небі світить сонце.

На блакитному небі світить яскраве сонце.

3. Вправа «Встанови відповідність». Робота в парах

На цеглинках написані службові слова та іменники. Парі учнів необхідно розподілити між собою ці цеглинки так, щоб в одного були службові слова, а в іншого — іменники. А потім утворити пари, поєднавши дві цеглинки: «службове слово + іменник».

Службові слова	Іменники
на	дахом
у	лісу
перед	сонці
з	паркан
під	деревом
за	кишені
через	книжки
до	стіною



Пальчикова гімнастика «Півні»

Півень півневі співав:
— Я сьогодні рано встав!
Потім вилетів на пліт —
Заспівав на цілий світ.

(Долоню піднято вгору, вказівний палець спирається на великий. Решта пальців розчепірено та піднято вгору.)

4. Каліграфічна хвилинка

Зз Зз Зз за аг га ад дк ка загадка

— Доповніть та запишіть речення.
Я люблю загадки про...

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за підручником (с. 106–107)

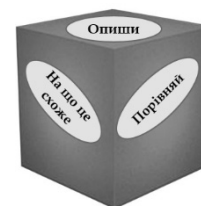
1) Вправа на дослідження (вправа 1).

- Родзинка загадала друзям загадку. Прочитайте її.
- Допоможіть відгадати загадку. Про кого в ній йдеться? (Про білочку.)
- Знайдіть у загадці службові слова.
- Як пишуться службові слова з іншими словами у реченні — разом чи окремо?
- Перевірте себе за правилом.

Учні читають правило разом, «естафетою».

2) Стратегія «Кубування» (використання 1 і 2 сторони куба).

- Опишіть білочку (якого вона кольору, розміру, ...)
- На яку тваринку вона схожа?
- Чим білочка схожа на лисичку? Чим вони відрізняються?
— Складіть та запишіть речення зі службовим словом про білочку. Підкресліть службове слово.



Фізкультхвилинка

Плеснемо в долоні:
Хлоп-хлоп-хлоп!
Скачемо на конях:
Гоп-гоп-гоп!
Летимо, як птахи:
Шусь-шусь-шусь!
Як повзуть мурахи?
Хрусь-хрусь-хрусь.
Пострибав горобчик:
Цінь-цінь-цінь!
Дівчинка і хлопчик —
Молодці!!!!

3) Вправа «Коректор» (вправи 3, 4).

- Щебетунчик запропонував свою загадку. Прочитайте її.
- Перевірте, чи правильно він її записав.

— Відгадайте загадку Щебетунчика. Про кого в ній ідеться?

— Спишіть її без помилок. Підкресліть службові слова.

Цікаві факти про лисиць

- Лисиці не пережовують їжу. Вони рвуть здобич і шматками ковтають її.
- Лисиці взимку ведуть одиночний спосіб життя і тільки до літа вони заводять сім'ї.
- Лиса Феньок (*пустельна лисиця*) — найменша з-поміж різновидів. Ця крихітна тварина важить 1,5 кг.
- Багато лисиць обожають грати з м'ячем. З яким саме — їм байдуже, лише б він був круглим і добре катався.
- Лисиці орієнтуються за магнітним полем Землі, як черепахи.

4) Вправа «Віднови загадку» (вправа 5).

— Друзі, Гаджик теж склав загадку. Але в нього трапилася неприємність — він загубив усі службові слова.

— Виберіть їх з довідки та вставте у загадку.

5) Звуко-буквений аналіз слова (вправа 6).

— Про кого загадав загадку Гаджик? (*Про їжачка.*)

— Запишіть у зошиті слово-відгадку.

— Побудуйте звукову схему цього слова.

— Скільки букв у слові «їжак»? А звуків? Чому звуків більше, ніж букв?

6) Самостійна робота (вправа 8).

— Спишіть самостійно загадку Читалочки.

— Про яке правило написання службових слів варто пам'ятати?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Написання яких слів досліджували на уроці?

— Як пишуться службові слова у реченні?

— Яку роль вони виконують?

2. Рефлексія

— Заплющте очі та згадайте приємні моменти нашого заняття.

— Я рада, що протягом усього заняття ви були уважними.

— Я хочу, щоб усі, хто працював добре, — посміхнулися мені, а хто відчуває в собі потенціал працювати ще краще — поаплодували собі.

— Дякую за роботу!

3. Домашнє завдання

С. 107, запам'ятати правило; впр. 7.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 88. УТВОРЕННЯ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ І РЕЧЕНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ СЛУЖБОВИХ СЛІВ. СКЛАДАННЯ УСНОЇ РОЗПОВІДІ ЗА СЕРІЄЮ МАЛЮНКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ СЛУЖБОВИХ СЛІВ. НАПИСАННЯ ТЕКСТУ ПРО УЛЮБЛЕНУ КАЗКУ

Мета: вправляти учнів в утворенні словосполучень і речень з використанням службових слів; удосконалювати навички складання розповіді на серію малюнків; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати інтерес до казок, бажання фантазувати.

Обладнання: цеглинки конструктора, картки-завдання для роботи в групах, серії малюнків для роботи в парах, картки для самостійної роботи, виставка книжок.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь та навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

- З якими словами ми ознайомилися попереднього уроку?
- Чи можна до службових слів поставити питання?
- Навіщо вони потрібні?
- Як пишуться службові слова з іншими?

2. Робота в групах. Гра «Відгадай»

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання завдання.*

Завдання: відгадати загадку, підкреслити службові слова.

Група 1

- Вата з хмари полетіла,
Сріблом-золотом мигтіла —
На холодне впала,
Цілу зиму лежала,
А на тепле впала —
Крапелькою стала. (*Сніжинка.*)

Він на землю міцно ліг,
Називають його... (*сніг*).

Група 3

- Під нашим дахом льодяник росте,
Сонце пригріє — він відпаде. (*Бурулька.*)

Група 4

- Хто малюнок на вікні
Уночі зробив мені? (*Мороз.*)

Група 2

- В небі хмарка пролетіла,
Білий пух розсипала.

3) *Діяльність у групах.*

4) *Презентація робіт.*

- Якою темою можна об'єднати слова-відгадки?

5) *Каліграфічна хвилинка.*

Зз зз зз зима

- Складіть і запишіть речення зі словом *зима*.

6) *Виконання звукового аналізу слів «сніг», «бурулька».*

3. Повідомлення теми і мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо утворювати словосполучення і речення з використанням службових слів, спробуємо скласти усні розповіді за серією малюнків з використанням службових слів, напишемо текст про улюблену казку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота з деформованим текстом

- Побудуйте вежу, використовуючи цеглинки конструктора, щоб утворився вірш.

(Виконавши роботу, діти піднімають угору вежу, декламують вірш, який утворили.)

В білім кожушку,

По твоїм сніжку.

Любимо ми бігати

Зимонько, голубонько

Відповідь:

Зимонько, голубонько
В білім кожушку,
Любимо ми бігати
По твоїм сніжку.

— Назвіть службові слова, вжиті у цьому вірші.

2. Робота за картками. Робота в парах

— Прочитайте текст. Що в ньому не так?

— Вставте пропущені слова, запишіть текст у зошиті. Службові слова підкресліть.

Діти пішли ... лісу. Вони побачили ... дереві білочку. ... повітрі кружляли сніжинки. ... деревом були видні сліди зайчика.

— Обміняйтеся зошитами та виконайте взаємоперевірку.

Фізкультхвилинка

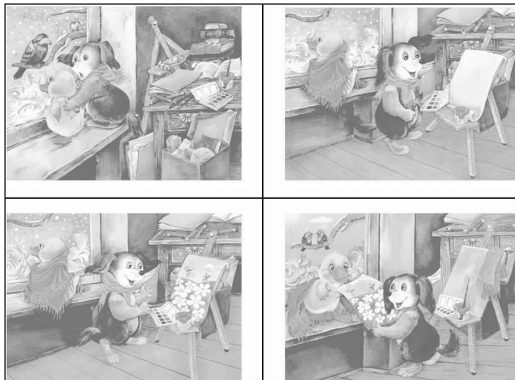
3. Складання усної розповіді за серією малюнків з використанням службових слів. Робота в парах

1) *Об'єднання в пари.*

2) *Обговорення завдання.*

Завдання: скласти усну розповідь за серією малюнків із використанням службових слів.

Варіант 1. Серія малюнків «Як зробити літо взимку».



Варіант 2. Серія малюнків «Зимова пригода».



Варіант 3. Серія малюнків «Новий друг».



Варіант 4. Серія малюнків «Дивна знахідка».



4) Презентація робіт (за бажанням учнів).

4. Самостійна робота (диференційовані завдання)

I група (сильні учні)

Завдання: зі слів кожного рядка складіть і запишіть речення. Підкресліть службові слова.

Зранку, на, блищала, травичці, роса.

Біля, учні, школи, посадили, квіти.

II група (слабкі учні)

Завдання: утворіть словосполучення, службові слова підкресліть.

Яблука, стіл	Яблука ... столі	(на)
Діти, клас	Діти ... класі	(в)
Квіти, ваза	Квіти ... вазі	(у)

5. Написання тексту про улюблену казку

— Чи любите ви казки?

Казок на світі є багато —

І веселих, і сумних.

Тож чи можемо ми прожити без них?

Не можемо без казки у світі ми жити,

Бо казка нас вчить, як потрібно дружити,

Як зло подолати, як хитрих провчити.

Як чуйних і добрих, й сміливих любити.

Як добре, що казка усіх нас збрала,

Дорослих і діток разом поєднала.

— Зверніть увагу на книжкову виставку, організовану сьогодні в нашому класі. Чи є серед книжок казка, яка вам дуже подобається?

— Яка казка у вас найулюбленіша?

— Чому саме ця казка вам подобається? Хто є її головними героями?

— Запишіть у зошиті власну розповідь.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Які службові слова сьогодні лунали на уроці?

— Як пишуться службові слова?

— Складіть речення з службовими словами.

2. Рефлексія. Вправа «Покажи палець»

— Якщо наприкінці уроку у вас позитивна оцінка емоційного стану — направте великий палець вгору, якщо погана — вниз.

3. Домашнє завдання

Записати загадку, в якій є службові слова; службові слова підкреслити; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 89. ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СЛІВ У МОВЛЕННІ. ЗАПИСУВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ЗА ЗМІСТОМ ПРОЧИТАНОГО. ВИСЛОВЛЕННЯ СВОГО СТАВЛЕННЯ ДО КНИЖКИ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ПРО ПРОЧИТАНУ КНИЖКУ

Мета: вправляти учнів у використанні службових слів у мовленні; удосконалювати навички запису відповідей на запитання за змістом прочитаного; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати обережність у дотриманні правил дорожнього руху, інтерес до читання.

Обладнання: цеглинки конструктора, конверти із завданням для роботи в групах, картки для роботи в парах, кольорові «керма» для проведення фізхвилинки, розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь та навичок.

Форма проведення: урок-мандрівка до Книжкової країни.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Знову день почався, діти,
Всі зібрались на урок.
Тож пора нам поспішити —
Кличе в подорож дзвінок.

Сьогодні в нас урок звичайний,
Та вчить багато нас чому.
Хай буде він для нас повчальний!
За це подякуєм йому!

2. Бесіда

- Які частини мови ви знаєте?
- З якою ми ознайомилися на попередніх уроках?
- Як пишуться службові слова в реченні?

3. Гра «Світлофор»

1) Відгадування загадки.

- В мене є три кольори,
Всі для діла, не для гри.
Пішоходи й водії
Знають правила мої.
Коли колір я міняю —
Тих чи інших зупиняю.

2) Бесіда.

- Так, це світлофор.
- Де ви бачили світлофори?
- Яку роль у нашому житті вони виконують?
- Ми пограємо у гру «Світлофор», у якій використаємо його кольори.
- Приготуйте до роботи цеглинки зеленого, жовтого та червоного кольорів.

3) Виконання завдання.

— Якщо ви чуєте іменник — піднімайте цеглинку червоного кольору, якщо прикметник — жовту, якщо дієслово — зелену. Вперед!

Орієнтовні слова: школа, ходити, холодний, людина, писати, рибалив, крейда, великий, зелена, відпочиваю, ручка, посміхаюсь, нога.

— Ви гарно виконали завдання, знаєте і виконуєте команди світлофора. Тому пропоную вам по-дорож до цікавої книжкової країни. Мандрувати будемо на транспорті, який ви створите в групах.

4. Робота в групах

1) Об'єднання в 4 групи.

- 2) *Отримання конвертів із завданням спікерами груп.*
- 3) *Виконання завдання учасниками груп: зробити аплікацію.*
- 4) *Презентація діяльності груп.*

- Який транспорт утворився?
- Тож уперед до пригод!

5. Зупинка «Каліграфічна»

Урок продовжимо без зупинки
Каліграфічною хвилиною.

Бб бб без безпека

- Чому в змісті каліграфічної хвилини з'явилося слово *безпека*?
- Складіть з цим словом речення. Чи є у складених реченнях службові слова? Назвіть їх.

6. Зупинка «Пригадай-но!». Робота в парах

- Як слід поводитися автомобілістам на дорозі взимку? Чому?
- Прочитайте вірш Наталі Забіли «З неба падають сніжинки». Чого в ньому бракує?

... неба падають сніжинки
... дерева, ... будинки,
... майдани, ... садки,
... ялинки, ... дубки.

- Доповніть вірш службовими словами та запишіть у зошиті. Підкресліть однією рискою вставлені слова.

7. Повідомлення теми та мети уроку

- Сьогодні на уроці ми здійснимо мандрівку до Книжкової країни, де продовжимо використовувати службові слова у мовленні, спробуємо висловити власне ставлення до книги, складемо розповідь про прочитану книгу. Рушаємо далі!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Зупинка «Книжкова». Робота за підручником (с. 108)

1) *Бесіда.*

- Щоб Книжкова країна відчинила вам двері, необхідно дати відповідь на запитання: чи любите ви читати книжки?
- Яка книжка у вас найулюбленіша? Розкажіть про неї.
- Що вам у цій книзі сподобалося (*чи вразило*)?

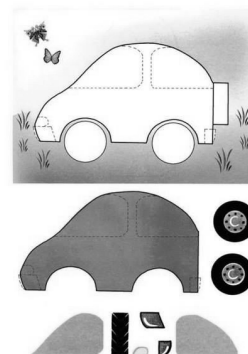
2) *Виконання вправ 1–4.*

- Читання тексту вправи 1.
 - Ви розповіли про свої улюблені книжки. Гаджик також хоче поділитися враженнями про книжку, що йому сподобалася. Прочитайте його розповідь.
- Бесіда.
 - Яку книжку прочитав Гаджик?
 - Чи знайома тобі ця книга?
 - Запитай у друзів, чи читали вони її?
 - Запишіть у зошиті назву книги, яку прочитав Гаджик, за поданим зразком.
- Виконання завдання (*робота в парах*).
 - Виписіть з тексту службові слова разом з пов'язаними іменниками.

2. Фізкультхвилинка. Зупинка «Відпочинок автомобілістів»

1) *Рухлива гра «Кольорові машини».*

- Діти шикуються у лінію. У кожного з них — «кермо» певного кольору. Учитель стоїть обличчям до дітей, у руках тримає три кольорові прапорці. Піднімає один з них. Діти, у яких «керма» того



самого кольору, бігають. Коли вчитель опускає прапорець, «автомобілі» зупиняються та «їдуть у гараж», тобто повертаються на свої місця.

2) Гра «Чітко за командою».

Учитель називає команди, а діти, виконуючи їх, повинні «зловити» та назвати службове слово, що в ній прозвучало.

Орієнтовні команди: руки за голову, руки перед собою, присісти біля парти, повернутися праворуч, повернутися ліворуч, підняти руки над головою, повернутися до свого товариша.

3. Продовження подорожі. Зупинка «Книжкова» (робота за підручником)

1) Виконання вправ 5–8.

- Читання повідомлення Читалочки (вправа 5).
— Прочитайте текст. Вставте пропущені службові слова.
- Виконання завдань:
— Запишіть у зошиті назву книжки, про яку розповідала Читалочка.
— Підкресліть службове слово.
— Хто з однокласників читав цю книгу?
— Які пригоди вигадав слоник Гудзик?
— Спишіть речення, виділені в тексті, про слоника. Вставте пропущені службові слова.

2) Виконання вправ 9–10 (с. 109).

- Читання тексту вправи 9.
— Чи цікаво вам дізнатися, яку книжку прочитала Родзинка?
— Прочитайте на обкладинці її автора та назву.
— Хто здогадався, про кого ця книга?
— Прочитайте розповідь Родзинки.
- Виконання завдання.
— Складіть речення про дракона Омелька зі службовими словами.
— Запишіть речення у зошиті.
— Підкресліть службове слово.

4. Зупинка «Кращий читач» (вправа 11)

- Яку книжку ви нещодавно прочитали?
- Про кого чи про що в ній ідеться?
- Запишіть свою розповідь у зошиті.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. ЗУПИНКА «КІНЦЕВА»

1. Бесіда

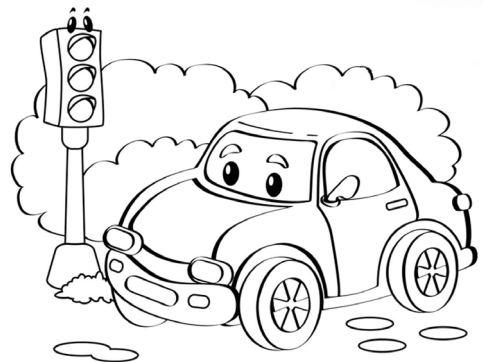
- Що цікавого ви дізналися сьогодні на уроці?
- Які книжки подобаються вашим друзям?
- Чи важко складати розповіді самостійно? Чому?

2. Рефлексія. Вправа «Автомобіль»

На світлофорі позначте зелений колір, якщо вам сподобалося працювати на уроці, жовтий — якщо не всі завдання вам були цікаві, червоний — якщо ви не хотіли працювати, вам було нецікаво.

3. Домашнє завдання

С. 109, впр. 12, 14; повторити правила.



ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 90. ЗАСТОСУВАННЯ НАБУТИХ ЗНАТЬ УМІНЬ І НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Мета: вправляти учнів у використанні службових слів у мовленні; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальною, громадянську компетентності; виховувати бажання взаємодіяти, допомагати одне одному.

Обладнання: картки до всіх видів роботи, цеглинки конструктора, картки «Мовне лото», тести, чек-листи.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь та навичок.

Форма проведення: урок-гра (боулінг).

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Пролунав уже дзвінок,
Починається урок.
Приготуйте без мороки

Все, що треба до уроку.
Книжку, зошит, ручку, олівці.
Приготувались? Молодці!

2. Гра «Встав пропущене слово»

— Прочитайте вірш.

Скаче дощик ... долині —
Зупинився ... стежині...
... сонечком подружився...
... веселку перелився.

Відповідь:

Скаче дощик (*по*) долині —
Зупинився (*на*) стежині...
(*Із*) сонечком подружився...
(*У*) веселку перелився.

Б. Чепурков

— Яких слів у ньому бракує?

3. Гра «Так — ні»

Якщо учні погоджуються із твердженням — піднімають цеглинку зеленого кольору, якщо ні — червоного.

- У, по, біля, над, по, на — службові слова. (*Так.*)
- Службові слова пишуться окремо від інших слів. (*Так.*)
- Службові слова відповідають на питання *хто? що?.* (*Ні.*)
- Вони служать для зв'язку слів у реченні. (*Так.*)
- Службові слова називають предмет. (*Ні.*)

4. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми пригадаємо все, що знаємо про службові слова, та виконаємо низку тренувальних вправ.

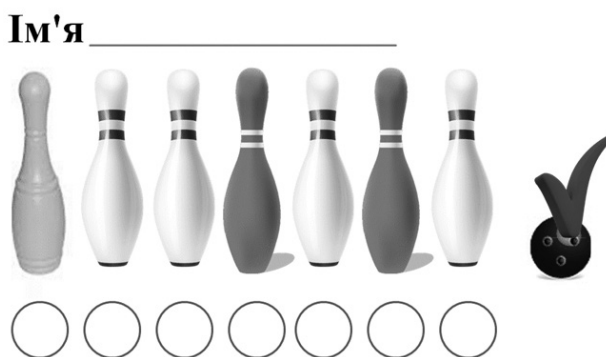
— А зробити це запрошую вас у боулінгу. Чи знаєте ви таку гру — боулінг?

— Боулінг — це гра в кулі, де головною метою є збити виставлені в певному порядку кеглі, пускаючи кулю по доріжці. Це чудовий вид спорту, активного відпочинку або просто розваги.

Цій грі понад 5 тисяч років. Перші кулі для боулінгу були виявлені ще в гробницях фараонів Єгипту. А доріжки, призначені для цієї гри, знайдені археологами на території стародавньої Полінезії, є підтвердженням того, що ще в VI столітті місцеві жителі активно грали в боулінг.

— Сьогодні кожен із вас отримає власну «доріжку» (*чек-лист*) із кеглями. Кегля буде вважатися збитою, якщо ви виконаєте завдання, приховане в ній. (*Якщо учень виконав завдання, то у чек-листі ставить позначку.*)

— Увага! Кегля зеленого кольору — командна робота (*робота в групах*), синя — робота з другом (*парна робота*), біла — індивідуальний залік.



— Готові грати? Вперед!

5. Каліграфічна хвилинка

Бб бб бо бн бм боулінг

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Кегля 1 (зелена). Робота в групах. Складання «асоціативного куща»

1) *Об'єднання у 4 групи.*

2) *Діяльність у групах.*

Завдання: записати службові слова, які пригадають учні.

3) *Презентація робіт по колу.*

(Презентатори по черзі називають дібрані слова. Умова: слова не повинні повторюватися.)

Службові слова

2. Кегля 2 (біла). Самостійна робота

1) *Виконання завдання.*

Завдання: запишіть речення у зошит, підкресліть службові слова.

I варіант

Сьогодні за хмари
Сховалося сонце.

Білі сніжинки
Стукотять у віконце.

II варіант

Біга зайчик — скакунець,
В затишок тікає.

А зима на помелі
Зайця доганяє.

2) *Взаємоперевірка.*

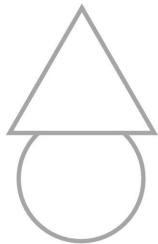
Фізкультхвилинка

Школярі, школярі —
Дівчата й хлопчачки.
Школярі, школярі
Вийшли на зарядку.
Раз, два, три!
Раз, два, три!
Ноги піднімайте!
Раз, два, три! Раз, два, три!
Всі в рядок ставайте.
Ось так, ось так
Ноги піднімайте.
Раз, два, три! Раз, два, три!

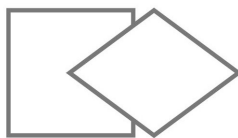
Обернулись!
Раз, два, три! Раз, два, три!
Нахилились!
Раз, два, три! Раз, два, три!
Вгору подивились.
Раз, два, три! Раз, два, три!
Сіли ми і встали.
Раз, два, три! Раз, два, три!
Міцні ноги стали.
Школярі, школярі — хлопці і дівчатка!
Школярі, школярі — зробили зарядку.

3. Кегля 3 (біла). Гра «Над — під»

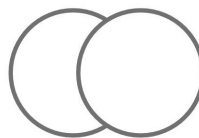
- Розгляньте малюнки. Що на них зображено?
- Дві фігури перетинаються. Заштрихуйте спільну частину.
- Яка фігура на малюнку 1 над колом? А яка під трикутником?
- Яка фігура на малюнку 2 під ромбом? А яка над квадратом?
- Яка фігура на малюнку 3 під кругом? А над кругом?
- Які службові слова ми найчастіше використали під час побудови питань та відповідей?



Мал. 1



Мал. 2



Мал. 3

- Заштрихуйте спільну частину фігур, що перетинаються.

4. Кегля 4 (синя). Гра «Мовне лото». Робота в парах

Завдання:

- 1) Складіть речення з кожного рядка слів.
- 2) Прочитайте текст, складений із карток «Мовного лото».
- 3) Назвіть службові слова.

насталa У лісі ніч

спадає сріблястий На іній землю

мороз дерев постукує По стовбурах

зимові У небі зірочки засвітили

5. Кегля 5 (біла). Гра «Викрутаси»

1) Виконання завдання.

- Прочитайте текст. Знайдіть та виправте помилки. Запишіть текст у зошиті. Підкресліть службові слова.

Варіант 1

Володя зайшов у клас. Він сів у парту. Дістав у портфеля книги і поклав на парту. Володя сидить у Мариною.

Варіант 2

Пташка сиділа на дереві. Кіт Муркотун причаївся на деревом і дивився у пташку. Раптом він стрибнув у нижню гілку. Пташка пурхнула на полетіла.

2) Взаємоперевірка.

6. Кегля 6 (синя). Складання словосполучень. Робота в парах

- Доберіть до кожного слова службове, словосполучення запишіть.

... сонці

... лісі

... хати

... горою

Слова-підказки: на, до, у, під.

7. Кегля 7 (біла). Перевір себе (тестування)

Варіант 1

1. Як називаються слова, до яких не можна поставити питання?
 - а) Слова — назви предметів;
 - б) слова — ознаки предметів;
 - в) службові слова.

2. Визнач рядок зі службовими словами.
 - а) у, в, на, під;
 - б) там, тут, десь, де;
 - в) є, нема, сяє, гріє.
3. Підкресли необхідне службове слово, щоб утворилося речення.
Сніжинки падають (*у, на, до*) землю.
Всі учні пішли (*у, до, біля*) лісу.
Бабуся розповідала (*по, про, та*) народні звичаї.
4. Розмежуй слова.
Ялюблюсвоюматусютабатька.
Нанебісяєсонечко.
5. Дай повні відповіді на запитання. Відповідь запиши, підкресли службові слова.
Де живуть кроти?
Де світять зірки?

Варіант 2

1. Як називаються слова, що служать для зв'язку слів у реченні?
 - а) Службові слова;
 - б) слова ознаки предметів;
 - в) слова назви предметів.
2. Визнач рядок зі службовими словами.
 - а) Ніс, очі, вухо, рот;
 - б) там, тут, десь, де;
 - в) під, біля, до, на.
3. Утвори словосполучення, підкреслюючи одне зі службових слів.
Сяють (*під, за, на*) небі.
Зупинились (*на, та, біля*) школи.
Пишуть (*за, у, на*) зошиті.
4. Розмежуй слова.
Ученьпишегарновзошиті.
Дітиграютьсязм'ячем.
5. Дай повні відповіді на запитання. Відповідь запиши, підкресли службові слова.
Де живуть рибки?
Де ростуть вишні та черешні?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Які слова ми повторили сьогодні на уроці?
- Що ви про них знаєте?
- У кого чек-лист відвідування боулінгу заповнено повністю?

2. Рефлексія. Вправа «Три М»

Учням пропонують назвати три моменти, які у них вийшли добре в процесі уроку, і запропонувати одну дію, яка поліпшить їхню роботу наступного уроку.

3. Домашнє завдання

Повторити правила: скласти і записати 3 речення зі службовими словами.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 92. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «ЧАСТИНИ МОВИ». РОЗРІЗНЕННЯ ЧАСТИН МОВИ ЗА ПИТАННЯМИ. НАПИСАННЯ РОЗПОВІДІ ПРО УЛЮБЛЕНЕ ЗАНЯТТЯ

Мета: ознайомити учнів із терміном «частини мови»; вправляти в розрізненні частин мови за питаннями; розвинути критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати любов до рідної мови.

Обладнання: картки із завданням для роботи в групах, стікери, плакат для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу. Емоційне налаштування. Вправа «Дерево успіху»

Перед уроком учням пропонують обрати листочок певного кольору.

— Пропоную «одягнути» наше «дерево». Ті, хто обрав: зелені листки, буде успішним на уроці; жовті листки — активним; оранжеві листки — буде гарно спілкуватися на уроці. Яким буде «дерево успіху» — залежить від вас.

— Перед початком нашої плідної роботи ми скажемо одне одному:

Щоб нам разом працювати,
Треба всім таке сказати:
— Я уважний і серйозний,
Хоч іще малого зросту.
Зараз з силами зберусь,
Я нічого не боюсь,
Впевнений, кмітливий я,
Хочу здобути нові знання.

2. Робота в групах (за малюнками)

1) *Об'єднання у 5 груп: іменники, прикметники, дієслова, числівники, службові слова.*

2) *Діяльність у групах.*

Група 1 (іменники): назвати слова, що означають назву предмета, поставити до них питання.

Орієнтовні відповіді: що? яблуко, сонце, книги, гілка, автобус, м'яч; хто? діти, птахи.

Група 2 (прикметники): назвати слова, що означають ознаку предмета, поставити до них питання.

Орієнтовні відповіді: яблуко (*яке?*) червоне, солодке, соковите, кисле; книжки (*які?*) товсті, тонкі, нові; олівці (*які?*) зелені, сині, жовті, довгі, короткі, кольорові; діти (*які?*) малі, веселі, дружні; сонце (*яке?*) жовте, тепле, лагідне; гілка (*яка?*) тонка, тендітна; птахи (*які?*) співучі, перелітні; м'яч (*який?*) різнокольоровий, великий; автобус (*який?*) великий, жовтий.

Група 3 (дієслова): назвати слова, що означають дію предмета, поставити до них питання.

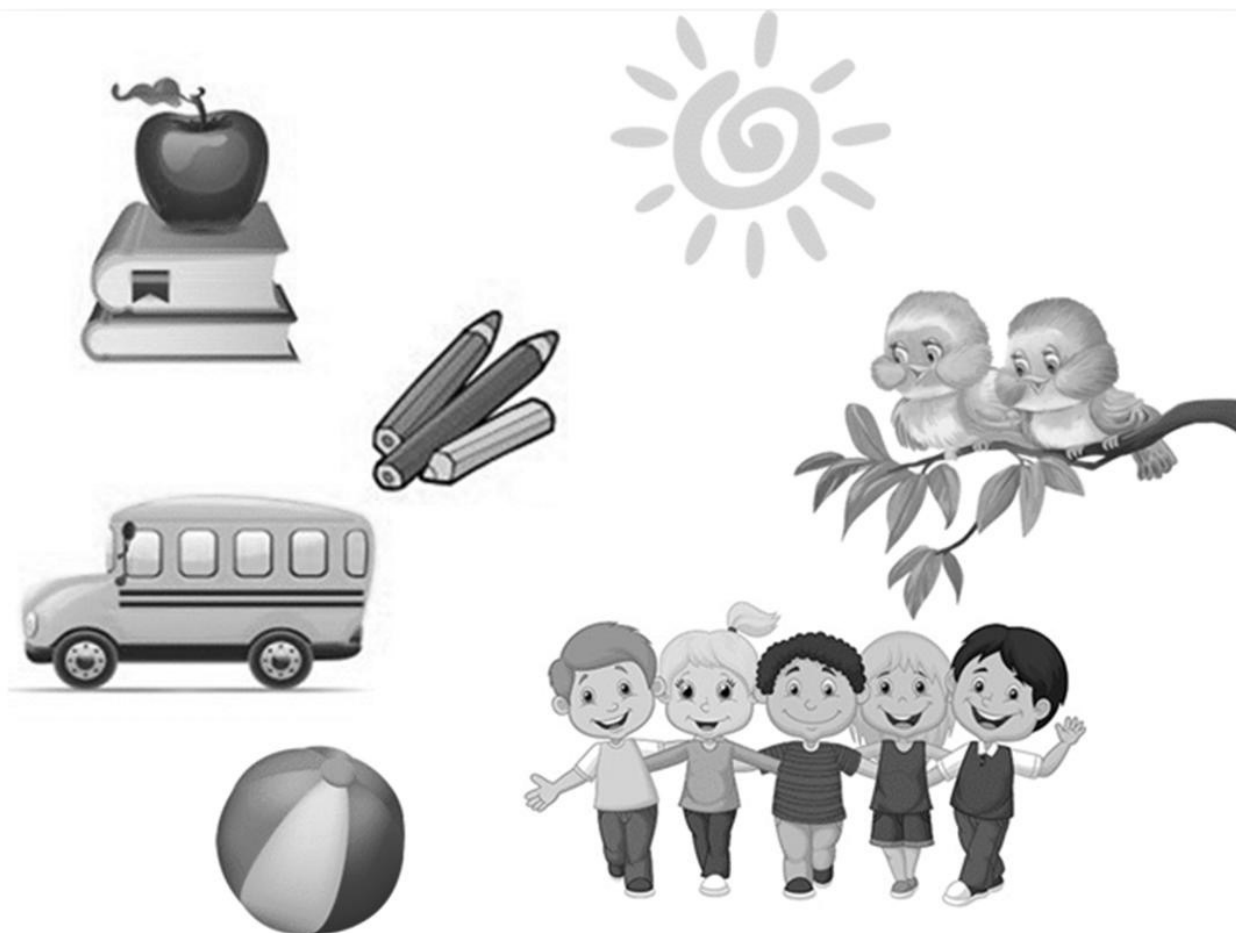
Орієнтовні відповіді: яблуко (*що робить?*) лежить; сонце (*що робить?*) гріє, світить; олівці (*що роблять?*) малюють; автобус (*що робить?*) їде, везе; діти (*що роблять?*) йдуть, веселяться; м'яч (*що робить?*) лежить; птахи (*що роблять?*) щебечуть, співають; гілка (*що робить?*) росте, зеленіє.

Група 4 (числівники): назвати слова, що означають кількість предметів, поставити до них питання.

Орієнтовні відповіді: яблук (*скільки?*) одне, книжок (*скільки?*) дві; пташок (*скільки?*) дві; дітей (*скільки?*) п'ятеро; олівців (*скільки?*) три; автобусів (*скільки?*) один; м'ячів (*скільки?*) один, пташок (*скільки?*) дві; гілок (*скільки?*) одна.

Група 5 (службові слова): поміркувати, які службові слова можуть уживатися з словами, що означають назву предмета.

Орієнтовні відповіді: на книжці, на гілці, біля автобуса, по дорозі, під яблуком, на небі.



3) *Презентація учнівських робіт.*

3. Повідомлення теми і мети уроку

- Пригадайте назви своїх команд. Чому вони так називалися?
- Запам'ятайте: іменники, прикметники, дієслова, числівники, службові слова — це частини мови. Сьогодні на уроці ми будемо вчитися розрізняти частини мови за питаннями, складемо розповідь про улюблене заняття.

4. Каліграфічна хвилинка

Чч чч ча частини мови

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником

1) *Виконання вправи 2–3 (с. 110).*

- Читання тексту вправи 2.
- Бесіда.
 - Що робили діти?
 - Чому було добре ліпити з піску?
 - Хто ліпив торти?
 - Хто допомагав? Яким чином?
 - Чи любите ви грати з піском? Які ігри ви знаєте? Розкажіть.
- Робота в парах. Виконання завдання.
 - Запишіть виділені слова в два стовпчики. Допишіть у кожний стовпчик по 2 слова.

що?

хто?

2) **Виконання вправи 4. Гра «Мікрофон».**

- Розгляньте малюнок та порахуйте, скільки тортів зробили діти.
- Складіть речення. Запишіть речення у зошиті.
- Підкресліть у реченні числівник.
- Як ви розпізнали його?

Фізкультхвилинка

3) **Вправа «Частини мови мені знайомі!».**

Учні сидять у рядах (*групах*). Читаючи очима слова, діти вирішують, чи вставати їм, чи ні. Адже кожен ряд встає тільки на певну частину мови. Наприклад: I ряд — іменники; II ряд — прикметники; III ряд — дієслова; I, II, III ряди — службові слова (*доречним стане музичний супровід*).

4) **Руханка.**

Всі піднесли руки — раз,
І навшпиньки став весь клас.
Два — присіли, руки вниз.
На сусіда не дивись.
Будем дружно ми вставати,
Щоб ногам роботу дати.
Хто старався присідати —
Може вже відпочивати.
Нахились уперед, нахились назад,
І направо, і наліво,
Щоб нічого не боліло.

2. **Продовження роботи за підручником**

1) **Виконання вправи 7 (с. 111).**

- Читання тексту вправи.
- Бесіда.
 - Хто малював?
 - Який олівець спочатку взяла Марійка? Що вона ним намалювала?
 - Який олівець був наступним?
 - Що дівчинка намалювала жовтим олівцем?
 - Які побажання промовляла Марійка?
 - Яким стало небо після малюнка дівчинки?
 - Хто з вас любить малювати? Що саме ви малюєте?
 - Поставте питання до виділених слів.
 - Як називаються ці частини мови?

2) **Робота в парах. Виконання вправи 8.**

- Виконання завдання.
 - Випишіть прикметники разом з пов'язаними іменниками за зразком: *листя (яке?) зелене*.
- Взаємоперевірка.

3) **Виконання вправи 9.**

- Читання тексту.
- Виконання завдання.
 - Знайдіть слова, що означають дію предмета. Поставте до них питання.
 - Як називається ця частина мови?

4) **Виконання вправи 10.**

- Читалочка підготувала для вас запитання. Прочитайте його.
- Запишіть відповідь на запитання. Підкресліть службове слово.

5) **Гра-вправа «Улюблене заняття» (вправа 11).**

- Розгляньте малюнок.



- Розкажіть, чим зайняті діти у вільний час?
- Чим ви любите займатися у вільний час? Що для цього потрібно?
- Напишіть у зошиті 3–4 речення про те, чим ви любите займатися у вільний час.
(По завершенні роботи учні за бажанням презентують власні твори.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про які слова ми говорили сьогодні на уроці? (Іменники, прикметники, числівники, службові слова.)
- Як називаються ці слова?

2. Рефлексія. Вправа «Роза вітрів»

Учням пропонують поділитися своїми враженнями від уроку, прикріпивши стікер біля відповідного запису.

- «Мало дізнався» «Було цікаво» «Багато дізнався» «Нудно, нецікаво»

3. Домашнє завдання

С. 111, впр. 12; повторити правило.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 93. УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗНАНЬ ПРО ЧАСТИНИ МОВИ. ДОБИРАННЯ ЧАСТИН МОВИ ЗА ПОДАНИМИ МАЛЮНКАМИ. ПОБУДОВА ІНТЕРВ'Ю НА ОСНОВІ СЕРІЇ МАЛЮНКІВ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ПРО УЛЮБЛЕНИЙ ВИД СПОРТУ

Мета: узагальнити знання учнів про частини мови; вправляти в розрізненні частин мови за питаннями; удосконалювати навички побудови інтерв'ю; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати бажання вести здоровий спосіб життя, займатися спортом.

Обладнання: цеглинки конструктора, картки для роботи в парах та групах, плакат із зображенням кросворда, малюнок «Спортивна плутанина».

Тип уроку: урок узагальнення та систематизації знань.

Форма проведення: урок-змагання.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Бесіда

— З яким терміном ми ознайомилися попереднього уроку?

— Назвіть частини мови, які вивчили.

3. Гра «Цеглинку підіймаю — частину мови називаю»

Учитель називає слова, учні повинні визначити, до якої частини мови вони належать, піднявши:

зелену цеглинку — якщо це іменник;

жовту цеглинку — якщо це прикметник;

синю цеглинку — якщо це дієслово.

Орієнтовні слова: спортсмен, стрибає, сміливий, м'яч, швидкий, тренер, команда, бігає, лижі, мчить, велосипед, активний, футбол, кидає, каток, доріжка, перетягує, канат, змагання.

— Якою темою можна об'єднати всі ці слова? (*Спорт.*)

— Де займаються спортом? (*На стадіоні.*)

4. Повідомлення теми та мети уроку

— Запрошую всіх вас на стадіон, щоб розім'ятися, пригадати частини мови, позмагатися в різних видах спорту.

Сонце світить всім тепленько,

Ми промінчики маленькі.

Любимо змагатись,

В спортивні ігри гратись!

— До стадіону!

5. Каліграфічна хвилинка

Сс сс сс спорт

— Складіть і запишіть речення зі словом *спорт*.

— Навіщо потрібно займатися спортом?

— Які види спорту ви знаєте?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Завдання 1. «Зарядка». Робота в парах

— Кожен день по розпорядку

Маємо робить зарядку.

Для здоров'я вона — плюс,

Намотай собі на вус.

— Зарядка може бути різною, навіть для розуму. Переконаймося?

— Розв'яжіть завдання.

$$\begin{array}{l} \text{футбол} + \text{футбол} + \text{футбол} = 21 \\ \text{футбол} + \text{футбол} = 16 \\ \text{футбол} - \text{футбол} = 5 \\ \text{футбол} + \text{футбол} + \text{футбол} = \square \end{array}$$

— Яку частину мови ви найчастіше використовували в реченнях? (Числівники.)

— Запишіть три числівники у зошиті.

2. Завдання 2. «Футбольна»

1) Відгадування загадки.

- Він лежати зовсім не хоче.
Якщо кинути, він підскочить.
Ледве вдарив, відразу навскач,
Ну, звичайно,— це... (м'яч).

2) Бесіда.

— У яких видах спорту використовують м'яч? (Футбол, гімнастика, волейбол, баскетбол, малий та великий теніс, гандбол...)

— Наше завдання — футбольне. Але спочатку назвіть, якщо знаєте, батьківщину футболу. (Англія.)

— Скільки гравців налічує команда? (11.)

— Яких відомих українських футболістів ви знаєте?

3) Робота в групах. Гра «Шифрувальник».

— Футбол — гра командна, тому завдання будемо виконувати у групах.

- Об'єднання в 2 групи.
- Отримання та виконання завдання.

Група 1



Група 2



Відповіді: ворота, гол, розминка, прапорець.

Відповіді: перемога, тайм, свисток, гравець.

- Презентація робіт.
- Бесіда.
— До якої частини мови належать розшифровані слова? (Іменники.)
— На які питання відповідають?
— Запишіть у зошиті слова, що розшифрували.
- Звуковий аналіз слова гравець.

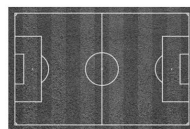
3. Завдання 3. «З'єднай слова». Робота в парах

- Виконання завдання.

— З'єднайте іменники з відповідними словами, зважаючи на малюнки.

доріжка
гіря
кегли
поле
м'яч
ракетка

зелене
тенісна
кольорові
бігова
футбольний
важка



- Бесіда.

- На які питання відповідають слова другого стовпчика?
- Якою частиною мови вони є?
- Запишіть три утворені словосполучення у зошиті, з одним із них складіть речення.

4. Завдання 4. «Рух — це життя». Гра «Розгадай кросворд». Робота в парах

— Розгадайте кросворд, впишіть потрібні слова на сходинках.

ю				
	ю			
		ю		
			ю	
				ю

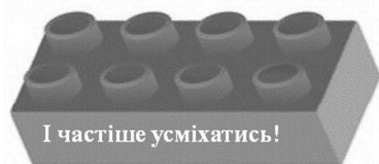
- Воду я... (п'ю).
- Мама каже: «Муку я... (сію)».
- Дитина каже: «Я... (сплю)».
- Спортсмен каже: «Я... (бігаю)».

- Що означають усі відгадані вами слова?
- До якої частини мови вони належать?
- На які питання відповідають?

5. Завдання 5. «Ми — за здоровий спосіб життя!». Робота з деформованим текстом

— Побудуйте вежу, використовуючи цеглинки, щоб утворився вірш.

(Виконавши роботу, діти піднімають угору вежу та декламують утворений вірш.)

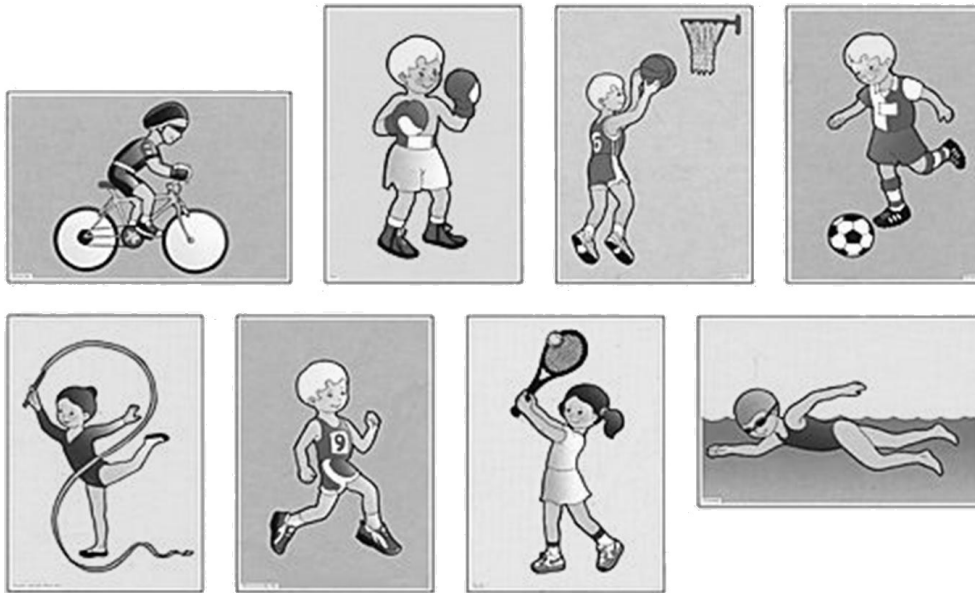


Відповідь:

Щоб здоровим, сильним бути,
Треба нам про сум забути.
Спортот треба всім займатись
І частіше усміхатись!
Бо усміхнена людина —
Це здоров'я половина!

6. Завдання 6. «Спортивне інтерв'ю». Побудова інтерв'ю на основі серії малюнків. Робота в парах

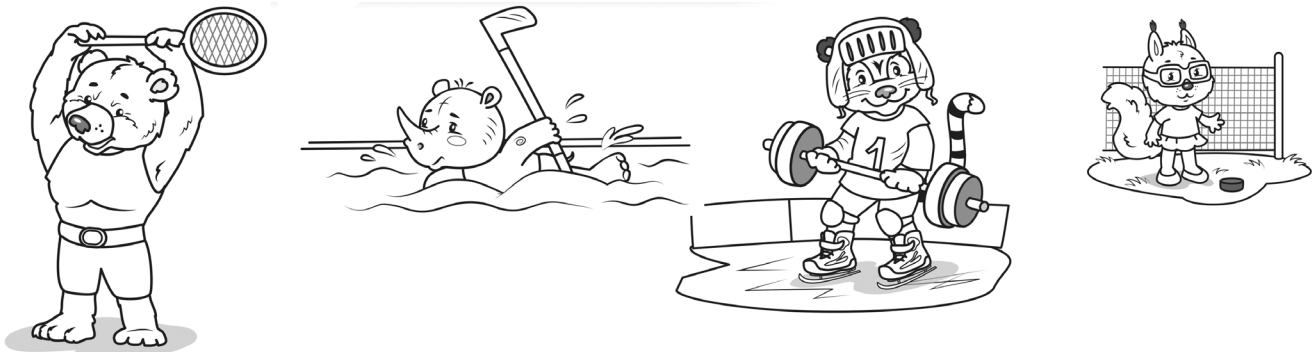
- Де можна прочитати про досягнення спортсменів?
- Хто пише про них? Так, спортивний кореспондент.
- Пропоную вам перетворитися на кореспондентів та взяти одне у одного інтерв'ю про спортивну школу, яка відкрилася поруч із нашою школою.



(За бажанням діти можуть обіграти інтерв'ю для всіх учнів класу.)

7. Завдання 7. «Спортивна плутанина»

1) *Робота за малюнком.*



- Художник не дуже любить спорт. Як ви гадаєте, чому?
- Так, він усе переплутав. Які види спорту художник хотів зобразити?
- Що необхідно змінити?

2) *Складання розповіді про улюблений вид спорту.*

- Який вид спорту подобається вам? Чому?
- Підготуйте розповідь.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Фінішна лінія. Гра «Так чи ні?»

Збіг урок наш, як коротка мить,
Дуже швидко час біжить.
Час вже підсумки нам зробити,
Що ми встигли зрозуміти.

Зіграти хочеться мені
З тобою, друже,
в «так» чи «ні».
Тобі питання задаю,
Готуй же
відповідь свою.
Відповідай, коли мастак:
Єдиним словом «Ні» чи «Так».

- Слово *спорт* — це іменник?
- Слово *футболіст* відповідає на питання *хто*?
- Слово *бігати* — це прикметник?
- Дієслово відповідає на питання *який?, яка?, яке?*.
- Швидкий, зелений — це прикметники?
— Молодці!

2. Рефлексія. Вправа «Блок спортивних запитань»

Учитель пропонує дітям хмару «тегів», що необхідно доповнити.

Варіанти:

- я вже знаю...
- я розумію, що...
- я вмію...
- я можу...
- було цікаво дізнатися, що...
- мене здивувало...
- мені захотілося... тощо.

Кожен учень вибирає по 1–2 пропозиції та закінчує їх.

— Чи варто займатися спортом? Чому?

3. Домашнє завдання

Підготувати малюнок про улюблений вид спорту та розповідь за ним; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

ДОСЛІДЖУЮ РЕЧЕННЯ

УРОК 94. РОЗРІЗНЕННЯ ГРУП СЛІВ І РЕЧЕНЬ. РОЗПІЗНАВАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ. ВСТАНОВЛЕННЯ МЕЖІ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ. НАПИСАННЯ ТЕКСТУ НА ЗАДАНУ ТЕМУ З ОПОРОЮ НА МАЛЮНКИ

Мета: ознайомити учнів з особливостями речення; формувати навички правильного його інтонування; вчити розрізняти групи слів та речення, встановлювати межі речень; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальною, громадянську компетентності; виховувати дбайливе ставлення одне до одного.

Обладнання: картки для роботи в парах, репродукція картини Анни Ярмолюк «Парасолька та резинові чоботи», розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Учитель

Любі діти! Добрий день!
Зичу праці і пісень.
А ще, друзі, всім бажаю
Сил, натхнення на весь день!

Учні

Добрий день! Добрий день!
Дякуєм за побажання.
На урок берем з собою
Знання, вміння, навички й старання.

2. Робота за малюнком

- Розгляньте малюнок. Кого ви на ньому бачите?
- Чим зайняті діти?
- Чи любите ви бавитися іграшками? Назвіть свою улюблену іграшку.
- Зважаючи на малюнок, назвіть іменники, поставте до них питання.
- Складіть словосполучення, яке складатиметься з іменника та дієслова. До дієслова поставте питання.
- Складіть словосполучення, яке складатиметься з іменника та прикметника. До прикметника поставте питання.
- Порахуйте та скажіть, скільки іграшок у малюків.
- Порахуйте і скажіть, скільки кубиків.
- До якої частини мови належать слова-відповіді?
- Складіть за малюнком речення з використанням службових частин.



3. Каліграфічна хвилинка

Іі іі ігр іграшка

— Зробіть звуковий аналіз слова *іграшка*.

4. Гра «Роз'єднай». Робота в парах

У мене вдома багато іграшок.

Але улюблена іграшка — ведмедик.

— Скільки слів у першому реченні? А у другому?

— Запишіть у зошиті розшифровані речення.

5. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо досліджувати речення, навчимося розрізняти групи слів і речення та встановлювати межі речень.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 112)

1) Гра «Малі дослідники». Виконання вправи 1.

— Прочитайте групи слів.

— Яка група слів виражає закінчену думку?

— Яка група слів утворює речення? Чому?

— Звірте свої висновки з правилом.

2) Гра «Допомога Родзинці». Робота в парах. Виконання вправ 2–3.

— Допоможіть Родзинці визначити, у яких рядках записано речення.

— Випишіть їх у зошит.

— Як необхідно записувати речення?

— Які розділові знаки можуть бути у кінці речення?

— Перевірте себе за правилом.

Фізкультхвилинка

В мене паличка є чарівна —

Враз мене перетворить вона

(Діти хаотично розмахують уявною чарівною паличкою.)

На метелика крилатого,

(Легкий біг зі змахуванням руками — «метелик».)

Чи на зайчика вухатого,

(Стрибки з просуванням уперед на обох ногах — «зайчик скаче».)

Чи лисоньку-хитруху,

(Йдуть обережно навшпинець, поглядаючи по сторонах.)

Чи на жабку-скрекотушку,

(Присідають і підстрибують навприсядки.)

Чи на райдугу барвисту,

(Підводяться й описують над собою дугу.)

Чи на вогнище іскристе.

(Біжать на місці, виконуючи хвилеподібні рухи піднятими вгору руками.)

Ось бажання загадаю,

(Обертаються навколо себе.)

Паличкою помахую...

(Змах рукою в довільному напрямку.)

Здогадайтеся, малята,

Ким я зможу зараз стати?

(Запитально простягають долоні перед собою.)

2. Продовження роботи за підручником (с. 113)

1) Виконання вправ 4–5.

- Відгадування загадки.

— Читалочка написала твір. Здогадайтесь, про що?

Без роботи висить, при роботі стоїть, після роботи — мокра. *(Парасолька.)*

— Навіщо дорослим і малим необхідна парасолька?

- Читання тексту вправи 4.

— Читалочка записала уривок з оповідання про парасольку. Визначте, якої помилки вона припустилася? Прокоментуйте.

- Виконання завдання.

— Запишіть цей уривок без помилок у зошиті.

2) Виконання вправ 6–8.

- Гаджик підготував для вас повідомлення, прочитайте його.
- Чи можна назвати його реченням? Чому?
- Зробіть висновок про зв'язок слів у реченні.
- Перевірте власні судження з правилом.
- Утворіть речення, запишіть у зошиті.

3) Виконання вправи 9.

- Запрошую вас до магазину парасольок.
- Яку із зображених парасольок ви виберете? Розкажіть чому.
- Напишіть про це 3–4 речення.

3. Стратегія «Входження в картину»

- Розгляньте репродукцію картини. Кого ви на ній бачите? Обґрунтуйте власну думку.
- Яку погоду зобразив художник?
- Що рятує дітей від дощу?
- Що ще захищає їх від негоди?
- Як ви гадаєте, чому діти у дощову погоду опинилися на вулиці?
- Як ви вважаєте, це сучасна картина чи ні? Чому?
- Назвіть репродукцію.
- Це репродукція сучасної української художниці Анни Ярмолюк. Називається вона «Парасолька та резинові чоботи».
- Як ви гадаєте, чому авторка так назвала свою картину?



III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Пригадайте, що повинно виражати речення.
- Як пишемо перше слово в реченні?
- Які розділові знаки можуть стояти у кінці речення?
- Що ви ще знаєте про речення?

2. Рефлексія. Вправа «Парасолька»

- Розфарбуйте парасольку зеленим кольором, якщо вам сподобалося працювати на уроці, жовтим — якщо не всі завдання вам були цікаві, червоним — якщо ви не хотіли працювати, вам було нецікаво.

3. Домашнє завдання

- С. 113, впр. 10, повторити правила.



ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 95. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «РОЗПОВІДНІ РЕЧЕННЯ». ПОБУДОВА І ЗАПИСУВАННЯ РОЗПОВІДНИХ РЕЧЕНЬ ЗА ПОДАНИМИ ЗАПИТАННЯМИ, МАЛЮНКАМИ. ВПРАВЛЯННЯ У ВИЗНАЧЕННІ МЕЖІ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА ПОДАНИМИ ЗАПИТАННЯМИ

Мета: ознайомити учнів з терміном «розповідні речення»; учити їх складати та записувати відповідно до правил; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливність, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до природи, шанобливе ставлення до праці.

Обладнання: картки для роботи в групах та парах.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Відгадай — хто?»

1) *Бліцопитування.*

— Спробуйте за ознаками впізнати того, про кого йтиметься.

- Ці птахи мешкають у лісі.
- Самка починає висиджування, як тільки відкладе перше яйце, тому пташенята прокльовуються з проміжком у кілька днів.
- Дитинчата народжуються безпомічними, із закритими м'яким пушком очима і вухами.
 - Відкриваються щонаочі
Величезні її очі.
Землю темрява вкрива —
Полювать летить... (*сова*).

— Так, це сова. Її маленькі пташенята тривалий час залишаються безпомічними. І часто трапляється так, що вони випадають із гнізда, щойно починають там метушитися.

2) *Стратегія «Займи позицію».*

— Поміркуйте, що б ви зробили, коли побачили б дитинча сови у траві під деревом?

А — забрав додому.

Б — повернув до гнізда.

В — буду спостерігати здалеку.

Висновок. Втручатися в природу людині заборонено.

3. Каліграфічна хвилинка

Со ов ве ен ня ят ко совенятко

— Складіть речення зі словом *совенятко*.

— Як напишемо перше слово в реченні?

— Який розділовий знак буде у кінці речення?

— Що виражає речення?

— Поясніть приказку: *Як сова вночі*.

— Запишіть приказку в зошиті.

4. Гра «Речення загубилося». Робота в парах

1) *Виконання завдання.*

— Відновіть межі речень.

тато подарував Юркові їжака все тіло його вкрите голками котик хотів погратися з їжаком
Мурчик лише поколов свої лапи

2) *Самоперевірка.*

3) *Бесіда.*

— Про що ви дізналися з першого речення? А з другого?

— Речення, у якому про щось розповідається, називається розповідним.

5. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми більше дізнаємося про розповідні речення, спробуємо їх будувати та записувати.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 114)

Виконання вправ 1–2

- Робота за малюнком.
 - Розгляньте малюнок. Хто на ньому зображений?
 - Чи бачили ви в природі равлика та мурах? Розкажіть де.
- Читання тексту вправи 1 («Щоденні 5» — читання для друга: по одному реченню).
 - Прочитайте речення.
 - Які речення відповідають малюнку?
 - Полічіть, скільки речень усього ви прочитали.
 - Поясніть, про що йдеться у кожному реченні.
 - Усі ці речення є розповідними. Поясніть, чому?
 - Які розділові знаки можуть стояти у кінці розповідних речень?
- Співставлення висновків учнів із правилом.

Фізкультхвилинка

Всі піднесли руки — раз!
На носках стоїть весь клас,
Два — присіли, руки вниз,
На сусіда подивись.
Раз! — і вгору,
Два! — і вниз,

На сусіда не дивись.
Будем дружно ми вставати,
Щоб ногам роботу дати.
Раз — присіли, два — піднялись.
Хто старався присідати,
Може вже відпочивати.

2. Продовження роботи за підручником

1) *Виконання вправи 3.*

- Щебетунчик приготував для вас питання. Прочитайте його.
- Побудуйте з питання розповідне речення.
- Запишіть його у зошиті.

2) *Виконання вправ 4–5.*

- Читання тексту вправи 4.
- Бесіда.
 - Поміркуйте, що з текстом не так.
 - Що цікавого ви дізналися про ластівок?
 - Визначте межі речень.
- Списування.
 - Спишіть текст, виправивши помилки.

3) *Робота в парах. Робота за коміксом (вправи 6–8, с. 115).*

- Робота за малюнками.
 - Розгляньте комікси. Що на них зображено?
 - Складіть розповідні речення за малюнками коміксу.
 - Запишіть два речення у зошиті.
- Гра «Інтерв'ю». Робота в парах.
 - Поцікавтеся одне в одного, чи траплялися такі ситуації з вами?
 - Чим вони закінчувалися?

4) Гра «Склади прислів'я». Робота в групах.

- Об'єднання в групи.
- Отримання та виконання завдання.
— З'єднайте прислів'я за допомогою стрілочок та поясніть їхні значення.

Група 1

Умілі руки —		не сиди на печі.
Хочеш їсти калачі —		щоб з криниці води напиться.
Треба нахилитися,		помічники науці.

Група 2

Маленька праця		той двічі робить.
Хто працює,		краща за велике безділля.
Хто спішить,		той і урожай збирає.

Група 3

Не відкладай на завтра,		що сьогодні можеш зробити.
Білі руки		нема роботи.
Без охоти		роботи бояться.

- Презентація робіт учнів.
- Бесіда.
— Чому потрібно допомагати старшим?
— Чи прибираєте ви у своїй кімнаті (*квартирі*)?
— Що саме ви робите?

5) Виконання вправи 9.

— Напишіть текст (3–4 речення) про те, хто прибирає у вашому домі, квартирі. Яку роботу виконуєте саме ви?

(Після завершення роботи учні за бажанням презентують власні твори.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про які речення ви дізналися сьогодні на уроці?
- Які розділові знаки можуть стояти у кінці розповідного речення?
- Наведіть приклади розповідних речень.

2. Рефлексія. Вправа «Крісло автора»

— Розкажіть про те, що вдалося, яка робота була найцікавішою, найважчою, яку роботу хотіли би зробити ще раз.

3. Домашнє завдання

С. 115, впр. 10, повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 96. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «ПИТАЛЬНІ РЕЧЕННЯ». РОЗПІЗНАВАННЯ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ. ПОБУДОВА ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ У ДІАЛОЗІ, ЗА МАЛЮНКАМИ

Мета: ознайомити учнів із терміном «питальні речення»; учити їх складати та записувати відповідно до правил; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до птахів.

Обладнання: малюнки до гри «Знайди будинок», картки для роботи в парах, розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Вправа «Інтерв'ю»

- Що таке речення?
- З чого складаються речення?
- Скільки слів може бути в реченні?
- Як пишуться слова в реченні?
- Як пишеться перше слово в реченні?
- Що виражає речення?
- Які речення називаються розповідними?
- Які розділові знаки ставимо в кінці розповідного речення?

3. Відгадування загадок

1) Виконання завдання.

— Відгадайте загадки.

- Привітала нас піснями із весною
І живе з нами під стріхою одною.
(Ластівка.)
- Сам вечірньої години
Заховався в кущ малини.
Та на дуду голосну
Грає пісню чарівну. (Соловей.)
- Ось хатина, в ній — співак.
Як цю пташку звати... (шпак).

— Скажіть одним словом, про кого йдеться.

— Що вам відомо про життя цих пташок?

— Пригадайте, ці птахи перелітні чи осілі?

2) Хвилинка-цікавинка.

Ластівки здатні ловити свою здобич на льоту (навіть годувати своїх пташенят). Літають зі швидкістю 130 км/год. Ластівки поширені по всьому континенту (крім Антарктиди та Австралії). Ластівка є символом Естонії.

Шпаки заселили майже всі частини світу. Звичайні шпаки можуть наслідувати співу інших птахів, а також відтворювати багато інших звуків.

Одна пара шпаків знищує близько 8 тисяч хрущів, а загальна маса комах, знищених за час вигодування пташенят, становить 6 кг на сім'ю.

Швидкість польоту птаха до 70 км/год. Шпак може долати сотні кілометрів під час щорічної сезонної міграції. Не можна не зауважити, що шпаки здатні на високій швидкості влітати в отвір свого «будиночку» і при цьому він абсолютно не травмується.

Соловей є символом у поетів (поети бачать солов'я не просто співаком, але й майстром вищого мистецтва, здатного надихнути поета).

Гніздо соловей будує зазвичай на землі біля коріння кущів, дерев, іноді під кучами хмизу, рідко — невисоко над землею (15 см або децю вище) у розгалуженні кущів.

Соловей може прожити у неволі 25 років. Може долати відстань зі швидкістю 30–48 км/год.

Запитання для уважних:

- Хто з названих птахів літає найшвидше?
- У кого найменша швидкість?
- Хто може наслідувати спів інших птахів?

3) Гра «Знайди будиночок».

У кожної дитини на парті — малюнок однієї з пташок (*шпак, соловей, ластівка*). На стінах класу — малюнки «будиночків» птахів. За сигналом учителя діти повинні знайти місце проживання птаха.



- Складіть речення про те, де мешкають ваші птахи.
- Про що ви повідомили у своїх реченнях?
- Як необхідно поводитися на природі, особливо навесні? Чому?

4. Каліграфічна хвилинка

Пп пп пт птахи

- Складіть і запишіть речення про птаха, який вам подобається.

5. Гра «Склади речення». Робота в парах

- З поданих слів складіть речення.
весна, прийшла, нарешті
розпускаються, на деревах, бруньки, і кущах
квіти, прокидаються, весняні
співають, пташки, весело
радіє, весні, усе
- Запишіть у зошиті речення про птахів.

Фізкультхвилинка

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо досліджувати речення та ознайомимося із реченням, яке у всіх про все питає.

2. Робота за підручником (с. 115)

1) Виконання вправ 1–2.

- Читання тексту вправи 1 («Щоденні 5» — читання для друга).

- **Бесіда.**
 - Зверніть увагу на виділені речення. Що спільного вони мають?
 - Гаджик дізнався, що ці речення називаються питальними. Як ви вважаєте, чому?
 - Перевірте свої міркування за правилом.
- Порівняння висновків учнів та правила.

Пальчикова гімнастика

(Долоні розгорнуті на себе, великі пальці переплетені — «голівка птаха». Інші зімкнені пальці — «крила». Швидко помахати ними.)

Горобцю казала кішка:
— Понявчи зі мною трішки.
Та він знай собі —

Цвірінь!
А нявчати йому лінь!

2) Виконання вправ 3–4 (с. 116).

- Прочитайте смс-повідомлення від Гаджика.
- Поміркуйте, яке речення він написав — розповідне чи питальне?
- Поставте запитання до цього смс-повідомлення за поданим початком.
- Які речення утворилися?
- Запишіть їх у зошиті.

3) Виконання вправ 4–5.

- Читання тексту.
- **Бесіда.**
 - Про кого цей текст?
 - Про що мишка та курка вели бесіду?
 - Навіщо пернатим потрібне пір'я?
 - Чи все вам подобається у записі тексту? Що не так?
 - Розставте розділові знаки.
- Списування тексту.

4) Виконання вправ 6–7. Робота в парах.

- Розгляньте комікси. Яка пригода сталася з котом?
- Чи зрозумів кіт, що пташок ображати не можна?
- Побудуйте запитання до кожного малюнка.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

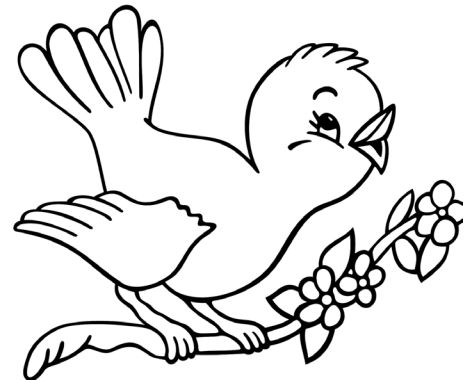
- Які речення ми сьогодні дослідили?
- Які речення називають питальними?
- Який знак ставимо в кінці такого речення?

2. Рефлексія. Вправа «Пташка»

— Якщо на уроці вам було цікаво, розфарбуйте пташку трьома кольорами, якщо на уроці не всі завдання вам були цікавими — двома кольорами, якщо на уроці вам було сумно — одним кольором.

3. Домашнє завдання

С. 116, впр. 8; повторити правила.



ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 97. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «СПОНУКАЛЬНІ РЕЧЕННЯ». РОЗПІЗНАВАННЯ СПОНУКАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ. ПОБУДОВА СПОНУКАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ. НАПИСАННЯ РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ З ВИКОРИСТАННЯМ СПОНУКАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ

Мета: ознайомити учнів з терміном «спонукальне речення»; учити їх складати та записувати відповідно до правил; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати шанобливе ставлення одне до одного.

Обладнання: картки до ігор («Морський бій», «Склади речення»), картки для списування тексту, білі аркуші паперу, маркери, кольорові олівці, малюнки для складання спонукальних речень, картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Знову день почався, діти,
Всі зібрались на урок.
Тож пора нам послішити —
Кличе в подорож дзвінок.

Сьогодні в нас урок звичайний,
Та вчить багато нас чому.
Хай буде він для нас повчальний!
За це подякуєм йому!

2. Гра «Морський бій»

Завдання: прочитати слово, зважаючи на координати, які називає вчитель.

Завдання: А — 5, Б — 3, В — 2, Г — 4, Г' — 2, Д — 1, Е — 3.

	1	2	3	4	5
А	а	б	в	г	п
Б	д	е	и	є	ж
В	з	т	і	к	л
Г	м	н	о	а	п
Г'	р	н	с	т	у
Д	н	ф	х	ц	ш
Е	щ	ь	я	ю	я

— Яке слово утворилося? (*Питання.*)

— Питання є ознакою якого речення? (*Питального.*)

— Який знак ставимо в кінці питального речення? (*Знак питання.*)

3. Каліграфічна хвилинка

Лл лл ліс

ведмідь білка

— Складіть зі словами розповідне речення.

— Перетворіть його на питальне.

— Виконайте звуковий аналіз:

1-й варіант — слова *ведмідь*;

2-й варіант — слова *білка*.

4. Гра «Збери речення». Робота в парах

— Складіть речення. Поясніть написання розділових знаків у кінці кожного речення. Запишіть утворені речення у зошиті.

Навесні, все, лісі, у, прокидається.

Садку, у, малина, вашому, росте, чи.

5. Вибіркове списування

1) Виконання завдання.

— Прочитайте текст. Випишіть питальні речення.

У ЛІСІ

Гарно вранці у весняному лісі. Повітря чисте, прозоре. Деревя стоять, мов у казці.

— А хто з вас бував у лісі навесні? Хочете подивитися на цю красу?

2) Взаємоперевірка.

6. Робота в групах. Гра «Подивися навкруги»

1) Об'єднання в 4 групи.

2) Отримання та виконання завдання.

— Подивіться навкруги і складіть якомога більше питальних речень, що починаються словами *що? де? хто? кого? який? яке? які?*

3) Презентація діяльності учнів.

Презентатори по колу читають речення, перемагає та команда, яка склала більше питальних речень.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 117)

1) Гра «Допомога друзям». Виконання вправи 1.

— Допоможіть Читалочці та Щебетунчику знайти серед поданих речень запрошення, побажання, прохання і наказ.

— Гаджик дізнався, що такі речення називаються спонукальними. Як ви гадаєте, чому?

2. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми дослідимо спонукальні речення, навчимося розпізнавати їх у тексті, а також будувати спонукальні речення за малюнками.

3. Продовження роботи за підручником

1) Робота за правилом.

— Прочитайте правило.

— Що виражає спонукальне речення?

— Які розділові знаки ми можемо поставити в кінці такого речення?

2) Словникова робота.

Спонукати

Спонукати — змушувати або заохочувати до якоїсь дії.

3) Виконання вправи 4.

— Прочитайте речення.

— Яке з них є спонукальним? Чому?

— Запишіть вибране речення у зошиті.

Фізкультхвилинка.

Руки вгору — підтягніться,
Раз — два, раз — два!
Щонайнижче нахиліться,
Раз — два, раз — два!
Станьте рівно, поверніться

І до сонечка всміхніться.
А тепер, любі малята,
Пострибайте, як зайчата.
Руки вгору підніміть,
Вдих і видих всі зробіть.

4) Колективна робота. Виконання вправи 5.

— З поданих слів утворіть спонукальні речення.

5) Виконання вправи 6 (с. 118).

- Чи любите ви відпочивати в дитячому кафе?
- Запрошую вас перепочити. Прочитайте назву кафе, до якого ми завітаємо.
- Прочитайте рекламний текст. Про що в ньому йдеться?
- Випишіть спонукальні речення.

6) Виконання вправи 7. Робота в групах.

- Об'єднання в 4 групи.
- Отримання та виконання завдання.

Створення тексту реклами

— Навпроти кафе «Парасолька» незабаром відкривається кафе «Морозиво». Але до сих пір у ньому немає гостей, бо ніхто про нього не знає — відсутня реклама. Придумайте текст для реклами нового кафе. Використайте спонукальні речення.

На аркуші паперу зробіть рекламу кафе, розмістіть на ній утворений текст.

- Презентація діяльності учнів.

7) Побудова спонукальних речень за малюнками. Робота в парах.

- Розгляньте малюнки. Складіть до них спонукальні речення.



(Діти за бажанням розповідають речення, які склали.)

- Запишіть одне речення у зошиті.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- З якими новими реченнями ви ознайомилися на сьогоднішньому уроці?
- Чому ці речення називають спонукальними?
- Які розділові знаки можуть стояти в кінці спонукальних речень?

2. Рефлексія

- Оцініть свою роботу на уроці, піднявши вгору картку із відповідним розділовим знаком:
 - ? — не все зрозумів, потрібна допомога;
 - . — урок сподобався;
 - ! — усе зрозумів, було цікаво.

3. Домашнє завдання

- С. 118, впр. 8; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 99. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕРМІНОМ «ОКЛИЧНІ РЕЧЕННЯ». РОЗРІЗНЕННЯ ОКЛИЧНИХ І НЕОКЛИЧНИХ РЕЧЕНЬ. ПОБУДОВА ОКЛИЧНИХ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКАМИ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКОМ

Мета: ознайомити учнів з терміном «окличні речення»; учити їх складати та записувати відповідно до правил; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати старанність, охайність.

Обладнання: картки до гри «Так — ні», малюнки для роботи в групах, мікрофон.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Сьогодні у нас — незвичайний урок.
Сьогодні ми зробимо ще один крок
В країну чудову, в країну відому,
Що нас чекає й збагачує мову.
Щоб урок пройшов немарно
Треба сісти рівно, гарно.
Дарма часу не втрачати,
Думати і працювати.

2. «Мозковий штурм». Гра «Так — ні» (індивідуальні картки)

— У квадратики, що відповідають порядку запитань, вставте букви, які відповідають правильній відповіді.

- 1) Речення складаються із слів.
Р — Так. Е — Ні.
- 2) Речення виражає закінчену думку.
Е — Так. А — Ні.
- 3) Слова в реченні не пов'язані між собою.
Д — Так. Ч — Ні.
- 4) Слова в реченні пишуться окремо.
Е — Так. У — Ні.
- 5) Речення складається з одного та більше слів.
Н — Так. У — Ні.
- 6) Перше слово у реченні завжди пишеться з великої букви.
Н — Так. Т — Ні.
- 7) У кінці речення завжди ставиться розділовий знак.
Я — Так. М — Ні.

1	2	3	4	5	6	7

— Яке слово утворилося? (Речення.)

3. Бесіда

- Які речення ви знаєте?
- Які речення називаються розповідними? Наведіть приклади.
- Які розділові знаки ставимо в кінці розповідного речення?
- Які речення називаються питальними?
- Перетворіть своє розповідне речення на питальне.
- Які розділові знаки ставимо в кінці такого речення?
- Які речення належать до спонукальних?

- Складіть спонукальне речення.
- Які розділові знаки ставимо в кінці спонукального речення?

4. Робота в групах. Складання речень за малюнками

- 1) *Об'єднання в 3 групи.*
- 2) *Отримання та виконання завдання.*

Скласти 2–3 речення за малюнком:

- 1-ша група — розповідні;
- 2-га група — питальні;
- 3-тя група — спонукальні.

- 3) *Презентація діяльності груп.*

5. Каліграфічна хвилинка

Rr rr род родина сім'я

- Зробіть звуковий аналіз слова *сім'я*.



II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 118)

- 1) *Виконання вправи 1. Гра «Малі дослідники».*

- Прочитайте виразно речення, що підготували Родзинка та Гаджик.
- Чим відрізняються речення в лівому та правому стовпчиках?
- Які з них потрібно читати із сильним почуттям?
- Як ви гадаєте, у якому стовпчику подано окличні речення?
- Зверте власні думки з правилом.
- Речення можуть виражати почуття того, хто говорить або пише. Вимовляються вони при цьому з особливою окличною інтонацією: *Прекрасна моя українська земля!*
- Окличними можуть бути розповідні, питальні, спонукальні речення. У кінці таких речень ставиться знак оклику. В окличних реченнях можуть виражатися почуття радості, задоволення, захоплення, співчуття (*до когось*), смутку, незадоволення, обурення, суму, гніву, сорому, болю, страху, гордості, любові, вдячності, тривоги, ніжності, протесту, поваги і т. ін.

- 2) *Хвилинка-цікавинка.*

Розділові знаки в реченні існують в усіх мовах. Так ось, наприклад, в Іспанії знак оклику та знак питання ставляться не лише в кінці відповідних речень, але й на початку. Учителі вважають, що це допоможе учням відразу зрозуміти, з якою інтонацією слід читати речення. Причому на початку речення розділовий знак ставиться догори ногами, а в кінці речення — як зазвичай.

2. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми дослідимо окличні речення, навчимося розрізняти окличні та неокличні речення, складатимемо речення та розповідь.

3. Продовження роботи за підручником

- 1) *Виконання вправи 2 (с. 119).*

- Випишіть з попередньої вправи окличні речення.
- Поясніть, яке з них є розповідним, а яке — спонукальним.

Фізкультхвилинка

Хто ж там, хто вже там стомився
І наліво нахилився?
Треба всім нам встати,
Фізкультпаузу почати.
Щось не хочеться сидіти,
Трохи треба відпочити.
Руки вгору, руки вниз,
На сусіда подивись.

Руки вгору, руки в боки
І зроби чотири кроки.
Вище руки підніміть
І спокійно опустіть,
Плесніть діти кілька раз,
За роботу — все гаразд.

2) Виконання вправ 3–4. Робота в парах.

- Виконання завдання.
 - Спишіть речення. поставте розділові знаки в кінці кожного.
 - Знайдіть серед записаних речень окличні, підкресліть їх.
- Самоперевірка.

3) Виконання вправи 5.

- Робота за малюками.
 - Розгляньте малюнки.
 - Складіть за кожним із них окличні речення.
- Складання тексту.
 - Оберіть один малюнок, складіть за ним текст (3–4 речення).
 - Запишіть текст у зошиті.

4. Гра «Слова загубилися»

— Доповніть речення словами з довідки. Запишіть їх.

Зацвіли перші ... квіти.

На деревах розпустилися ...

Як гарно ...!

(*Весняні, листочки, навесні.*)

— Скільки речень ви записали? Доведіть, які це речення.

— Прочитайте окличні речення.

— Який розділовий знак ставиться в кінці окличного речення?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Що нового дізналися на уроці?

— Як вимовляються окличні речення?

— Який розділовий знак ставимо у кінці окличних речень?

2. Рефлексія. Вправа «Мікрофон»

(*Учні висловлюють власні думки, зважаючи на початок речення.*)

На уроці я:

- дізнався(*лася*)...
- зрозумів(*ла*)...
- навчився(*лася*)...

3. Домашнє завдання

С. 119, впр. 7, повторити правила.

Спасибі всім, хто працював,

Уважно слухав і писав,

Хто на уроці відповідав

І нові знання здобував.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 100. ВИЗНАЧЕННЯ ГОЛОВНИХ СЛІВ У РЕЧЕННІ. ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ГОЛОВНИМИ СЛОВАМИ В РЕЧЕННІ ЗА ПИТАННЯМИ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКОМ І ОПОРНИМИ СЛОВАМИ

Мета: формувати вміння визначати головні слова у реченні, встановлювати зв'язок між ними за питаннями; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати любов до природи, дбайливе ставлення до неї.

Обладнання: аркуші для складання «асоціативного куща», картки з розділовими знаками, картки до гри «Пригадай».

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу.

2. Робота в групах. Складання «асоціативного куща» за темою «Речення»

1) Об'єднання в 4 групи.

2) Виконання завдання.

— Протягом декількох уроків ми вивчаємо тему «Речення».

— Що ви уявляєте, чуючи це слово? Запишіть на аркуші.



Орієнтовні відповіді: виражає закінчену думку, складається зі слів, перше слово пишеться з великої букви, бувають окличні та неокличні, а також питальні, спонукальні, розповідні, у кінці — розділові знаки (. ? !).

3) Презентація діяльності груп.

3. Гра «Впізнай речення»

Учитель читає речення, а учні за інтонацією визначають, окличне воно чи неокличне. Якщо окличне — стукають долонею по парті, якщо неокличне — плещуть у долоні.

Орієнтовні речення:

Посадіть калину в чистім полі! Кущі калини ростуть у лісі. Ягоди калини — соковиті та червоні. Трава як пахне! Якби в моєму серці були дверці!

4. Гра «Знаки»

— На ваших партах — картки. Які знаки на них зображено?

— У кінці яких речень ми їх ставимо?

— Вони нам знадобляться під час гри: я читатиму речення, а ви демонструйте той знак, який стоїть у кінці.

— Півнику, мій півнику, що ти наробив?

— Півнику меншому голову розбив.

— Як тобі не соромно меншого бити?

Я не буду, півнику, більш тебе любить!

І пшонця не дам тобі, не наллю води.

Помирися з меншим, зараз підійди!

Помирились півники і пішли в садок.

І обом сипнула я жменьку крихіток.

— До чого закликає вірш? (*Дружити, не битися.*)

5. Каліграфічна хвилинка

Дд дд др дружба дружити

— Поділіть слова на склади та для переносу.

— Складіть зі словами *дружба, дружити* речення.

6. Повідомлення теми і мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо досліджувати речення, будемо вчитися визначати у ньому головні слова.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 120)

1) Виконання вправ 1–2.

- Читання тексту.
 - Прочитайте, де провів вихідний день Гаджик?
- Бесіда.
 - Де був Гаджик?
 - Що його зацікавило?
 - Хто здивував Гаджика своєю поведінкою?
 - Чи злякався він акули?
- Виконання завдань. Гра «Малий дослідник».
 - Спишіть виділене речення у зошиті.
 - Визначте, про кого говориться у записаному реченні. (*Про черепаху.*)
 - Підкресліть це слово однією рисою.
 - Що зробила черепаха? (*Здивувала.*)
 - Підкресліть це слово двома рисками.
 - Прочитайте підкреслені слова. Чи буде зрозумілим речення без цих слів?
 - Слова, які ви підкреслили, називаються головними в реченні.
 - Як ви вважаєте, чому?
- Робота за правилом.

2) Виконання вправ 4–5.

- Випишіть з речення про черепаху підкреслені слова за зразком:
(*хто?*) діти (*що зробили?*) відвідали
- Знайдіть головні слова в інших реченнях. Запишіть їх за тим самим зразком.

Фізкультхвилинка

2. Продовження роботи за підручником

1) Виконання вправ 6–7. Робота в парах.

- Читання тексту вправи 6.
 - Прочитайте текст, вставляючи пропущені слова. Скористайся словами з довідки.
- Бесіда.
 - Де побувала Родзинка?
 - Кого вона побачила?
- Виконання завдання.
 - Запишіть повідомлення Родзинки у зошиті без питань.
 - Підкресліть головні слова в кожному реченні.

2) Виконання вправи 8.

- Робота за малюнком.
 - Розгляньте малюнок. Як ви гадаєте, де побувала Читалочка?
 - Кого вона побачила? З ким сфотографувалася?
 - Як ви вважаєте, чи сподобалося Читалочці в живому куточку?
- Складання тексту.
 - Складіть текст про те, як Читалочка відвідала живий куточок.
 - Запишіть утворений текст у зошиті.

3) Виконання вправи 9.

- Читання тексту.
 - Наші герої продовжують нас дивувати. Прочитайте повідомлення Щebetунчика.

- Словникова робота.
— Чи здогадався ти, що таке океанаріум?

Океанаріум

Акваріум

Океанаріум, або *океанарій* — науково-освітня установа; музей живої морської природи.

Акваріум — це тип приміщення призначеного для утримання та розмноження водних організмів. У побуті акваріумом називають скляну посудину, призначену для утримання в домашніх умовах тропічних рослин, безхребетних та риб.

- Бесіда.
— Що стоїть у Щебетунчика вдома?
— Що в ньому росте?
— А хто плаває?

4) Гра «Пригадай». Робота в парах.

- Пригадайте, що ми відвідали разом із нашими друзями протягом уроку.
- З'єднайте стрілочками малюнки та визначення.

	Океанаріум Тераріум Акваріум Живий куточок	
		

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Пригадайте, що утворює основу речення?
- Про що повідомляють головні слова в реченні?

2. Рефлексія. Вправа «ПОПС»

Учні висловлюються відповідно до позицій, кожна з якої це відповідне речення:

- П — «Я вважаю, що...»,
- О — «Тому що...»,
- П — «Я можу довести це на прикладі...»,
- С — «Зважаючи на це, я роблю висновок про те, що...».

3. Домашнє завдання

С. 121, впр. 11; повторити правила.

Ось і пролунав дзвінок — закінчився наш урок.
За роботу по заслугі! Щиро дякую вам, друзі!

П - позиція
О - обґрунтування
П - приклад
С - судження

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 101. ПОШИРЕННЯ РЕЧЕНЬ ЗА ПИТАННЯМИ. ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ СЛІВ У РЕЧЕННІ. СКЛАДАННЯ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКОМ І ПОДАНИМИ СЛОВАМИ

Мета: формувати вміння визначати головні слова у реченні, поширювати їх за питаннями; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати повагу до людей різних професій.

Обладнання: зображення Їжачка, Кроша, Ньюші, Копатича, картки для вправи «Шифрувальник», пазли з теми «Професії», розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу. Емоційне налаштування

- Якщо ви хочете бути добрими і розумними, погладьте себе та сусіда по голівці.
- Якщо ви хочете допомагати одне одному, простягніть руку товаришу.
- Якщо ви хочете бути працелюбними, підніміть рученята вгору.
- Якщо ви хочете бути веселими, здоровими, поплескайте в долоньки.

2. Вправа «Незакінчене речення»

Учитель промовляє початок речення, учні додають кінцівку.

- Речення виражає...
- Речення складається...
- Слова в реченні пишуться...
- Перше слово в реченні треба писати...
- У кінці речення може ставитися знак питання, якщо це речення...
- Основу речення утворюють...
- Головні слова повідомляють, яку...

3. Гра «Упіймай головні слова»

Учитель читає вірш по реченню, учням необхідно назвати головні слова, поставити до них питання.

Стоїть гора високая.
Зелений гай шумить.
Пташки співають голосно,
І річечка блищить.

Л. Глібов

4. Гра «Шифрувальник»

— У поданому рядку заховалося слово, яке розкаже про гостей нашого уроку. *Підказка:* закресліть букви, що повторюються.

БСБМВІВШБАБРБІВКБІВ

— Так, це смішарики.

— Сьогодні вони завітали до нас у гості не просто так, їм цікаво дізнатися про деякі професії, розповісти про свої мрії. Сподіваюсь, ми їм допоможемо! Так?

5. Каліграфічна хвилинка

Се се см смішарики

- Скільки складів у слові *смішарики*?
- Запишіть звукову схему цього слова.
- Складіть речення зі словом *смішарики*.

6. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми не лише познайомимо наших гостей з різними професіями, але й навчимося поширювати речення за питаннями, встановлювати зв'язок слів у реченні.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 122)

1) Виконання вправ 1–2.

— Їжачок — серйозний і задумливий персонаж, який уміє знаходити вихід із ситуацій, дружить із Гаджиком. Вони підготували для вас завдання.

— Прочитайте речення. Назвіть головні члени речення.

— Випишіть з речення взаємопов'язані слова. Скористайтеся поданими в дужках питаннями.

Фізкультхвилинка

— Наші друзі запрошують відпочити на лісовій галявині.

Тут трава росте висока,
Тут стежинонька вузька.
Вище руки, вище ноги —
Не проста у нас дорога.
А тепер ідемо боком —
Із підскоком, із підскоком.
Походили на носочках,
А тоді на п'ятах.
Випростали добре спину
І звели лопатки.

2) Виконання вправ 3–4.

- Відгадування загадки.

— Крош — безтурботний і непосидючий кролик, гіперактивний, займається різними видами спорту, подружився із Щебетунчиком. Тепер вони разом мріють про одну професію. Відгадайте, про яку?

Літаком керує вправно
Коли навіть в небі хмарно,
Посміхається з висот
Найхоробріший... (*пілот*).

— Як інакше називають пілотів? (*Льотчики*.)

— Хто з вас мріє стати льотчиком?

— Що робить льотчик?

- Виконання завдання. Робота в парах.

— Прочитайте текст вправи 3 про мрію Щебетунчика і Кроша.

— Поширте речення за поданими питаннями. Можете скористатися довідкою.

— Запишіть утворений текст без питань у зошиті.

— Підкресліть головні слова.

- Взаємоперевірка.

3) Виконання вправ 5–7.

- Відгадування загадки.

— Ньюша — свинка-модниця, красуня світу смішариків, подружилася з Родзинкою. Про яку професію вони мріють?

Сукні та спідниці
Шиють та малюють.
Моду просувають,
Все про неї знають. (*Модельєр*.)

- Виконання завдання.

— Прочитайте подані речення. Допоможіть Родзинці та Ньюші перетворити їх на розповідь про їх мрію. Використайте слова з довідки.

— Запишіть утворені речення.

— Підкресліть в утворених реченнях головні слова.

— Випишіть з першого утвореного речення пари взаємопов'язаних слів. Поставте питання від одного слова до іншого.

4) Виконання вправи 9.

- Відгадування загадки.
— Копатич дуже любить копатись у себе на городі та готувати смачну їжу. Він подружився з Читалочкою. Чи знаєте, про що вони мріють?

- Там де він, чудові пахощі,
На дітей чекають ласощі:
Шоколадки і цукерки із начинками,
Тістечка із кремом і родзинками. (Кондитер.)

- Виконання завдання.
— Розгляньте світлину. Розкажіть, ким мріють стати Копатич та Читалочка, скориставшись поданими словами.

5) Написання тексту «Моя мрія».

- Ми дізналися про мрії наших друзів, а про що мрієте ви?
- Напишіть текст (3–4 речення) про свою мрію. Підкресліть головні слова в реченнях.

2. Робота в групах. Гра «Назви професію»

1) Об'єднання в 6 груп.

2) Отримання конвертів із завданням.

3) Виконання завдання.

- Скласти пазл.
- Скласти речення про професію, зображену на пазлі; назвати головні члени речення.

Група 1



Група 2



Група 3



Група 4



Група 5



Група 6



4) Презентація діяльності груп.

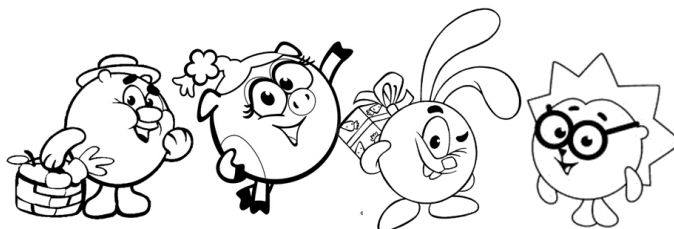
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що робили на уроці?
- Чи можна поширити речення іншими словами?

2. Рефлексія. Вправа «Фото на згадку»

— Нашим друзям дуже сподобалося працювати разом з вами. А вам? Розфарбуйте фото кольоровими олівцями, якщо урок вам сподобався і вам було цікаво, а синім — якщо на уроці ви не знайшли для себе заняття, вам було не цікаво.



3. Домашнє завдання

С. 123, впр. 10; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 102. СКЛАДАННЯ РЕЧЕНЬ ЗА МАЛЮНКОМ. РОЗПІЗНАВАННЯ І ПОБУДОВА РЕЧЕНЬ, РІЗНИХ ЗА МЕТОЮ ВИСЛОВЛЮВАННЯ. ПОШИРЕННЯ РЕЧЕНЬ ЗА ПИТАННЯМИ. СКЛАДАННЯ КАЗКИ ЗА МАЛЮНКОМ

Мета: формувати вміння розпізнавати і будувати речення, різні за метою висловлювання, поширювати речення за питаннями; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до квітів.

Обладнання: зображення Весни, квітів, цеглинки конструктора, аркуші для складання «асоціативного куща» в групах, розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу. Емоційне налаштування

- Заплющте очі та подумки промовте: «Я все знаю, я все можу, я все зможу!».
- Усім бажаю успішної роботи на уроці!

2. Бесіда

- Що виражають речення?
- Які речення ви знаєте?
- Які розділові знаки можуть стояти в кінці речення?
- Що утворюють головні слова в реченні?

3. Складання «асоціативного куща» до слова *весна*. Робота в групах

1) Відгадування загадки.

- Сьогодні до нас на урок завітала чарівна гостя. Хто?

- Де вона проходить —
Там травиця сходить,
Квіти розцвітають,
Солов'ї співають. (*Весна*.)

— Весна йде, розкидає по землі перші квіти. Які першоцвіти ви знаєте? (*Підсніжник, білоцвіт весняний, крокус, дикий тюльпан (рябець шаховий), сон-трава*.)

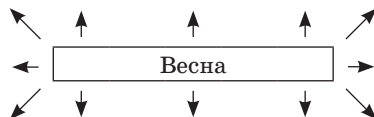
— Усі ці квіти занесені до Червоної книги України. Їх не можна зривати, викопувати чи в інший спосіб використовувати частини цих рослин.

— Протягом уроку ми спробуємо зібрати букет із весняних квітів, що подарує нам Весна за виконані завдання.



2) **Квітка перша — тюльпан. Складання «асоціативного куща».**

- Об'єднання в 4 групи.
- Отримання та виконання завдання.
— Складіть «асоціативний кущ» до слова *весна*.

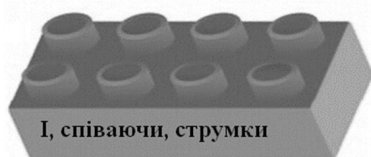


3) **Презентація діяльності учнів по колу.**

Презентатори по черзі називають дібрані слова. Умова: слова не повинні повторюватися.

4. **Квітка друга — нарцис. Робота з деформованим текстом**

- Побудуйте вежу, використовуючи цеглинки, щоб утворився вірш.
(Виконавши роботу, діти піднімають угору вежу, та декламують утворений вірш.)



Відповідь:

Грає сонце промінцями.
Білий сніг стає струмками.

І, співаючи, струмки
Шлях знаходять до ріки.

- Назвіть головні слова в першому та другому реченні.

5. **Квітка третя — ірис. Каліграфічна хвилинка**

Вв вв ввв весна

Весняний день рік годує.

- Поясніть прислів'я.
- Поділіть на склади слово *весняний*.
- Зробіть звуковий аналіз слова *годує*.

6. **Повідомлення теми та мети уроку**

- Сьогодні на уроці разом із Весною будемо будувати речення, різні за метою висловлювання.
Продовжимо вчитися поширювати речення за питаннями і складемо казку за малюнком.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за підручником (с. 123)

1) **Квітка четверта — гіацинт. Виконання вправи 1–2:**

- Прочитайте вірш. Що в ньому не так?
- Поясніть, як його можна виправити.
- Які види речень у цьому вірші?
- Випишіть розповідні речення. Підкресліть у кожному граматичну основу.

Фізкультхвилинка

Ось іде до нас весна.
Все навколо оживає:

Підсніжники прокидаються,
(Потягнутися.)

Проліски посміхаються,
(Посміхнутися.)
Пташки прилітають,
(Махають руками, ніби крилами.)

Діти вибігають,
(Біг на місці.)
На луках стрибають.
(Стрибки.)

2) Квітка п'ята — мускарі. Завдання «Допомога друзям». Виконання вправ 3–4.

- Поширення речення.
— Прочитайте речення, записане у вправі 3.
— Допоможіть Родзинці поширити речення за зразком.
- Складання речення.
— Прочитайте слова. Допоможіть Гаджикові скласти з них речення, вибравши спочатку головні слова, а потім поширте речення іншими словами.
— Запишіть речення у зошиті, підкресліть основу речення.

3) Квітка шоста — рябчики. Виконання вправ 6–7 (с. 124).

- Читання тексту вправи 6. Робота в парах.
- Бесіда.
— Чого бракує в цих реченнях?
— Поширте речення за питаннями, поданими в дужках. Скористайтесь словами із довідки.
- Запис поширених речень у зошиті.

4) Квітка сьома — анемон. Вправа «Мікрофон». Виконання вправ 8–9.

- Розкажіть, як ви ставитеся до весни.
- Що вам подобається в цій порі року, а що не подобається?
- Складіть про весну текст (3–4 речення) та запишіть у зошиті.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Подивіться, який весняний букет подарувала нам Весна.
- Пригадайте, що ви зробили, щоб він зібрався.
- Розгляньте малюнок вправи 10. Кого ви на ньому бачите?
- Як ви вважаєте, що мама забороняє робити дитині? Чому?
- Любі діти! Запам'ятайте такі слова:

Дуже квіти бережить
І ніколи їх не рв'ють,
Бо чарівної краси
Не побачим я і ти.
Хай вони ростуть у лузі,
Бо всі квіти — наші друзі!

2. Рефлексія. Вправа «Подарунок весни»

- Весна не встигла домалювати квітку. Допоможіть їй.
- Розфарбуйте квітку жовтим кольором, якщо ви задоволені роботою на уроці, помаранчевим, якщо у вас виникали труднощі, але ви впоралися, червоним — якщо було нецікаво, нічого не вийшло.

3. Домашнє завдання

С. 124, впр. 11.

- Весна і я дякуємо вам за роботу!



ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 103. ПОВТОРЕННЯ, ЗАКРІПЛЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАТЬ ПРО РЕЧЕННЯ

Мета: узагальнити та систематизувати знання учнів про види речень за метою висловлювання; закріпити навички правильного інтонування, розпізнавання речень на слух; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціально-громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати взаємодопомогу.

Обладнання: зображення ребуса, завдання для роботи в групах, мнемотаблиці, картки для роботи в парах, таблиці «Плюс — мінус — цікаво» для проведення рефлексії, розмальовки для виконання домашнього завдання.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу. Гра «Створюємо настрій»

- Відчуймо себе часточками колективу, краю, держави, Всесвіту і скажімо собі:
- Я прийшов на урок навіщо? ... (*Учитися.*)
- Потрібно бути яким? ... (*Спокійним.*)
- Зі мною хто? ... (*Мої друзі.*)
- Вони мене що? ... (*Поважають.*)
- Мені це як? ... (*Приємно.*)
- Я готовий до чого? ... (*До успішної роботи.*)

2. Розгадування ребуса

- Що заховалося в ребусі? (*Речення.*)



3. Гра «Хто швидше?». Робота в групах

- 1) *Об'єднання в 4 групи.*
- 2) *Виконання завдання.*

Учитель ставить запитання, група, яка готова дати відповідь, піднімає сигнальну картку. Відповідає представник тієї групи, чия сигнальна картка була піднята першою.

Запитання:

- Що виражає речення?
- Як пишеться перше слово в реченні?
- Які речення називаються розповідними?
- Які речення називаються питальними?
- Які речення називаються спонукальними?
- Які розділові знаки можуть стояти у кінці речення?
- Якими можуть бути речення за інтонацією?
- Що утворюють головні члени речення?

4. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми повторимо, закріпимо знання про речення, а також застосуємо їх під час виконання практичних завдань.

5. Каліграфічна хвилинка

Рр рр ррр речення

- Виконайте звуковий аналіз слова *речення*.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота в групах. Складання речень за малюнками

1) Отримання та виконання завдання.

Група 1

- Скласти 2–3 речення за малюнком, одне із речень повинно бути спонукальним.
- Визначити основу речення.



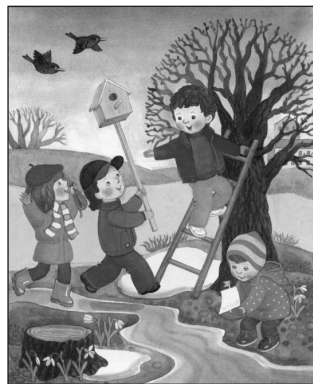
Група 2

- Скласти 2–3 речення за малюнком, одне із речень повинно бути питальним.
- Визначити основу речення.



Група 3

- Скласти 2–3 речення за малюнком, одне із речень повинно бути окличним.
- Визначити основу речення.



Група 4

- Скласти 2–3 розповідні речення за малюнком.
- Визначити основу речення.



2) Презентація діяльності груп.

2. Гра «Доповни речення»

Учитель читає речення, школярі додають слово, якого бракує.

Діти, звісно, вчаться в... (шкoлі).
 А комбайн працює в... (полі).
 Ми лікуємось в... (лікарні),
 А стрижемося в... (перукарні).
 Ліки беремо в... (аптеці),
 А книжки в... (бібліотеці).

Завдання. Запишіть 1-ше і 2-ге речення у зошиті, підкресліть головні слова.

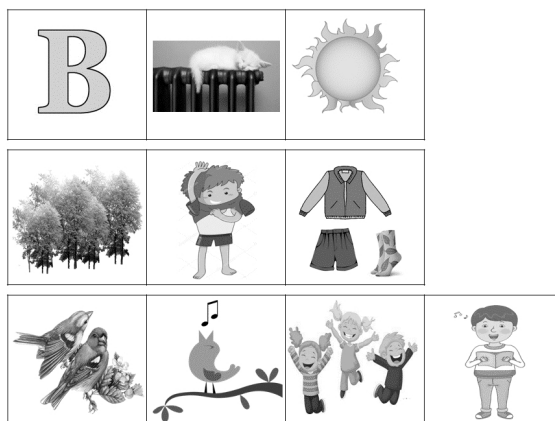
Фізкультхвилинка

Хлопчики й дівчатка!
 Колони підрівняйте.
 Й розминку-веселинку
 Зі мною починайте.
 Раз — підняти руки вгору,
 Два — нагнутися додолу.
 Три, чотири — прямо стати.
 Будем знову починати.
 Руки в боки, руки так,

Руки вгору, як вітряк.
 Вище руки підніміть, кулачками потрясіть.
 Нахил вліво — раз, два, три.
 Нахил вправо — раз, два, три.
 Нахилились, розігнулись.
 Навкруг себе повернулись.
 Раз присядьте,
 Два присядьте,
 І за парти тихо сядьте.

3. Складання речень за мнемотаблицями. Робота в парах

- Складіть речення за мнемотаблицями.
- Запишіть речення у зошиті, підкресліть головні слова.



Орієнтовні відповіді:

Весною гріє сонечко.
 Деревя одягнули зелене вбрання.
 Пташки співають веселі пісні.

4. Робота з деформованим текстом. Робота в парах

— Прочитайте текст. Встановіть порядок речень.

НА ПРОГУЛЯНЦІ

- Дзюрчать веселі струмочки.
 - Настала весна.
 - У Вови в руках човник.
 - Мишко несе паперових чоловічків.
 - Вийшли хлопці гуляти.
- Запишіть текст у зошит. Доберіть до нього заголовок.

5. Гра «Слово навпаки»

Спробуйте сказати слова навпаки: *ансев, комуртс, окченос, азереб, акелел.*

- Складіть з одним зі слів розповідне речення.
- Запишіть його у зошиті, підкресліть головні слова.
- Спробуйте перетворити це речення на питальне.
- Запишіть його у зошиті, підкресліть головні слова.
- Спробуйте перетворити розповідне речення на спонукальне.
- Запишіть його у зошиті, підкресліть головні слова.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про що сьогодні говорили на уроці?
- Які речення пригадали?
- Що становить основу речень?

2. Рефлексія. Вправа «Плюс — мінус — цікаво»

Вправу можна виконувати як усно, так і письмово. Учні роздають картки.

«П» — плюс	«М» — мінус	«Ц» — цікаво

У графу «П» — «плюс» — записують усе, що сподобалось на уроці, що здалося цікавим та корисним.

- У графу «М» — «мінус» — усе що не сподобалось, здалося важким, незрозумілим та нудним.
- У графу «Ц» — «цікаво» — факти, про які дізнались на уроці, чого б ще хотілось дізнатися.

3. Домашнє завдання

Розфарбувати малюнок, скласти за ним текст (3–4 речення), за можливості використати різні види речень, записати у зошиті.



ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 104. ЗАСТОСУВАННЯ НАБУТИХ ЗНАНЬ УМІНЬ І НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Мета: узагальнити та систематизувати знання учнів про речення, його види та основу; продовжити формувати вміння інтонувати речення; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до природи, взаємодопомогу.

Обладнання: картки для роботи в групах, гра «Риболовля», тестові завдання, шаблони для виконання аплікації «Золота рибка».

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Форма проведення: уявна риболовля.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу. Емоційне налаштування

Любі діти! Добрий день!
Зичу праці і пісень.

А ще, друзі, всім бажаю
Сил, натхнення на весь день!

2. Відгадування загадок

- Голова є, а шиї немає;
Очі є, а брів немає;
Рот є, а не говорить, без ніг,
А далеко ходить. (*Риба.*)

- Крутиться, вертиться,
Берега держиться. (*Річка.*)
- Ой кину я не палицю,
Зловлю не галицю. (*Вудка, риба.*)

— Поміркуйте і скажіть, якою темою пов'язані слова-відгадки.

— Так, темою «Риболовля».

— Хто з вас був на риболовлі? З ким? Коли?

— Сьогодні хочу запросити вас на риболовлю.

— Взуваємо високі чоботи, надягаємо куртку та шапку — готові! Слід пам'ятати, що рибалити необхідно лише в гарному настрої!

3. Підготовка до риболовлі. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на риболовлі на вас чекають завдання, що перевірять ваші знання про речення та їхні види. Вперед!

4. Розминка рибалок — каліграфічна хвилинка

— Досвідчені рибалки вважають, що поспішно готуватись до риболовлі, абсолютно не правильно — кльову не буде. Тому охайно та старанно прописуємо каліграфічну хвилинку.

Rr rr rrr

риба рибак риболовля

— Складіть речення про те, як рибак збирається на риболовлю.

— Запишіть це речення у зошиті, підкресліть основу речення.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Груповий виїзд на риболовлю. Робота в групах

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання.*

— Ми вирушили до річки. Дорогою до річки пропоную виконати завдання.

Завдання:

- Прочитати текст.
- Визначити, які види речень є у тексті. Обґрунтувати думку.

Група 1

РИБАК ТА ЧЕРВ'ЯК

— Ти давно сидиш з вудками
На Дніпрі?
— Та не дуже — від ранкової
Зорі.
— А чого ж нема улову
В рибака?
— Не ловив я, — вчив я плавать
Черв'яка!

Грицько Бойко

Група 2

РИБКА

Юра ловить
Рибку ловку,
Скоро мовить
Скоромовку:
— Випірнай-но,
Рибко, близько!
Розсипай-но
Срібні бризки! —
Щоб спіймав я карася,
Карася — з порося!

Г. Бойко

Група 3

ЧОМУ НЕ ГОВОРЯТЬ РИБКИ?

У ставок Маринка
Сипле хлібні дрібки.
— А чому це, Грицю,
Не говорять рибки?
— Як же їм балакати,
Гриць на те сестриці, —
Коли завжди мають
Повен рот водиці!

Є. Бандуренко

Група 4

НА СТАВКУ

Серед нашого ставка
Плава риба от-та-ка!
Бачте, он її хвостисько.
Онде паща і зубиська...
Не пливіте, гуси, близько!
Гусенята — нітелень.
А гусак: — Ги-ги! То пень.

М. Підгірянкa

3) Презентація діяльності груп.

Фізкультхвилинка. Привал рибалки

Виринай-но, рибко, близько,
(Колові рухи кистями рук.)
Розсипай-но срібні бризки,
(Стискають руки у кулачки.)

Щоб зловив я карася,
(«Хапають» руками рибку.)
Карася, як порося.
(Руки розводять широко в сторони.)

2. Табір рибалок. Виконання практичних вправ

1) Гра «Знайди межі речення». Робота в парах.

— Визначте межі речень. Спишіть у зошит.

У нашій річці живе старий сом у нього велика голова та гострі зуби також він має вуса вдень сом ховається на глибині річки

- Як пишеться перше слово в реченні?
- Які розділові знаки можуть стояти у кінці речення?
- Чи є в цьому тексті окличне речення?

2) Гра «Чи знаєте ви річкових риб?». Робота в групах.

Завдання 1

- Розгадати назву риби. Виконати звуковий аналіз слів-відгадок.
- Скласти зі словом-відгадкою речення. Визначити основу речення.

Група 1

укащ (щука)

Група 2

арська (карась)

Група 3

порок (короп)

Група 4

жрйо (йорж)

Завдання 2 (для допитливих)

У контейнері з водою плавають рибки з магнітом. Представник кожної групи бере вудку, ловить рибу та читає коротку інформацію про неї.

Щука — річковий хижак. У щуки величезні зуби, вони ростуть у декілька рядів. Щука активно поїдає риб, жаб, ящірок, гризунів, які перепливають водойми. Якщо випаде можливість, велика хижачка може затягнути на дно каченя.

Карась — найбільш поширена риба в наших краях. Карасі бувають золоті та срібні. Вік карася можна визначити за кількістю кілець на його лусці, просто як на пеньку спиляного дерева.

Короп — досить велика риба. Може жити до 20–30 років, здатна набирати вагу до 50 кг. Мешкає у тих частинах річок, які добре прогріваються. Одна з найобережніших риб!

Йорж — водиться в усіх річках та озерах України, полюбляє ділянки з повільною течією. Довжина — до 20 см. Живиться дрібними водними тваринами.

- Складіть речення з назвою однієї з риб. Визначте основу речення.
- Поміркуйте і скажіть, що об'єднує всіх цих риб. (Вони всі є річковими.)

3) Гра «Найдовше речення».

(Учні повинні поширити речення, використавши якомога більше слів.)

Риби живуть.

Риби живуть у річці.

Риби живуть у широкій (глибокій) річці.

Великі риби живуть у широкій річці.

Великі риби живуть у широкій і глибокій річці.

- Запишіть у зошиті найдовше речення.

4) Самостійна робота.

Варіант 1

1. Речення — це:
 - а) слово або група слів, що виражають завершену думку;
 - б) декілька слів.
2. У кінці розповідних речень, що вимовляють з особливим почуттям, ставлять:
 - а) крапку;
 - б) знак оклику.
3. У спонукальних реченнях висловлюється:
 - а) спонукування до дії;
 - б) повідомлення.

4. Поділіть текст на речення. Скільки речень утворилося? Спишіть утворений текст.

а) 3; б) 4.

Чи бував ти колись рано вранці на річці яка краса по воді стелиться туман дзвінко кумкають жаби

Варіант 2

1. За метою висловлення речення є:

а) розповідними, питальними, спонукальними;

б) окличними, повними, стислими.

2. Речення, у якому про щось (*когось*) запитується, називається:

а) спонукальним;

б) питальним.

3. У кінці спонукального речення може стояти:

а) знак питання або крапка;

б) крапка або знак оклику.

4. Поділіть текст на речення. Скільки речень утворилося? Спишіть утворений текст.

а) 3; б) 4.

Був тихий весняний ранок над річкою схилилася верба в очереті ховається чапля вона полює на рибу

5) *Вдалих улов. Створення аплікації «Золота рибка».*

— Чи повертаються рибалки додому без риби?

— Буває по-різному. Але на вас очікує сюрприз — кожен для себе зробить золоту рибку, яка, можливо, здійснить ваше заповітніше бажання.



III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Чи сподобалася вам наша пригода?

— Що повторили на рибалці?

— Якими можуть бути речення?

— Що складає основу речення?

2. Рефлексія. Вправа «Покажи палець»

— Якщо наприкінці уроку у вас позитивна оцінка емоційного стану — направте великий палець угору, якщо погана — вниз.

4. Домашнє завдання

Повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

ДОСЛІДЖУЮ ТЕКСТ

УРОК 106. РОЗПІЗНАВАННЯ ТЕКСТУ ЗА ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ. РЕДАГУВАННЯ ДЕФОРМОВАНОГО ТЕКСТУ. ВИЛУЧЕННЯ З ТЕКСТУ «ЗАЙВОГО» РЕЧЕННЯ. ПОШУК ПОТРІБНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У КВИТКУ ДО ТЕАТРУ. СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ ЗА МАЛЮНКОМ

Мета: формувати уявлення учнів про текст; учити розпізнавати його за основними ознаками; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати культуру поведінки в театрі.

Обладнання: сигнальні картки з цифрами, картки для роботи в парах, картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Гра «Виправ помилки»

- Речення виражає незакінчену думку. (*Закінчену.*)
- Речення, у якому про щось розповідається, називається питальним. (*Розповідним.*)
- Речення, у якому про щось запитується, називається спонукальним. (*Питальним.*)
- Речення, у якому висловлюється спонукання, називається розповідним. (*Спонукальним.*)

3. Гра «Скільки речень?»

- Покажіть сигнальною картою, скільки речень ви почули.
- Навесні ми пішли до лісу. Там кожне дерево співало свою пісню.
- У носатого Івана одежина дерев'яна. Він у чистім полі ходить і по ньому носом водить.
- Ось і садочок! Поблискують черешеньки в листі зелененькім. Черешеньки ваблять очі діточкам маленьким.
- Пригадайте перше речення, повторіть його. Запишіть його у зошиті. Підкресліть головні слова.

4. Самостійна робота

1) Виконання роботи.

1-й варіант

Установіть зв'язок слів у реченні.

Сніг блищить ясным кришталем.

Сніг (*що робить?*) _____;

блищить (*чим?*) _____;

кришталем (*яким?*) _____.

2-й варіант

Установіть зв'язок слів у реченні.

Сонячне проміння торкнулося землі.

Проміння (*що зробило?*) _____;

Проміння (*яке?*) _____;

Торкнулося (*чого?*) _____.

2) Взаємоперевірка.

5. Встановлення межі речень. Робота в парах (за картками)

Пригріває ясне сонечко пташки голосніше співають вітер колише зелені віти дерев гарно.

— Прочитайте те, що у вас утворилось. Чи можна сказати, що ці речення об'єднані однією темою?

6. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми будемо досліджувати текст, навчимося розпізнавати його за основними ознаками.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 125)

1) Виконання вправи 1.

- Читання тексту.
 - Прочитайте групи речень.
- Гра «Малі дослідники».
 - Чи взаємопов'язані речення в першій групі?
 - Чи виражає ця група слів якусь одну думку?
 - Визначте, чи пов'язані між собою речення в другій групі?
 - Про що розповідає ця група речень?
 - Поміркуйте, яка група речень утворює текст.
 - Перевірте власні думки з правилом.
- Зіставлення висновків учнів із правилом.

Фізкультхвилинка

Хлопчики й дівчатка!
Колони підрівняйте.
Й розминку-веселинку
Зі мною починайте.
Раз — підняти руки вгору,
Два — нагнутися додолу.
Три, чотири — прямо стати.
Будем знову починати.
Руки в боки, руки так,

Руки вгору, як вітряк.
Вище руки підніміть, кулачками потрясіть.
Нахил вліво — раз, два, три.
Нахил вправо — раз, два, три.
Нахилились, розігнулись.
Навкруг себе повернулись.
Раз присядьте,
Два присядьте,
І за парти тихо сядьте.

2) Вправа «Мікрофон».

- Чи були ви у театрі? У якому?
- Що вам сподобалося найбільше?

3) Робота з деформованим текстом. Виконання вправ 3–5.

- Читання речень.
 - Прочитайте речення. Чи утворюють ці речення текст? Чому?
 - Поясніть Читалочці, що слід зробити, щоб утворився текст.
 - Розташуйте речення так, аби утворився текст.
 - Запишіть текст у зошиті.
- Бесіда.
 - Де були діти?
 - Як усі переглядали виставу?
 - Що сталося далі?
 - Поміркуйте і скажіть, що не так зробили Оля з Юрком?
 - Щебетунчику також цікаво, чи правильно діти поведилися у театрі?
 - Чому під час вистави не можна їсти?
 - Пригадайте правила поведінки в театрі.

2. Хвилинка-цікавинка

Театр ляльок — це театральне видовище, у якому діють ляльки (*можуть варіюватися за розмірами і формами, наприклад, бути об'ємними або плоскими*), що рухаються за допомогою акторів. Здебільшого актори, які керують ляльками, сховані або замасковані від глядача, однак останнім часом набув поширення театр ляльок «уживу» — коли глядачі здатні побачити, як відбувається процес керування ляльками.

Основною ідеєю театру ляльок є здатність за допомогою ляльок створити виставу, що може бути розвагою, культурною подією. За допомогою ляльок актори театру ляльок (*лялькарі*) здатні створити

яскраві образи, передати характерні риси людського характеру, актори вкладають у «вуста» ляльок повчальний зміст, важливу інформацію.

Крім гри ляльок у ляльковій виставі, зазвичай, існує голосовий супровід — це найчастіше «озвучування» ляльок (*їхні ролі, які, знову ж таки, найчастіше читають лялькарі, подеколи інші особи або одна особа*), також у ляльковій виставі може бути оповідання (*роль оповідача*), що може бути як на виду глядачів, так і поза їхніми очима. Дуже часто, особливо в національних театрах ляльок, вистави відбуваються під акомпанемент музичних інструментів, з використанням інших видів традиційного мистецтва тощо.

3. Продовження роботи за підручником

1) Виконання вправ 6–7 (с. 126). Робота за малюнком.

- Родзинка зібралася у театр. Розгляньте її квиток.
- У який театр зібралася Родзинка?
- На яку виставу?
- Коли відбудеться вистава?
- На якому місці сидітиме Родзинка?
- Скільки коштує квиток?

2) Виконання вправ 8–9.

- Робота за малюнком.
 - Розгляньте малюнок до вправи 8.
 - Куди прийшли діти?
 - Який це театр?
 - Чи здогадалися ви, яку виставу вони переглядають?
 - Як ви вважаєте, дітям цікаво? Чому?
- Запис тексту.
 - Напишіть за малюнком текст (3–4 речення) у зошиті.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про що ви дізналися на уроці?
- Які речення утворюють текст?
- Як розміщуються речення в тексті?

2. Рефлексія. Вправа «Драбинка успіху»

Учням пропонують на нижній сходинці розташувати людину, в якої руки вниз — у мене нічого не вийшло, на середній — людину, в якої руки в боки — у мене були складнощі, на верхній — людину, руки якої розведені в сторони, — мені все вдалося.

3. Домашнє завдання

С. 126, впр. 10; повторити правило.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 107. ДОБИРАННЯ ЗАГОЛОВКА ДО ТЕКСТУ. ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІСТУ ТЕКСТУ ЗА ПОДАНИМ ЗАГОЛОВКОМ. РЕДАГУВАННЯ ДЕФОРМОВАНОГО ТЕКСТУ. ПОБУДОВА ТЕКСТУ ЗА ПОДАНИМ ЗАГОЛОВКОМ І МАЛЮНКОМ

Мета: ознайомити учнів із терміном «заголовок»; формувати вміння добирати заголовок до тексту, прогнозувати зміст тексту за поданим заголовком; вправляти в редагуванні деформованого тексту; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність в природничих науках, загальнокультурну грамотність; виховувати дбайливе ставлення до тварин.

Обладнання: картки для роботи в групах, репродукція картини Джима Дейлі.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Бесіда

— Що називається текстом?

— Як розміщуються речення в тексті?

3. Гра «Коректор». Робота в групах

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання: розташувати речення в певній послідовності, утворивши текст.*

Група 1

- Всім було весело.
- Хлопчики зробили паперового змія.
- Вийшли запускати його за село.
- Змій піднімався все вище і вище.

Група 2

- Вона стала схожою на золотий букет.
- Зацвіла верба.
- А як пахнуть медом її котики!
- Настала весна.

Група 3

- Її люблять усі учні нашого класу.
- Люда багато читає.
- Вона часто розповідає казки малюкам.
- Я дружу з Людою.

Група 4

- Дзюрчать веселі струмочки.
- Настала весна.
- У Вови в руках човник.
- Пустив він човник у струмок, а той поплив, закрутився.

3) Презентація діяльності учнів.

4. Каліграфічна хвилинка

Дд дд ді усь дідусь

Дідусь — це батько мами чи татка.

- Поділіть слова для переносу.
- Виконайте звуковий аналіз слова *дідусь*.

5. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні ми продовжимо наше знайомство з текстом, будемо вчитися добирати до нього заголовки, а також за заголовком прогнозувати зміст тексту.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 127)

1) Виконання вправ 1–2.

- Читання тексту вчителем.
- Бесіда.
 - З ким спілкувався Щебетунчик?
 - Що робив хлопчик?
 - Про що розповів Щебетунчикові дідусь?
 - Що здивувало дитину?
 - Спробуйте пояснити Щебетунчикові, що таке заголовок і навіщо він потрібний?
 - Перевірте за правилом власні міркування.
- Співвідношення висновків дітей та правила.

2) Виконання вправи 3.

— Визначте, який з поданих заголовків найбільше підходить до тексту про Щебетунчика:

Щебетунчик і дідусь;
Для чого заголовки?

Фізкультхвилинка

Руки в сторону та вгору —
На носочки піднялись.
Підніміть голівку вгору
Й на долоньки подивись.
Руки в сторони розводим,
Опускаєм плавно вниз.
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розізнемо:
Раз присіли — руки прямо,

Встали. Знову все так само!
Вправу дружко почали
Нахил вліво — раз, два, три!
Повертаємося вправно,
Все виконуємо гарно,
Вліво, вправо повернулись.
Ось розминці вже й кінець,
Хто ж старався — молодець!

2. Продовження роботи за підручником

1) Виконання вправ 4–5.

- Читання тексту («Щоденні 5» — читання для друга, по реченню).
- Бесіда.
 - Про кого цей текст?
 - Що цікавого ви дізналися про ворон?
 - Придумайте заголовок.
- Списування речень.
 - Запишіть заголовок у зошиті.
 - Спишіть два останні речення.

2) Прогнозування змісту тексту за поданим заголовком. Виконання вправ 6–8 (с. 128).

- Робота над заголовком.
 - Прочитайте заголовок, який дібрав Гаджик.
 - Поміркуйте, про що йтиметься в тексті з таким заголовком? Розкажіть.

- Читання тексту вправи 7.
- Вибіркове списування.
— Запишіть заголовок у зошиті. Спишіть останні три речення про їжачка.
- Виконання завдання.
— Побудуйте звукові схеми до слів:
1-й варіант — їжак;
2-й варіант — яблуко.
- Взаємоперевірка.

3) Виконання вправи 9.

- Робота за світлиною.
— Прочитайте заголовок. Розгляньте світлину.
— Кого ви на ній бачите?
— У кого з вас є кіт (*кішка*) чи собака? Розкажіть про них.
— Придумайте клички тваринам.
— Складіть за заголовком і світлиною текст (*3–4 речення*).
- Запис заголовка та тексту в зошиті.

3. Стратегія «Входження в картину»

— Розгляньте репродукцію картини. Кого ви на ній бачите?

— Яку пору року зображено на репродукції картини? Чому ви так вважаєте?

— Чим зайняті діти? Про що вони мріють?

— Що робить песик?

— Чи можна сказати, що діти та песик друзі? Обґрунтуйте власну думку.

— Це сучасна картина чи ні? Чому ви так вважаєте?

— Доберіть назву.

— Це репродукція картини сучасного американського художника Джима Дейлі, який пише картини і зображує на них дітей та тварин. Це одна з картин серії «Діти і тварини», що не має назви.



III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

— Що можна дібрати до тексту?

— Про що повідомляє заголовок?

2. Рефлексія. Вправа «Крісло автора»

— Розкажіть про те, що вдалося, яка робота була найцікавішою, найважчою, яку роботу хотіли зробити ще раз. Який вірш перечитали б ще раз?

3. Домашнє завдання

С. 128, впр. 10; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 108. ДОСЛІДЖЕННЯ БУДОВИ ТЕКСТУ. ВИЗНАЧЕННЯ В ТЕКСТІ ЗАЧИНУ, ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ І КІНЦІВКИ. ВІДНОВЛЕННЯ ДЕФОРМОВАНОГО ТЕКСТУ. СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ ЗА СЕРІЄЮ МАЛЮНКІВ

Мета: дати учням уявлення про будову тексту, його частини; формувати вміння виділяти в тексті зачин, основну частину, кінцівку; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до тварин.

Обладнання: цеглинки конструктора, картки для роботи в групах, малюнки із зображенням тварин.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Дзвоник дзвенить, не стихає,
Школярів усіх скликає:
Гей, до класу поспішайте,
На місця свої сідайте.

2. Гра «Так — ні»

Якщо твердження правильне, учні піднімають угору зелену цеглинку, якщо хибне — червону.

- Тест складається зі слів. (*Ні.*)
- Текст утворюють зв'язані за змістом речення. (*Так.*)
- Речення в тексті розміщено в певній послідовності. (*Так.*)
- Заголовок — це назва уривка тексту. (*Ні.*)
- До тексту можна дібрати заголовок. (*Так.*)
- Заголовок повідомляє, про що йтиметься в тексті. (*Так.*)

3. Каліграфічна хвилинка

Пп пп при природа

З природою живи в дружбі, то й тобі буде вона в службі.

— Запишіть прислів'я. Розкажіть, як його розумієте.

4. Вибіркове списування. Робота в парах

1) Виконання завдання.

— Випишіть речення.

Йшов Мишко по лісу. Біля дуба. Він знайшов гриб. Мишко був радий. Гриб великий. Хлопчик відніс гриб додому.

2) Самоперевірка.

Йшов Мишко по лісу. Він знайшов гриб. Мишко був радий. Хлопчик відніс гриб додому.

3) Бесіда.

- Чи можна сказати, що у вас утворився текст? Обґрунтуйте власну думку.
- Доберіть до тексту заголовки.
- Визначте головні слова в першому реченні, підкресліть їх.
- Поміркуйте та скажіть, чи можна дітям самостійно збирати гриби в лісі? Чому?

5. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо досліджувати текст, ознайомимося з будовою тексту. Для роботи наші друзі дібрали тексти про пригоди тварин.

- У кого з вас є хатні улюбленці?
- Як ви за ними доглядаєте?
- Розкажіть про своїх маленьких друзів.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 129)

1) Виконання вправ 1–3.

- Читання тексту («Щоденні 5» — читання для друга).
- Бесіда.
 - Про кого цей текст?
 - Чого захотілося киці?
 - Яке лихо сталося?
 - Як киця придумала?
- Гра «Малий дослідник». Визначення частин тексту.
 - Визначте, на скільки частин поділено текст.
 - Про що йдеться в кожній частині?
 - Чи можна їх поміняти місцями?
 - Текст — немов будинок. Він має свій початок. Будинок починають споруджувати з фундаменту.

Текст починають будувати з одного чи кількох речень, що становлять його початок, або *зачин*. У зачині коротко повідомляється те, про що йтиметься в тексті. Далі у будинку зводять стіни, у тексті — складають *основну частину*. З неї ми дізнаємося про основне, головне, про що хотів повідомити автор у тексті. Будинок завершується дахом. А в текстах має бути висновок. Це *кінцівка* тексту.

- Робота за правилом.
- Поділ тексту на частини.
 - Знайдіть у розповіді про кицьку кожну частину тексту.

2) Хвилинка-цікавинка.

- Майже 2/3 доби кішки витрачають на сон. Так, кіт, який прожив 9 років, 6 із них проспав.
- Більшість кішок є правшами, а більшість котів — лівшами.
- У світі живуть понад 500 млн домашніх котів. «Найкотячіша» країна — Австралія. Там на 10 осіб припадає 9 котів.
- Звичайна домашня кішка здатна бігати зі швидкістю до 50 км/год, щоправда, тільки на короткі дистанції.
- Кішка може стрибати на висоту, яка вп'ятеро перевищує її зріст.

Фізкультхвилинка

Кицька з кошенятами весело гуляла,
Кицька кошеняток цього навчала:
Тихенько стучати,
Мишок шукати,
На зеленій травичці
Весело стрибати.

2. Продовження роботи за підручником

1) Виконання вправ 4–5.

- Читання тексту Читалочки.
- Бесіда.
 - Про кого дібрала для вас текст Читалочка?
 - Чи все в ньому правильно?
 - Виправте недоліки.
 - Який заголовок можна дібрати до цього тексту?
- Запис тексту.
 - Запишіть виправлений текст у зошиті.

2) Хвилинка-цікавинка.

- У лисячій сім'ї турботу про потомство беруть на себе обое батьків. Батько ще до появи малят доглядає за своєю самкою і допомагає їй облаштувати лігво.
- Хвіст для лисиці дуже важливий орган. Під час бігу він допомагає їй тримати рівновагу, а взимку служить додатковим захистом від холоду.

- Лисиці дуже обережні. У разі небезпеки або погоні вони заплутують сліди і переховуються в інших місцях, щоб увести переслідувача в оману. Саме через цю особливість лисиці присвоєно звання найхитрішого звіра.

3) Виконання вправи 6 (с. 130).

- Читання тексту.
- Бесіда.
 - Про кого Гаджик підготував для вас текст?
 - Яка пригода трапилася на риболовлі?
 - Чи зрозуміло вам, чим закінчилася пригода?
 - Допоможіть Гаджику придумати кінцівку.
- Презентація роботи учнями.

4) Хвилинка-цікавинка.

- Горобці зазвичай літають зі швидкістю 38 км/год, але переляканий горобець може розігнатися до 50 км/год. Через кожні 15 хв польоту вони зупиняються, щоб відпочити.
- Горобці — однолюбів. Вони створюють сім'ю раз і на все життя.
- Вони люблять приймати пісочні ванни. Птахи повністю занурюються в пісок і чистять своє пір'я від паразитів.

5) Виконання вправ 7–9.

- Робота за малюнками.
 - Розгляньте малюнки. Що відбувається на кожному з них?
 - Чи можна скласти за цими малюнками текст?
 - Що для цього слід зробити?
 - Побудуйте текст за малюнками про пригоду кота. Придумайте заголовок.
- Запис тексту.
 - Запишіть у зошиті текст (3–4 речення).
 - Розпочніть із заголовка.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що нового про текст ви дізналися сьогодні на уроці?
- З яких частин складається текст?

2. Рефлексія

Учні висловлюються одним реченням, обираючи початок фрази з рефлексивного екрана на дошці.

- Сьогодні я дізнався(лася)...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів(ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- У мене вийшло ...
- Я зміг(змогла)...

3. Домашнє завдання

С. 130, впр. 10; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 109. РОЗРІЗНЕННЯ ТЕКСТУ-РОЗПОВІДІ І ТЕКСТУ-ОПISУ. ВИЗНАЧЕННЯ ТИПУ ПОДАНОГО ТЕКСТУ. ПОШУК ПОТРІБНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ОГЛОШЕННІ. РОЗПІЗНАВАННЯ ТВАРИНИ ЗА ЇЇ ОПISОМ. ДОПОВНЕННЯ ОГЛОШЕННЯ ПРО ЗАГУБЛЕНУ ТВАРИНУ ЗА ЇЇ ОПISОМ

Мета: формувати вміння розпізнавати та визначати типи текстів; учити знаходити потрібну інформацію в оголошенні; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливність, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до тварин.

Обладнання: завдання для роботи в групах, зображення білки, малюнки сундучків для проведення рефлексії, стікери.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

2. Бесіда

- Що утворює текст?
- Що можна дібрати до тексту?
- З яких частин утворюється текст?
- Чи можна частини тексту міняти місцями? Чому?

3. Каліграфічна хвилинка

Цц цц ццц ци ці ця лисиця

- Складіть звукову модель слова *лисиця*, усно складіть з ним речення.

4. Навчальний диктант

Лисиця живе в лісі. Вона поїдає мишей, зайців. Іноді вона краде курей і курчат. Найкраща їжа для неї — лісові миші. Лисиця дуже хитра.

- Доберіть і запишіть назву тексту.
- Знайдіть у тексті зачин, основну частину, кінцівку.

5. Робота за малюнками. Складання розповіді. Робота в групах

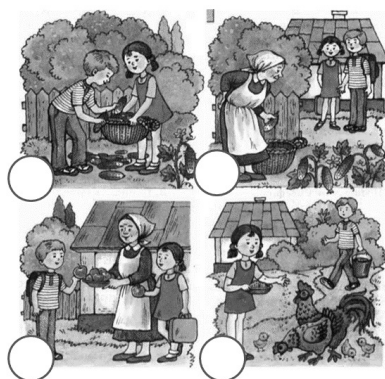
1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання.*

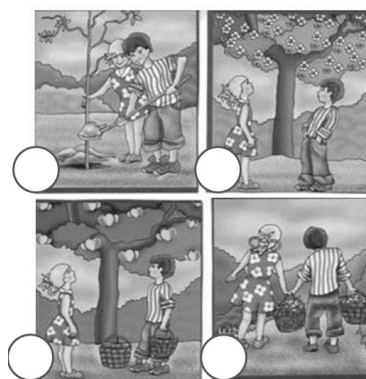
Завдання:

- Уважно розгляньте малюнки.
- У кружечках цифрою позначте послідовність дій на малюнку.
- Складіть речення до кожного малюнка.

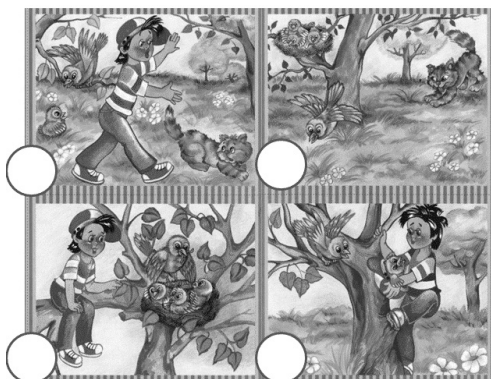
Група 1



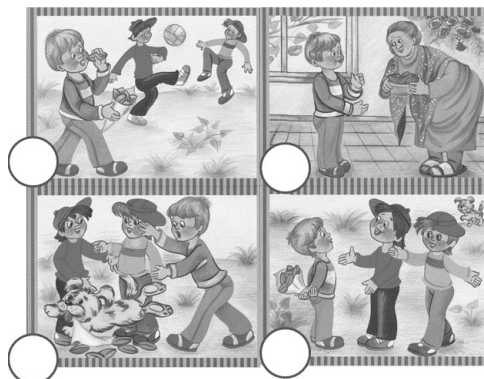
Група 2



Група 3



Група 4



4) Презентація діяльності учнів.

- Що у вас утворилося?
- Доберіть до тексту заголовки.
- Визначте в тексті зачин, основну частину, кінцівку.

6. Повідомлення теми та мети уроку

- Сьогодні на уроці ми ознайомимося з різними видами тексту, навчимося їх розрізняти.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 131)

Виконання вправ 1–3

- Читання текстів («Щоденні 5» — читання для друга, по одному тексту).
- Бесіда.
 - Що спільного в цих текстах?
 - Як автор розказує про Димка в першому тексті?
 - А в другому?
 - Допоможіть Гаджикові визначити, який із цих текстів називається описом, а який — розповіддю.
- Співвідношення висновків учнів із правилом.
- Списування.
 - Спишіть той текст, що вам більше сподобався. Придумайте йому заголовок.

Фізкультхвилинка

Ось іде до нас весна.
Все навколо оживає:
Підсніжники прокидаються,
(Потягуються.)
Проліски посміхаються,
(Посміхаються.)

Пташки прилітають,
(Махають руками-«крилами».)
Діти вибігають,
(Біг на місці.)
На луках стрибають.
(Стрибки.)

2. Продовження роботи за підручником

1) Виконання вправи 4.

- Читання тексту.
- Бесіда.
 - Про кого цей текст?
 - Кого Волохан запряг у свої нарти?
 - Поясніть, що таке нарти.
 - Яким було катання?
 - Поміркуйте, це розповідь чи опис. Обґрунтуйте власну думку.
 - Доберіть до тексту заголовки.
 - Чи хотілося б вам покататися на нартах?

2) Виконання вправи 6 (с. 132).

- **Бесіда.**
 - Розгляньте світлину. Кого ви на ній бачите?
 - Де мешкає білочка? Чим живиться?
 - Чи доводилося вам бачити білочку в парках?
 - Як слід ставитися до тварин?
- **Складання тексту.**
 - Складіть текст про білочку, зважаючи на подані питання.
 - Придумайте заголовок.

Хвилинка-цікавинка

Білки харчуються горішками, які запасують на зиму, а також вони сушать гриби, наколюючи їх на гілочки. Насправді горіхи становлять лише основний раціон білок. Також вони залюбки харчуються комахами, пташиними яйцями та навіть пташенятами, жолудями й насінням.

Білки гарно стрибають. Справді — між деревами вони можуть перестрибувати відстані до 5–7 м.

Білки чудово плавають. Звісно, за сприятливих умов тваринка намагається уникати води, однак у вимушених випадках, вона може перепливати різноманітні водойми. Тоді головне завдання для гризуна — уникнути намокання хвоста, для чого звірок і тримає його високо над водою, адже під його вагою білка неминуче потоне.

У сучасному місті білка може стати загрозою. Тваринка, насамперед, може пошкодити лінії електропередач.

Білка добре звикає до людей, її навіть можна тримати вдома.

3) Виконання вправ 7–8.

- **Читання тексту вправи 7.**
 - У Родзинки загубився собака. Вона написала оголошення. Прочитайте його.
- **Бесіда.**
 - Як звуть собаку Родзинки?
 - Прочитайте опис собаки.
 - Що ще зазначила в оголошенні Родзинка?
 - Як ви вважаєте, навіщо потрібна така інформація?
- **Робота за світлинами (вправа 8).**
 - Розгляньте світлини. Визначте, який із песиків належить Родзинці. Обґрунтуйте власну думку.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що нового ви дізналися на уроці?
- Як називається текст, у якому про щось розповідається?
- Як називається текст, у якому щось чи хтось описується?

2. Рефлексія

- Перед вами — скриньки, наклейте стікер на ту скриньку, що відповідає вашому настрою.

Скринька радості	Скринька успіху	Скринька суму	Скринька подиву

3. Домашнє завдання

- С. 132, впр. 9; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 110. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ВИРАЖАЛЬНИМИ ЗАСОБАМИ МОВИ В ТЕКСТІ. ЗБАГАЧЕННЯ ТЕКСТУ ВИРАЖАЛЬНИМИ ЗАСОБАМИ. НАПИСАННЯ ТЕКСТУ ЗА МАЛЮНКОМ І ЗАПИТАННЯМИ

Мета: з'ясувати роль виражальних засобів мови в тексті; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках, загальнокультурну грамотність; виховувати дбайливе ставлення до природи.

Обладнання: картки для роботи в парах, малюнок-підказка «Поведінка серед природи навесні», репродукція картини Олега Саулова «Весна. Квітень», набори смайлів для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича, мистецька.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

І знову дзвоник кличе в клас,
Знання нові чекають нас.
Ми дуже любим рідну мову,
Її мелодію чудову,
Тож починаємо урок,
Нехай знання ідуть вам впрок.

2. Каліграфічна хвилинка

Т т т т т т т т т т т т

Е Т С К Т

- Утворіть із букв другого рядка слово. Запишіть його у наступному рядку зошита.
- Чи можна це слово поділити для переносу? Чому?
- Що ви знаєте про текст?

3. Робота з текстом. Робота в парах

1) Виконання завдання.

Переставте абзаци так, щоб утворився текст. Доберіть заголовок.

Незабаром у птахів вивелося п'ятеро малят. Вони жадібно розкривали дзьобики і просили їсти. Батьки по черзі літали на болото й годували своїх дітей.

Навесні на даху нашої хати оселилися лелеки. Вони наносили сухого гілля, м'якої трави і вимостили собі розкішне гніздо.

Молоді лелеки швидко навчилися літати. А восени лелеча сім'я полетіла у вирій.

2) Списування.

- Запишіть заголовок та зачин у зошиті.
- У першому реченні підкресліть головні слова.

3) Бесіда.

- Пригадайте, як слід поводитися серед природи навесні? Скористайся малюнком-підказкою.



4. Визначення типу речень. Робота в парах

1) Виконання завдання.

— Прочитайте тексти. Визначте їхні типи. Доберіть заголовки.

В'ється стежка через поле. Йдеш по ній і бачиш по боках подорожник. Росте він на узбіччях, біля доріг де ходять люди.	Подорожник — трав'яниста рослина. Його листочки міцні, круглі. Над темно-зеленим листям піднімаються стрілки — стебла. Дрібненькі квіточки зібрані у вузький колосок.
<input type="checkbox"/> текст-опис	<input type="checkbox"/> текст-опис
<input type="checkbox"/> текст-розповідь	<input type="checkbox"/> текст-розповідь

2) Самоперевірка.

5. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні ми продовжимо досліджувати текст, спостерігатимемо за виражальними засобами мови в ньому.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 133)

1) Виконання вправ 1–3.

- Слухання текстів.
- Бесіда.
 - Про яку пору року йдеться в текстах?
 - Чим вони схожі, а чим відрізняються?
 - Поясніть, як ви розумієте зміст виділених речень.
 - Який текст, на вашу думку, кращий? Чому?
 - Випишіть з нього два речення, які вам найбільше сподобалися.
- Списування речень.

Фізкультхвилинка

Трава — низенька-низенька,

Дерева — високі-високі,

Вітер дерева колише, гойдає,

То вправо, то вліво хитає,

То вперед, то назад, то вниз пригинає.

Птахи летять, відлітають,

А учні тихенько за парти сідають

І українську мову вивчають.

(Присідають.)

(Потягуються.)

(Нахили тулуба.)

(Махають руками-«крилами».)

2) Гра «Допомога Читалочці». Виконання вправ 4–5.

- Читання тексту.
- Бесіда.
 - Про що ви прочитали текст?
 - Де росла береза?
 - Що відбувалося з нею взимку?
 - Що з'являлося навесні?
 - Визначте тип тексту.
 - Поміркуйте і скажіть, чи можна цей текст прикрасити. Як?
 - Доповніть текст словами з довідки. Прочитайте.
 - Який текст утворився? Обґрунтуйте власну думку.
- Запис тексту-опису в зошиті.
 - Запишіть утворений текст у зошиті.

3) Виконання вправ 6–7.

- Відгадування загадок.
 - Родзинка приготувала для вас загадки. Прочитай і відгадай їх!
 - Назвіть слова, що прикрашають текст.
- Словникова робота.
 - Поясніть, як ви розумієте значення виділених слів.
 - Звірте за словником.

Моріжок — густа молода трава.
Разок (разочок) — нанизані на нитку, мотузку чи дротинку однорідні предмети.

4) Виконання вправ 8–9.

- Робота за світлиною.
 - Розгляньте світлину. Що на ній зображено?
 - Допоможіть Щебетунчику скласти текст за світлиною і поданими питаннями.
- Запис тексту.
 - Запишіть утворений текст. Доберіть заголовок.

2. Стратегія «Входження в картину»

- Розгляньте репродукцію картини.
- Що ви бачите?
- Яку пору року зобразив художник? Чому ви так вважаєте?
- До якого місяця весни, на вашу думку, належить це зображення?

Чому?

- Де росте верба? Опишіть її.
- Які кольори використав автор, щоб написати річку та небо?
- Опишіть протилежний берег річки.
- Придумайте назву цієї репродукції картини.
- Картину написав сучасний художник Олег Саулов. Називається вона «Весна. Квітень».
- Які слова допомогли вам прикрасити речення, що ви склали?



III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що нового дізналися сьогодні на уроці?
- Навіщо в мовленні ми використовуємо красиві слова?

2. Рефлексія

- Оберіть свій смайлик, який відповідає вашому настрою по завершенню уроку.



3. Домашнє завдання

- С. 134, впр. 10–11; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

**УРОК 111. ДОБИРАННЯ ВИРАЖАЛЬНИХ ЗАСОБІВ МОВИ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ РЕЧЕНЬ.
ВІДНОВЛЕННЯ ДЕФОРМОВАНИХ РЕЧЕНЬ.
ВИКОРИСТАННЯ ВИРАЖАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ПОБУДОВИ ТЕКСТІВ.
СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ ЗА МАЛЮНКОМ І ПОДАНИМ ПОЧАТКОМ**

Мета: формувати навички у добиранні виражальних засобів мови для поширення речень; вправляти у відновленні деформованих речень, складанні тексту за малюнком і поданим початком; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливність, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до природи, взаємоповагу.

Обладнання: картки до ігор «Збери слово», «Доповни текст», «Що візьму на пікнік?», картки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Форма проведення: мовний пікнік.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу. Самоналаштування

— Покладіть руки на парту, заплющте очі та промовляйте:




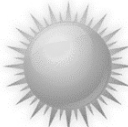

Я зможу сьогодні добре працювати на уроці.

Я — особистість творча.

Я бажаю всім однокласникам успіхів на сьогоднішньому уроці.

2. Гра «Збери слово»

Дітям необхідно розглянути малюнки, розміщені в 1-му рядку. Далі у порожню клітинку 3-го рядка вписати букву відповідного слова, порядок якої зазначено у 2-му рядку. Прочитати утворене слово.

				
1	2	3	1	1

- Яке слово утворилося? (Текст.)
- З чого складається текст?
- Що можна дібрати до кожного тексту?
- З яких частин складається текст?
- Які типи текстів ви знаєте?
- Які слова можуть прикрасити текст?

3. Гра «Доповни текст». Робота в парах

— Прочитайте текст. Чи подобається він вам?

Ромашка — квітка. Її голівка, наче сонечко з промінчиками. Листя — ніби мереживо. Яка чудова квітка!

— Що в ньому можна змінити? (Додати слова, що прикрашають текст.)
(Ромашка — ніжна квітка. Її голівка, наче маленьке жовте сонечко з білими промінчиками.
Листя — ніби зелене мереживо. Яка чудова квітка!)

- Який текст утворився?
- Доберіть заголовок до цього тексту.
- Де можна побачити ромашки?
- Запрошую вас на мовний пікнік на зеленій галявині.

4. Словникова робота

- Чи знаєте ви, що таке пікнік?
- Пікнік — розважальна прогулянка компанією з уживанням їжі на природі.

5. Каліграфічна хвилинка

Пп пп пі пк
пікнік

- Складіть звукову модель слова *пікнік*.
- Утворіть із цим словом речення.
- Хто з вас уже був на пікніку?
- Де і з ким ви його влаштували?
- Чим займалися?

6. Гра «Що візьму на пікнік?». Робота в парах

- Оберіть предмети, що знадобляться на пікніку.



- Зібралися? Вирушаймо! Але увага — пікнік у нас мовний, тому на вас очікують завдання.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота за підручником (с. 135)

1) Виконання вправ 1–3.

- Читання діалогу (за вправою 1).
 - Разом з нами на пікнік вирушили і наші друзі: Родзинка, Читалочка, Щебетунчик та Гаджик.
 - Дорогою вони милувалися природою.
 - Прочитайте їхню розмову.
- Бесіда.
 - Чи здогадуєтеся ви, що побачили наші друзі?
 - Чому ви так вважаєте?
- Виконання завдання вправи 3.
 - Складіть речення, вставте пропущене слово. Запишіть речення, що утворилося, у зошити.

Фізкультхвилинка

Трава низенька-низенька,	(Присідають.)
Дерева високі-високі,	(Стають на пальці ніг, руки піднімають угору.)
Вітер дерева колише, гойдає	(Нахил тулуба ліворуч-праворуч.)
Птахи летять, відлітають,	(Помахи руками-«крилами».)
А діти тихенько за парти сідають.	

2. Продовження роботи за підручником

1) Виконання вправ 6–7.

- Розгляньте малюнок. Розкажіть, що нагадала Читалочці трава.
- Дізнайтеся про враження Читалочки з вправи 7.
- Утворіть речення з поданих слів.
- Запишіть утворені речення у зошиті.
- Підкресліть слова, що прикрашають речення.

2) Виконання вправ 8–9.

- Розкажіть, що робить Родзинка.
- Кого нагадує їй кущ калини?
- Складіть текст (3–4 речення) за поданим початком, використавши красиві слова: Родзинку привабив кущ...
- Запишіть утворений текст у зошиті, розпочніть із заголовка.

3) Виконання вправи 10.

- Розгляньте малюнок. Що почув та уявив Щебетунчик?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Чи сподобався вам мовний пікнік із нашими друзями?
- За допомогою чого можна прикрасити речення?

2. Рефлексія. Вправа «Три обличчя»

Учитель демонструє учням картки із зображенням трьох облич: веселого, нейтрального та спокійного. Пропонує вибрати зображення, що відповідає їхньому настрою, та поплескати у долоні в момент його демонстрації вчителем.

3. Домашнє завдання

С. 136, впр. 11; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 113. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕКСТУ ШЛЯХОМ УСУНЕННЯ НЕВИПРАВДАНИХ ЛЕКСИЧНИХ ПОВТОРІВ. СКЛАДАННЯ УСНОЇ РОЗПОВІДІ ЗА МАЛЮНКОМ. ДОБИРАННЯ ЗАГОЛОВКА ДО ТЕКСТУ. НАПИСАННЯ ТЕКСТУ ПРО ПОДІЇ З ВЛАСНОГО ЖИТТЯ

Мета: формувати навички вдосконалення тексту шляхом усунення невинуватених лексичних повторів; збагачувати словниковий запас учнів; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати бажання займатися спортом, вести здоровий спосіб життя.

Обладнання: картки для роботи в групах та парах.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Видумуй, пробуй, твори!
Розум, фантазію прояви!

Активним і уважним будь
І про кмітливість не забудь!

2. Гра «Що я знаю про текст». Робота в групах

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання.*

— Пригадайте та запишіть на аркуші інформацію, пов'язану зі словом *текст*.

Т →
Е →
К →
С →
Т →

3) *Презентація діяльності учнів по колу.*

(Презентатори по черзі називають інформацію, яку підготували. Умова: інформація не повинна повторюватися.)

3. Робота з деформованим текстом. Робота в парах

1) *Виконання завдання.*

— Розташуйте речення в певній послідовності, утворивши текст.

- Під березою діти знайшли маленьке совеня.
- Вони відпустили совеня на волю.
- Діти забрали пташку додому і вилікували її.
- У дуплі берези було гніздо сови.
- У нього було ушкоджене крило.

2) *Бесіда.*

- Про кого текст?
- Як ви вважаєте, чи правильно вчинили діти? Чому?
- Доберіть до тексту заголовки.
- Пригадайте частини тексту.
- Прочитайте речення, які утворюють зачин.

— Про що йтиметься в основній частині тексту?

— Прочитайте кінцівку.

4. Каліграфічна хвилинка

Сс сс ссс со се совеня

— Складіть звукову модель слова «совеня».

— Утворіть з цим словом розповідне речення.

— Переробіть його на питальне.

— Запишіть обидва речення у зошиті.

5. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо досліджувати текст, навчимося удосконалювати його шляхом усунення не виправданих лексичних повторів.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Відгадування загадок

- Кулю шкіряну ганяють,
Лиш одну на полі мають!
По ногах не б'ють — це фол!
Називають гру... (*футбол*).

- Дві команди, як в футболі,
Та на крижаному полі,
І дорослих, і дітей
Позбирав на лід... (*хокей*).

- Сіла купа дівчорі
І поїхала з гори...

Люблять їх усі малята.
Звуть візочок цей... (*санчата*).

- З нетерпінням зиму ждуть,
Лід малюють — іскри йдуть!
Гострі та стрімкі вони.
Мають назву... (*ковзани*).

- Бокс, хокей, бобслей, футбол,
Сноуборд і волейбол...
Стадіон, басейни, корт —
Об'єднало слово... (*спорт*).

— Чи займаєтесь ви спортом? Розкажіть, яким.

— Що потрібно робити щодня, аби досягати у спорті високих результатів, щоб бути спритним і кмітливим, а головне — здоровим?

— Правильно, робити зарядку!

2. Словникова робота

Зарядка — фізичні вправи, що виконують для оздоровлення організму.

— Поміркуйте, як утворилося слово «зарядка».

— Чи робиш ти зарядку? Як часто?

— Що відчуваєш після зарядки — втому чи бадьорість?

3. Робота за підручником (с. 137–138)

1) Виконання вправ 1, 2.

- Читання текстів вправи 1 (*робота в парах: читання для друга*).
- Бесіда.
 - Про що ці тексти?
 - Чим відрізняються ці тексти?
- Гра «Малий дослідник».
 - Випишіть з другого тексту слова, що замінили слово «зарядка».
 - Навіщо використали ці слова?
 - Перевірте свої думки за правилом.
- Співставлення висновків учнів із правилом.

Фізкультхвилинка

2) Виконання вправ 4–5.

— Родзинка підготувала для вас текст. Прочитайте його.

— Який недолік ви помітили? Виправте його.

— Запишіть виправлений текст у зошиті.

3) Виконання вправ 6–7.

- Розгляньте малюнок.
- Яку пору року зображено на ньому?
- Розкажіть, хто як турбується про своє здоров'я. Уникайте повторів тих самих слів.
- Кому з дітей ви хочете дати пораду? Запишіть її у зошиті.


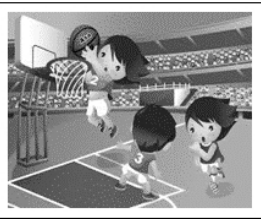

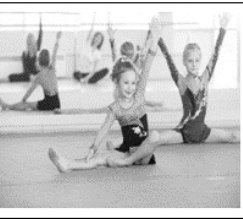
4) Виконання вправи 8.

- Напишіть текст (3–4 речення) про те, як ви дбаєте про своє здоров'я. Уникайте повторів тих самих слів.

(Презентація робіт — за бажанням дітей.)

4. Гра «Знайди пару». Робота в парах

- З'єднайте стрілочками малюнок, на якому зображено вид спорту, зі звуковою схемою.

			
- 0 - 0 =	- 0 - - 0 -	= 0 - - 0 - - 0 - 0	- 0 - - 0 - - 0 -

- Навіщо необхідно займатися спортом?

5. Гра «Віднови рядки вірша»

Щоб здоров'я добре мати,
Слід про нього змалку... (дбати)!
Кожний ранок обливатись
І зарядкою... (займатись)!
У дворі щодня гуляти,
Повноцінно їсти й... (спати)!
Добре мити всі продукти,

Досхочу вживати... (фрукти)!
Будете все це робити —
Перестанете... (хворіти).
Сонце світить всім тепленько,
Ми — промінчики маленькі.
Любимо змагатися,
В спортивні ігри... (гратися)!

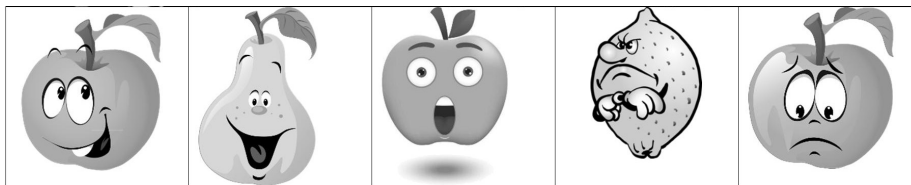
III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що нового ви дізналися сьогодні на уроці?
- Що слід робити, щоб не повторювати одне і те саме слово в сусідніх реченнях тексту?

2. Рефлексія

- Оберіть фрукт, що відповідає вашому настрою наприкінці уроку.



3. Домашнє завдання

- С. 138, впр. 9, 10; повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 114. ПОВТОРЕННЯ, ЗАКРІПЛЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО ТЕКСТ

Мета: закріпити знання учнів із теми «Текст»; удосконалювати практичні навички з впорядкування тексту, його вдосконалення; розвивати вміння встановлювати межі речення, критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати зацікавленість до історії козацтва.

Обладнання: цеглинки конструктора, картка зі словом «козаки» для розміщення на стіні слів, картки-завдання для роботи в групах та парах, малюнки для складання тексту, зображення козаків, розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок практичного застосування знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Хочу побажати вам гарного уроку,
Щоб було цікаво всім нам працювати,
Щоб хотіли дуже всі відповідати.

Щоб допомагало вам вміння міркувати
І дванадцять балів легко заробляти.

2. Гра «Так — ні»

Якщо учні вважають, що твердження правильне — піднімають зелену цеглинку, якщо хибне — червону.

- Пов'язані за змістом речення утворюють текст. (Так.)
- Речення в тексті розміщуються у будь-якій послідовності. (Ні.)
- До тексту можна дібрати заголовок. (Так.)
- Заголовок повідомляє, про те, що йтиметься в тексті. (Так.)
- У тексті є зачин і основна частина. (Ні.)
- У тексті є зачин, основна частина, кінцівка. (Так.)
- Текст, у якому про щось розповідається, називається розповідним. (Так.)
- Текст, у якому щось описується, називається описом. (Так.)
- Коли в тексті повторюються одні й ті самі слова, це прикрашає текст. (Ні.)

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми повторимо все, що вивчили з теми «Текст», виконуючи практичні вправи.

— А завдання для вас підготували наші гості — козаки, герої популярного українського мультфільму.

4. Словникова робота

1) *Бесіда.*

— А чи знаєте ви, хто такі козаки?

— Сьогодні я вже впевнено можу сказати, що українських козаків знають у всьому світі. Про них досі пишуть історії, складають пісні. Часи козацтва — це героїчне минуле України, яке так намагаються відтворити.

Козак означає «вільний воїн». Справді, їхній відвазі та волелюбності можна тільки позаздрити. Козаки завжди стояли на обороні рідної землі. Воювали, стерегли кордони, могли пройти і на суші, і на морі. А про їхні славетні походи та бої існують легенди.

2) *Розміщення слова на «стіні слів».*

Козаки

5. Каліграфічна хвилинка

Кк кк ко козак козаки

— Складіть і запишіть речення зі словом «козаки». Підкресліть головні слова.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота з деформованим текстом. Робота в групах

— Коротун полюбляє працювати разом із друзями. Тому підготував для вас завдання, яке ви будете виконувати в команді.

1) Об'єднання в 4 групи.

2) Отримання та виконання завдання.

Установіть послідовність речень, доберіть до тексту заголовки.

Група 1

- Тріщать сороки.
- За річкою березовий гай.
- Стукають дятли.
- Він сповнений звуків.
- Співають іволги.

Група 2

- У лісі достигла малина.
- Оце малинник!
- Кущі високі, а малина крупна і червона.
- Марина й Олена в лісі збирають малину.

Група 3

- Ось троянди у вазі, намальовані фарбами.
- Гарні картини у Саші!
- Ось корабель у морі.
- Саша — художник.
- Ось кошлате кошеня полює за волохатим джмелем.

Група 4

- Там лежать березові листочки.
- На зиму їжачок солодко засне в своєму гніздечку до весни.
- Звірятко влаштувало в саду своє гніздечко.
- В Альоші на дачі живе їжачок.
- Він ловить мишей.

3) Презентація діяльності учнів.

4) Запис утворених текстів у зошиті.

Фізкультхвилинка

- Як ви гадаєте, чому Силачу дали таке ім'я?
- Він запрошує вас на веселу зарядку!

Козаченько міцно спав,
Навіть пісню не співав.
Та нарешті він проснувся
І навколо озирнувся,
Порозчісував він вуса
Й оселедець русий-русий,
Вуха й шию він помив
Й на зарядку він побрів.
Ти, козаче, покажись,

Вправо, вліво повернись,
Хай же добрим буде світ,
Без війни, без свар, без бід.
Руки, наче гілочки, підіймайте,
Ними, наче шаблями, колихайте,
Оці плечі, оцей чуб —
Будеш міцний, наче дуб.
На коліна ставте свої рученята,
В барабан заграємо, козачата: бам-бам...

А тепер, як кінь, будем ходити,
Ногами, мов копитами, гуркотіти: туп-туп...
Ми негоду переможемо,
Нам зарядка допоможе.

Ясне сонечко хай сяє,
Дрібний дощик поливає,
На полях пшениця зріє
І добро завжди зігріє.

2. Робота в парах. Гра «Визнач межі речення»

1) Пояснення вчителя.

— Знайомтесь: Бурмило. Він дуже любить яблука. Тому просить вас визначити межі речення у тексті про дерево, на якому вони ростуть. Доберіть до тексту заголовок.

Росте в саду яблуня широко розкинула вона свої гілки навесні яблуня цвіте запашними квітами влітку пишається дивовижними плодами.

2) Виконання завдання.

— Запишіть перше речення у зошиті. Підкресліть головні слова.

3. Робота над текстом. Робота в парах

1) Відгадування загадки.

— Коротун — майстер загадувати загадки. Відгадайте, про кого він приготував наступне завдання.

Що за дивна непосида?
На стежинку шишки кида?
З гілки скік та скік на гілку...
Упізнали, друзі,.. (білку)?

— Що ви знаєте про життя білки? Розкажіть.

2) Виконання завдання.

— Прочитайте текст.

— Що в ньому не так?

— Як можна поліпшити цей текст?

— Доберіть заголовок, запишіть текст, який утворився.

Білочка живе у лісі. Білочка — дбайлива господиня. У білочки заготовлені на зиму горіхи, гриби.

3) Взаємоперевірка.

4. Вправа «Частини тексту». Робота в парах

1) Бесіда.

— Прочитайте назву тексту.

— Що ви знаєте про мурашок?

— Чи знаєте ви, що мураха може підняти вантаж приблизно в 100 разів важче власної ваги. Вона дуже сильна, як наш Силач. Тому за виконанням цього завдання спостерігатиме саме цей козак.

2) Виконання завдання.

— Прочитайте текст. На скільки частин його можна поділити?

МУРАШКА

Мурашка спустилася до струмка. Захотіла напитися. Хвиля заплеснула їй та мало не втопила. Голубка несла гілку. Вона побачила, що мурашка тоне та кинула їй гілку. Мурашка сіла на гілку і врятувалася.

— Запишіть у зошиті кінцівку тексту.

5. Складання тексту за малюнком

1) Пояснення вчителя.

— Наші друзі-козаки люблять слухати різні захопливі історії. Спробуйте їх здивувати. Складіть текст за малюнком, який вони підготували для вас.

2) Складання усної розповіді.

3) Презентація учнівських робіт (за бажанням).



III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

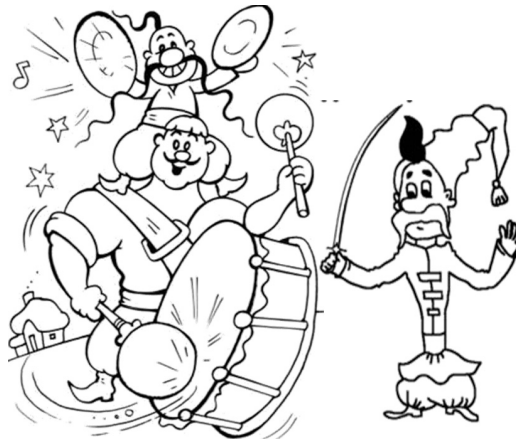
— Що сьогодні на уроці пригадали?

2. Рефлексія. Вправа «Селфі з козаками»

— Чи сподобалась вам зустріч із козаками?

— На згадку про сьогоднішній урок пропоную зробити селфі.

Розфарбуйте фото козаків кольоровими олівцями, якщо урок вам сподобався; сірим — якщо на уроці вам було не дуже цікаво.



3. Домашнє завдання

Повторити правила; скласти та записати текст (3–4 речення) про пригоду, яка сталася у вашому житті.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 115. ЗАСТОСУВАННЯ НАБУТИХ ЗНАТЬ УМІНЬ І НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Мета: удосконалювати знання учнів із теми «Текст»; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати взаємодопомогу, взаємопідтримку.

Обладнання: аркуші для складання «асоціативного куща» в групах, картки із завданнями для індивідуальної роботи та роботи в парах, картки для проведення самостійної роботи, плакат із зображенням дерева для проведення рефлексії, зображення плодів, квітів, листків.

Тип уроку: урок практичного застосування знань, навичок і умінь.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу.

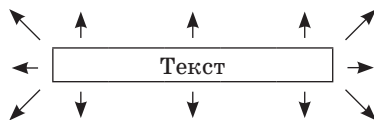
І знову дзвоник кличе в клас,
Знання нові чекають нас.
Ми дуже любим рідну мову,
Її мелодію чудову,
Тож починаємо урок,
Нехай знання ідуть вам впрок.

2. Робота в групах. Складання «асоціативного куща» до слова *текст*

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання.*

— Складіть «асоціативний кущ» до слова *текст*.



3) *Презентація діяльності учнів по колу.*

Презентатори по черзі називають дібрані слова. *Умова:* асоціації не повинні повторюватися.

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжуємо повторювати все, що вивчили про текст.

4. Каліграфічна хвилинка

Рр ра ру ор ри пр пп праця

Праця годує, а лінь марнує.

— Як ви розумієте прислів'я? Які ще прислів'я про працю ви знаєте?

— Назвіть протилежні за значенням слова, вжиті у прислів'ї.

— Виконайте звуковий аналіз слів:

1-й варіант — праця;

2-й варіант — годує.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Робота з деформованими реченнями

1) *Складання речень.*

— Прочитайте слова кожного рядка. Складіть речення.

- Чи можна утворені речення об'єднати в текст? Обґрунтуйте власну думку.
 - Це опис чи розповідь? Поясніть.
 - Доберіть заголовок.
- до, пішли, ми, навесні, лісу;
легенький, подихнув, вітерець, і, заспівали, всі, дерева;
кожне, свою, виводило, пісню, дерево.

2) Запис тексту.

- Запишіть утворені речення у зошиті.

2. Гра «Виправ текст»

- Прочитайте текст. Які слова повторюються в ньому?
- Замініть їх іншими словами.
- Доберіть заголовок.
- Запишіть виправлений текст у зошиті.

Зайчик зупинився на галявині. Зайчик злякано прислухався до шелесту дерев. Лячно зайчикові самому в лісі.

Фізкультхвилинка

До бабусі на город
(Ходьба на місці крадучись.)
Зібрались зайчата.
І до моркви нахилились
Щоб її зібрати.
(Нахили вперед, імітація збору.)
Та з-за тину на зайчат
Погляда бабуся.
(Нахили тулуба праворуч — ліворуч.)
І кричить: «Ось я до вас
Зараз доберуся!».
(Погрози лівою, потім правою рукою.)
Злякалися зайці,
Й нумо утікати,
До лісочка, до лісочка
Весело стрибати.
(Стрибки.)

3. Робота за малюнком. Складання розповіді «Пригода у лісі». Робота в парах

1) Бесіда.

- Розгляньте малюнок. Кого ви бачите на ньому?
- Який настрій у тварин?
- Як ви гадаєте, чим стурбовані мешканці лісу?
- Як слід поводитися з грибами?
- Складіть розповідь «Пригода у лісі».

2) Презентація розповідей.

4. Вправа «Який це текст?»

1) Відгадування загадки.

- Відгадайте, про кого будуть тексти.
 - Гостроносий і малий,
Сірий, тихий і незлий.
Вдень ховається.
Вночі йде шукать собі харчі.
Весь із тонких голочок.
Як він зветься?... (Їжачок).



2) Читання текстів

Текст 1

Восени дбайливий їжак улаштував собі тепле зимів'я. Натягав у нору під старим пеньком сухого запашного листя та м'якого лісового моху. Добре йому взимку спати у теплому кублі.

— текст-розповідь

— текст-опис

Текст 2

Ось їжачок. Сам він сірий. Має гострі колючки. У нього маленькі лапки і гостра мордочка. Цікава тваринка.

— текст-розповідь

— текст-опис

— Обґрунтуйте власний вибір.

5. Гра «Малі письменники»

1) Отримання і виконання завдання.

— Складіть текст за опорними картками.

1-й варіант

1. Де живе їжачок?
2. Це свійська чи дика тварина?
3. Чим укрите тіло їжачка?
4. Яка у нього мордочка? А вушка?
5. Який носик? Очі?
6. Чим корисний їжак?

2-й варіант

1. Їжачок — невелика лісова тваринка.
2. Тіло у нього...
3. Голочки...
4. Мордочка...
5. Вушка...
6. Оченята, немов...

2) Презентація текстів (за бажанням учнів).

— Які тексти у вас утворилися? Обґрунтуйте власні думки.

6. Самостійна робота

1-й варіант

1. Текст — це:
 - а) група слів, які виражають закінчену думку;
 - б) пов'язані за змістом речення, розміщені в певній послідовності;
 - в) словосполучення і слова.
2. Прочитайте текст. Позначте заголовок, що відповідає змісту.

Припустив дощ. Усьому живому роздає він свої краплі. Зраділи лісові квіти. Голівки до дощової хмарки підвели. Розщебеталися пташки. Тільки дятел по корі всохлого дуба стукотить, дощу ніби й не помічає.

- а) Лісові квіти
 - б) Веселий дятел
 - в) Дощик
3. Визначте тип тексту, поданого в попередньому завданні.
 - а) Текст-розповідь;
 - б) текст-опис.
 4. Розмістіть і запишіть речення так, щоб утворився текст.

Уранці діти йдуть до школи. Починається урок. Заходить учитель. Дзвінок кличе їх у клас.

2-й варіант

1. Текст складається із:

- а) заголовка, абзацу, висновку;
- б) зачину, основної частини, кінцівки;
- в) плану, теми, мети.

2. Прочитайте текст. Позначте заголовок, який відповідає змісту.

Світлячок схожий на маленький ліхтарик, який світиться вночі. Лапки в нього маленькі, спинка сіренька. Здається, що хтось злегка притрусив її землею. А ще на спинці світлячок має золоту намистину. Вона вночі світиться.

- а) Маленький жучок
- б) Світлячок
- в) Комахи

3. Визначте тип тексту, поданого в попередньому завданні.

- а) Текст-розповідь;
- б) текст-опис.

4. Розмістіть і запишіть речення так, щоб утворився текст.

Настав ранок. Дзвінко лунає вона у високості. Жайворонок затягнув свою пісню. Заграло сонячне проміння.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що цікавого було сьогодні на уроці?
- Які вправи сподобалися?
- Що називаємо текстом?

2. Рефлексія. Вправа «Плід, квітка, листок»

Для цієї вправи потрібно підготувати великий аркуш паперу, на якому зображено дерево, а також маленькі картки із зображеннями плода, квітки та зеленого листочка (із розрахунку на кожну дитину). «Плід» означає, що урок пройшов корисно, плідно. «Квітка» — урок сподобався, але були питання. «Зелений листок» — було багато незрозумілого під час уроку.



3. Домашнє завдання

Повторити правила.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

ПОВТОРЮЮ ВИВЧЕНЕ

УРОК 116. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО

Мета: систематизувати та узагальнити знання про частини мови, види речень; продовжити формувати вміння виконувати звуковий аналіз слів; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати дбайливе ставлення до людей похилого віку.

Обладнання: картки для роботи в групах, розмальовки для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь та навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Сядьте, діти, всі рівненько.
Усміхніться всі гарненько,
Настрій на урок візьмемо,
Й працювати розпочнемо.

2. Повідомлення теми та мети уроку

— Настав той час, коли всі теми вивчені. Але існує одне гарне українське прислів'я: «Повторювати — велике діло». Тому з сьогоднішнього уроку ми починаємо повторювати теми, які вивчали протягом навчального року.

3. Каліграфічна хвилинка

*Оо оо ос зн ня
освіта знання*

— Складіть речення із поданими словами.

— Виконайте звуковий аналіз:

1-й варіант — освіта;

2-й варіант — знання.

4. Гра «Збери прислів'я». Робота в групах

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання.*

— Складіть прислів'я.

Група 1

Вік живи —		що крила пташині.
Знання людині —		а незнання смішить.
Знання красить,		вік учись.

Група 2

Наука в ліс не веде,		багато місця не займає.
Здобудеш освіту —		а з лісу виводить.
Знання		побачиш більше світу.

Група 3

Не соромно не знати,		а людина — знанням.
Пташка красна своїм пір'ям,		соромно не вчитись.
Грамоти учиться —		завжди пригодиться.

Група 4

Не кажи — не вмію,		а навчився.
Мудрим ніхто не вродився,		той багато знає.
Хто багато читає,		а кажи — навчусь.

3) *Презентація діяльності груп.*

4) *Письмове завдання.*

— Запишіть у зошиті прислів'я, що найбільше сподобалося.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Відгадування загадок

- Ніжна, лагідна, рідненька,
Як голубонька, сивенька.
Нам би небо прихилила.
Це ... наша мила. (*Бабуся.*)
- Він чимало літ прожив,
На повагу заслужив.
Для матусі він — татусь,
А для мене він — ... (*дідусь.*)

— Хто пограє і прочитає книжки, вийде на прогулянку, коли зайняті батьки... Звісно, що наші бабуся та дідусь.

— А чим ви любите займатися разом із бабусею та дідусем? Розкажіть.

2. Робота за підручником (с. 139–140)

1) *Гра «Склади слово». Виконання вправ 3–5.*

— Складіть слова з цеглинок конструктора одного кольору (*дідусь, бабуся*).

— Запишіть слова у зошиті.

— Визначте, якому слову відповідає зазначена звукова модель.

— о	— ó	= о
-----	-----	-----

— Побудуйте звукову модель другого слова. Порівняйте кількість звуків і букв у кожному слові.

Фізкультхвилинка

(*Під час читання вірша, діти під музичний супровід зображують згадані в тексті відповідні рухові дії.*)

Я розкажу вам добрі діти:
Родина в мене працююча.
Бабуся зранку шарф плете,
Дідусь мітлою двір мете.
І тато мій часу не гає —
Він в люстрі лампочки міняє.
Матуся ліпить пиріжки —
І випікає залюбки.
А ми, малесенькі малята, —
Взялися квіти поливати.

2) *Виконання вправ 1–2.*

- Читання тексту вправи 1 (*читання для друга в парах*).
- Бесіда.
 - Про кого цей текст?
 - Коли Юрко гостює у бабусі та дідуся?
 - З ким він приїжджає у гості?
 - Яким за рахунком він забігає до бабусиною подвір'я?

- Виконання завдання.
 - Прочитайте виділені слова. Визначте, якою частиною мови є виділені слова.
 - Випишіть ці слова до зошита, поділіть для переносу.

3) Виконання вправ 6–8.

- Читання тексту вправи 6 («Щоденні 5» — читання для друга в парах).
- Бесіда.
 - Про кого Щебетунчик розповідав своїм друзям?
 - Як його зустрічає бабуся?
 - Що полюбляє їсти Щебетунчик у бабусі?

- Виконання завдань.

Завдання 1

- Прочитайте виділені слова.
- Запишіть їх у три стовпчики:

Іменник	Прикметник	Дієслово

- Доповніть кожний стовпчик своїми словами.

Завдання 2

- Випишіть з розповіді Щебетунчика окличне речення. Поясніть, як ви їх розпізнали.

4) Виконання вправ 9–11 (с. 140).

- Робота за малюнком до вправи 9.
 - Розгляньте малюнок. Кого ви бачите?
 - Куди прийшли дідусь та онучка? Чому ви так вважаєте?
- Читання діалогу. Робота в парах.
 - Прочитайте в ролях розмову Родзинки та дідуса.
- Виконання завдання.

Завдання 1

- Випишіть із розмови питальне речення. Поясніть, як ви його розпізнали.

Завдання 2

- Придумайте продовження розповіді про Родзинку і дідуса.

5) Розвиток мовлення. Виконання вправи 12.

- Напишіть текст (3–4 речення) про свою бабуся чи дідуса. Розпочніть із заголовка.
(Діти за бажанням презентують власні твори.)

6) Завдання для кмітливих. Виконання вправи 13.

- Розв'яжіть мовну загадку від Родзинки. Відповідь запишіть у зошиті.
- Пригадайте, з якої букви пишуться імена, по батькові та прізвища?

3. Гра «Моя родина». Робота в групах

1) Об'єднання в 3 групи.

- 2) Отримання та виконання завдання: скласти пазл, пояснити, хто на ньому зображений (<http://krok.tiok.lviv.ua/uk/children-charchalap/урок-10-моя-родина-бабуся-і-дідусь/>).**

3) Презентація діяльності груп.

4) Бесіда.

- Як одним словом назвати всіх, про кого ми говорили?
- Хто є найстаршими членами родини?
- Як потрібно ставитися одне до одного?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Що сьогодні на уроці пригадали?
- Поміркуйте та скажіть, як слід ставитися до людей похилого віку? Чому?

2. Рефлексія



- Розгляньте розмальовку. Кого ви на ній бачите?
- Розфарбуйте малюнок кольоровими олівцями, якщо урок вам сподобався; сірим — якщо на уроці вам було не дуже цікаво.

3. Домашнє завдання

С. 140, впр. 14, 15.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 117. УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО

Мета: узагальнити знання про частини мови, типи речень; продовжити формувати вміння виконувати звуковий аналіз слів; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності, компетентність у природничих науках; виховувати дбайливе ставлення до іграшок.

Обладнання: картки для роботи в групах, клубок ниток для проведення рефлексії.

Тип уроку: урок узагальнення і систематизації знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Ми сюди прийшли вчитися,
Не лінитися, а трудитися.

Працюємо старанно,
Слухаємо уважно!

2. Гра «Збери пазл». Робота в групах

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) *Отримання та виконання завдання.*

— Складіть пазл, за його малюнком утворіть 2–3 речення.

Група 1



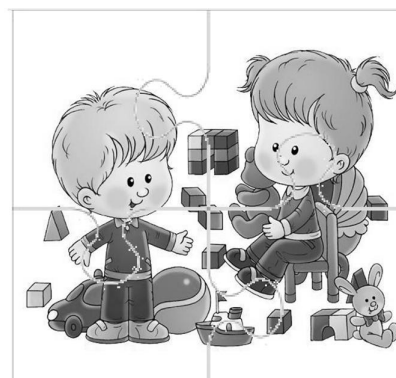
Група 2



Група 3



Група 4



3) *Презентація діяльності груп.*

4) *Бесіда.*

— Розгляньте малюнки, які утворилися. Що спільного між ними?

— Назвіть іграшки, які ви бачите на малюнках.

5) *Гра «Скажіть — який? яка?».*

Умова гри: учитель називає іграшку, учні добирають до назви предмета його ознаку.

М'яч (*який?*) — круглий, червоний, гумовий...

Лялька (*яка?*) — красива, нова, сучасна...

Машина (*яка?*) — металева, іграшкова, зелена...

Кубики (*які?*) — дерев'яні, різнокольорові, маленькі...

Літак (*який?*) — новий, білий, пластиковий ...

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Сьогодні на уроці ми продовжимо повторювати матеріал, що вивчали раніше. А також дізнаємося багато нового про іграшки, які є у кожного з вас.

4. Каліграфічна хвилинка

І і іі ііі ігр іграшки

— Складіть розповідне речення зі словом «іграшки».

— Перетворіть його на питальне.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота за підручником (с. 141)

1) Виконання вправ 1–5.

- Робота за світлинами.
 - Розгляньте світлини.
 - Як ви вважаєте, де побували наші друзі?
 - Запишіть власні міркування у зошиті.
- Читання тексту вправи 2 вчителем.
- Бесіда.
 - Чи справдилися ваші очікування?
 - Де побували друзі?
 - Що вони побачили?
- Виконання завдання.
- Завдання 1
 - Доберіть до тексту заголовок. Запишіть його.
 - Спишіть перші два речення тексту.
- Завдання 2
 - Підкресліть у записаних реченнях слова, що починаються і закінчуються на голосний звук.
 - Визначте, у якому з них звуків більше, ніж букв. Поясніть, чому.
- Завдання 3
 - Прочитайте речення.
 - Доповніть друге речення словами, протилежними за значенням до виділених.
 - Запишіть утворене речення.

Фізкультхвилинка

Щось малеча зажурилась,

Мабуть, трішечки втомилась.

Що робити, що робити?

Треба трохи відпочити.

Нумо дружно усі встанем,

У віконечко поглянем.

В небі хмароньки біленькі,

А ми дітоньки маленькі.

Ось поставим руки в боки,

Пострибаємо навскоки.

Вліво, вправо нахиліться

І навшпиньки підніміться.

Руки вгору, руки вниз,

Кругом себе повернись,

(Діти стають навшпиньки.)

(Повороти голови.)

(Стрибки.)

(Нахили набік.)

(Піднімають й опускають руки, повертаються навколо себе.)

Крок вперед зробіть швиденько

І присядьте всі тихенько.

2) Виконання вправ 6–7.

- Читання тексту вправи 6 («Щоденні 5» — читання для друга, робота в парах).
— Прочитайте про те, які іграшки зацікавили Родзинку.
- Виконання завдання.
— Визначте, якою частиною мови є виділені в тексті слова.
— Доберіть до них прикметники, запишіть утворені словосполучення.

3) Виконання вправ 8–9.

- Читання тексту.
— Чи хочете ви дізнатися, яка іграшка здивувала Читалочку?
— Прочитайте текст вправи 8.
- Бесіда.
— Про які іграшки ви дізналися разом із Читалочкою?
— Де їх виготовляють?
— Кому подобаються іграшки із сиру?
- Виконання завдань.
— Чого бракує в цьому тексті?
— Яких розділових знаків не вистачає в кінці кожного речення?
— Запишіть питальне та спонукальне речення.

4) Виконання вправ 10–11.

- Читання тексту.
- Бесіда.
— Яка іграшка подобається Гаджикові?
— Як можна керувати цими іграшками?
- Виконання завдання.
— Випишіть із тексту дієслова, усно поставте до них питання.

5) Виконання вправи 12. Гра «Малий письменник».

- Чи є у вас улюблена іграшка?
- Напишіть текст (3–4 речення) про те, які іграшки подобаються тобі.
(За бажанням діти презентують власні твори.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Про які цікаві іграшки ви дізналися сьогодні на уроці?
- Які види речень пригадали?
- Назвіть частини мови, про які сьогодні говорили.

2. Рефлексія. Вправа «Чарівний клубок»

Кожний учасник розповідає, що дізнався на уроці, яку нову інформацію почув, яку вправу сподобалося виконувати. Учень тримає в руках клубок і після розповіді віддає його іншому учасникові, залишаючи в себе кінчик нитки.

3. Домашнє завдання

С. 142, впр. 13, 14.

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 119. ПІДСУМКОВИЙ УРОК

Мета: закріпити знання з вивчених тем; узагальнити та систематизувати знання учнів про тексти, речення та їхню будову; формувати навички звукового аналізу; розвивати критичне мислення, увагу, спостережливність, пам'ять, усне й писемне мовлення; формувати компетентність спілкування рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати бажання гарно вчитися.

Обладнання: зображення ярмарка, малюнки для самодиктанта, картки для роботи в парах та групах, предмети для організації роботи лавки подарунків.

Тип уроку: урок узагальнення і систематизації знань.

Форма проведення: мовний ярмарок.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Заливчастий шкільний дзвінок
Покликав знову на урок.
Будьте всі уважні,
А ще старанні!

2. Мотивація навчальної діяльності

— Увага! Увага! Спішіть-поспішайте!
Господарі й гості, глядіть, не минайте!
На ярмарок прошу гуртом, поодинокі,
Чекають на всіх там чудові гостинці!
На ярмарку нашім веселім, багатім
Є чим дивуватись і є що придбати.
Тут щедрі дарунки і саду, й городу,
Тут пісня і жарти — усім в нагороду.
Тут речі умільців ні з чим незрівнянні,
Барвисті стрічки, рушники вишивані.
Полив'яний посуд — тарелі, горнятка,
Сопілки — хлоп'яткам, намисто — дівчаткам.
Мерщій-бо на ярмарок всі поспішайте,
Купуйте, милуйтеся, танцюйте і грайте!

— Любі діти! Сьогодні у нас останній урок української мови у цьому навчальному році. Тож запрошую вас відпочити на ярмарок! Але зауважу, що ярмарок буде мовним.

А на ярмарку як раніше, так і сьогодні, цінується все найкраще. Саме тому пропоную, щоб девізом нашого уроку стало прислів'я «Не намагайся бути першим, а намагайся бути кращим».

На нашому мовному ярмарку можна заробити гроші за знання, а потім на них придбати необхідний вам товар. Курс валют: 1 бал = 1 гривня.

Порахувати зароблені гроші можна буде за торговим чеком, у якому ви самостійно виставлятимете бали-гроші.

3. Словникова робота

— А що ви знаєте про ярмарок?

Ярмарок. Слово прийшло з німецької мови й означає щорічний базар. Це — торг, що відбувався регулярно на певному місці й у певний час. Ярмарок завжди приваблював багатьох людей тим, що тут можна було і продати, і купити, і на людей подивитися, і себе показати.

4. Хвилинка-цікавинка

Найвідомішим в Україні є Національний Сорочинський ярмарок, що відбувається в селі Великі Сорочинці Миргородського району на Полтавщині.

Незважаючи на те, що ярмарок має вікову історію, він є дуже сучасним і актуальним, бо крокує в ногу з потребами.

У проведенні ярмарку беруть участь промислові та сільськогосподарські підприємства, приватні підприємці, майстри народних промислів, заклади громадського харчування та розваг, туристичні компанії, пісенні, танцювальні та музичні колективи.

Ми зібрались сьогодні на свято,
Свято-ярмарок мови для вас.
Хай звучить рідне слово крилато,
Та пісня єднає всіх нас.

5. Каліграфічна хвилинка. Лавка майстрів

Яя яя ярмарок

Діти відвідали Сорочинський ярмарок.

— Спишіть, виконайте звуковий аналіз слова «ярмарок». (1 б.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Лавка для кмітливих. Гра «Ланцюжок» (бліцопитування) (1 б.)

- Звуки ми чуємо, а букви...
- Звуки бувають...
- Мова складається з...
- Які частини мови ви знаєте?
- Які існують типи речень?
- Текст — це...
- Текст має такі частини...

2. Лавка творців. Малюнковий самодиктант (2 б.)



Завдання:

- запишіть іменники, добираючи до них прикметники (1 б.);
- складіть речення та визначте граматичну основу (1 б.).

3. Фізкультхвилинка. Лавка «Відпочинку»

1–2 — руки в боки (*на пояс*),
3–4 — підем в скоки (*підскок*),
5–6 — в пари стали (*парами*),
7–8 — покружляли (*парами*),
9–10 — розминці кінець (*вклонитися*).
Хто старався — молодець!

4. Лавка «Криниця мудрості». Робота в групах (2 б.)

1) *Об'єднання в 4 групи.*

2) Отримання та виконання завдання.

- Скласти прислів'я;
- пояснити їхнє значення;
- записати у зошиті прислів'я, що найбільше сподобалося.

Група 1

Вчений іде,		а діло — плоди.
Навчання і труд		а неук слідом спотикається.
Знання — дерево,		поруч ідуть.

Група 2

Науки ні вода не затопить,		а з лісу виводить
Наука в ліс не веде,		ні огонь не спалить.
Хто знання має,		той мур зламає.

Група 3

Не кажи — не вмію,		пригодиться на старість!
Мудрим ніхто не вродився,		а кажи — навчусь!
Учись змолоду —		а навчився.

Група 4

Хто хоче багато знати,		що крила пташині.
Знання людині —		той краще сіє.
Хто грамоти вміє,		тому треба мало спати.

5. Лавка шукачів речень. Робота в парах (2 б.)

— Визначте межі речень. Поставте розділові знаки. Спишіть.

Що купила мама вона купила молоко і сметану яке смачне молоко яка густа сметана

6. Лавка для дружніх. Робота в парах (2 б.)

— Розгляньте малюнок. Розкажіть про те, який настрій у борсучка, а потім пофантазуйте і складіть невеличку розповідь про нього, використовуючи слова «сумний» — «веселий», «самотній» — «друг».



7. Лавка «Народні обереги». Робота в парах (2 б.)

- Прочитайте, визначте типи текстів.
- Що ви ще знаєте про калину?

КАЛИНА

Не було в народній медицині корисніших ліків від застуди, ніж калиновий сік. Свіжі ягоди з медом та водою вживали при кашлі. Соком калини очищали обличчя, щоб рум'янилося. Калина — це користь і здоров'я!

У вінку зеленолистім,
у червоному намисті,

видивляється у воду
на свою хорошу вроду.

— Запишіть текст-розповідь у зошиті.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Бесіда

- Де побували на уроці?
- Що сподобалося?
- Що цікавого дізналися?

2. Підрахунок балів

3. Відвідування лавки подарунків

— Молодці! Ви гарно попрацювали, тому можете обміняти власні бали-гроші на подарунки.

7 балів 	8 балів 	9 балів 
10 балів 	11 балів 	12 балів 

— У яку тематичну групу слів можна об'єднати назви всіх предметів, які ми бачили у магазині?

— Сподіваюсь, вони стануть у пригоді під час вивчення української мови в 3-му класі.

4. Рефлексія. Вправа «Блок запитань»

Учитель пропонує дітям хмару «тегів», що необхідно доповнити:

- я вже знаю...
- я розумію, що...
- я вмію...
- я можу...
- було цікаво дізнатися, що...
- мене здивувало...
- мені захотілося... тощо.

Кожен учень вибирає по 1–2 пропозиції та закінчує їх.

— Дякую за роботу! Бажаю вам гарних канікул!

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ
